



Malé a stredné podnikanie v číslach v roku 2015

Bratislava, jún 2016

Vydavateľ:
Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2016

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

OBSAH

1.	Úvod.....	4
2.	Definícia malých a stredných podnikov	6
3.	Stav a vývoj početnosti MSP	7
3.1	Fyzické osoby – podnikatelia.....	10
3.2	Právnické osoby – podniky	17
4.	Dynamika vývoja podnikateľských subjektov	22
4.1	Vznik a zánik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov podľa metodiky pre demografiu podnikov	22
4.2	Vzniky a zániky MSP na základe údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR.....	26
5.	Regionálne hľadisko podnikania MSP.....	28
6.	Charakteristika zamestnanosti v MSP	32
7.	Postavenie MSP v ekonomike SR	36
7.1	Postavenie MSP v najvýznamnejších odvetviach	36
7.2	Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľoch MSP	41
8.	Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR	47
9.	High-tech ukazovatele MSP	52
10.	Využívanie IKT v podnikoch	58
11.	Záver.....	61
	Zoznam tabuliek.....	63
	Zoznam grafov.....	64
	Zoznam máp	66
	Príloha: Tabuľky.....	Chyba! Záložka nie je definovaná.

1. Úvod

Slovak Business Agency v rámci svojich aktivít zameraných na podporu rozvoja a rastu malého a stredného podnikania (MSP) na Slovensku vykonáva pravidelný monitoring a výskum podnikateľského prostredia s dôrazom na sektor malého a stredného podnikania. Vypracované analytické materiály slúžia ako informačné a analytické vstupy v súvislosti s prípravou a realizáciou politiky podpory a rozvoja malého a stredného podnikania.

Dynamický rozvoj malého a stredného podnikania je jedným zo základných predpokladov zdravého ekonomického vývoja krajiny. Malé a stredné podniky tvoria 99,9 % podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov, poskytujú v podnikovej ekonomike pracovné príležitosti takmer trom štvrtinám (73,6 %) aktívnej pracovnej sily a podieľajú sa viac ako polovicou (52,8 %) na tvorbe pridanej hodnoty. Takmer 97 % malých a stredných podnikov tvoria mikropodniky zamestnávajúce menej ako 10 zamestnancov. Viac ako tri štvrtiny malých a stredných podnikov je aktívnych v odvetviach ako obchodné služby, obchod, stavebníctvo a priemysel.

V roku 2015 sa sektor malých a stredných podnikov vyvíjal v podmienkach rastúcej výkonnosti slovenského hospodárstva. Pozitívny vývoj zaznamenali takmer všetky hlavné ukazovatele charakterizujúce vývoj MSP. Oproti roku 2014 sa v sektore MSP zvýšila zamestnanosť (o 0,7 %), pridaná hodnota (o 4,4 %), vytvorený zisk (o 8,8 %), či vývoz tovarov (o 5,7 %). V porovnaní s predkrízovým rokom 2008 však malé a stredné podniky zaostávajú hlavne v oblasti tvorby pracovných miest.

Konkurencieschopnosť slovenských podnikov je určovaná predovšetkým prostredím, v ktorom vyvíjajú svoje aktivity. Zmeny v podnikateľskom prostredí sa s určitým časovým odstupom premietajú aj do kvantitatívnych charakteristík sektora malých a stredných podnikov. V materiály sú prezentované štatistické informácie sektora MSP v roku 2015 v kontexte jeho vývoja za posledných niekoľko rokov a porovnanie dostupných údajov o malom a strednom podnikaní na Slovensku a v krajinách EÚ. Vyhodnotené sú štatistické údaje týkajúce sa malých a stredných podnikov v závislosti od jednotlivých právnych foriem, veľkostných kategórií, odvetvového členenia a regionálnej príslušnosti. Význam malých a stredných podnikov v hospodárstve Slovenska je analyzovaný prostredníctvom hodnotenia postavenia malých a stredných podnikov v najvýznamnejších odvetviach hospodárstva, na vybraných ekonomických ukazovateľoch, zamestnanosti a v zahranično-obchodnej výmene.

Organizačná štruktúra sektora malých a stredných podnikov zahrňujúca počet podnikateľských subjektov, odvetvové členenie, rodové a vekové zloženie sú podrobne vyhodnotené v kapitole 3. V kapitole 4 je sledovaná dynamika vývoja podnikateľských subjektov podľa metódy pre demografiu podnikov a na základe údajov spracovaných z registra organizácií ŠÚ SR. V kapitole 5 sú analyzované regionálne aspekty vývoja MSP z hľadiska krajov a okresov SR.

Nasledujúca časť (kapitola 6) je venovaná hodnoteniu vplyvu MSP na zamestnanosť. Postavenie MSP v ekonomike SR je analyzované v kapitole 7 prostredníctvom hodnotenia postavenia MSP v najvýznamnejších odvetviach a na základe vývoja vybraných ekonomických ukazovateľov MSP (hrubá produkcia, pridaná hodnota, zisk pred zdanením). Kapitola 8 sa zameriava na oblasť zahranično-obchodných aktivít MSP.

V posledných dvoch tematických kapitolách (kapitola 9 a 10) je prezentovaný vývoj high-tech ukazovateľov a stav využívania informačných a komunikačných technológií v sektore MSP. Pre lepšiu ilustráciu jednotlivých ukazovateľov je publikácia doplnená o grafické a mapové objekty.

Hodnotenie stavu sektora malých a stredných podnikov v tejto publikácii vychádza zo spracovania údajov pochádzajúcich zo zdrojov Štatistického úradu SR (ŠÚ SR). Zdrojom údajov za krajiny EÚ je Eurostat.

Štatistické informácie uvedené v materiály predstavujú výber z podrobnejších hodnotení jednotlivých aspektov podnikania MSP, ktoré sú prezentované vo forme osobitných štatistických analýz vydávaných SBA (Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR, Analýza rodovej a vekovej štruktúry FO - podnikateľov, Vzniky a zániky podnikateľských subjektov v SR).

2. Definícia malých a stredných podnikov

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tejto publikácii je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC, či nariadením Nariadenie EÚ č. 651/2014 (Príloha I). Malé a stredné podniky (MSP) tvoria podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb a ktorých ročný obrat nepresahuje 50 miliónov euro a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov EUR.

V rámci kategórie MSP sa rozlišuje:

- **mikropodnik** ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a /alebo celková ročná súvaha nepresahuje 2 milión EUR,
- **malý podnik** ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 osôb a ktorého ročný obrat a /alebo celková ročná súvaha nepresahuje 10 miliónov EUR,
- **stredný podnik** ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 250 osôb a ktorého ročný obrat nepresahuje 50 milión EUR a /alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 milión EUR.

Obrázok č. 1: Počet pracovníkov a finančné limity určujúce kategórie podnikov

Kategória podniku	Počet pracovníkov: Ročná pracovná jednotka (RPJ)	Ročný obrat	Ročná bilančná suma
Stredný	< 250	≤ 50 mil. eur (40 mil. eur v roku 1996)	≤ 43 mil. eur (27 mil. eur v roku 1996)
Malý	< 50	≤ 10 mil. eur (7 mil. eur v roku 1996)	≤ 10 mil. eur (5 mil. eur v roku 1996)
Mikro	< 10	≤ 2 mil. eur (predtým nedefinované)	≤ 2 mil. eur (predtým nedefinované)

Zdroj: EK, odporúčanie č. 2003/361/EC, Uživatelská príručka a modelové vyhlásenie

V nasledujúcich kapitolách sa uplatňuje počet zamestnancov ako jediné kritérium na začlenenie podnikateľských subjektov do kategórie MSP. V prípadoch, kde sa nerozlišuje samostatne kategória mikropodnik, sú zaradené medzi malé podniky všetky subjekty s počtom zamestnancov 0 - 49. Uvedená kategorizácia umožňuje porovnanie stavu MSP v Slovenskej republike so stavom podnikateľského sektora v Európskej únii.

3. Stav a vývoj početnosti MSP

Podľa údajov Štatistického úradu SR bolo v roku 2015 na Slovensku evidovaných **531 729 aktívnych podnikateľských subjektov**, z toho **531 063 malých a stredných podnikov**. V medziročnom porovnaní sa znížil celkový počet aktívnych malých a stredných podnikov o 6,0 %, hlavne vplyvom zavedenia novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu¹.

Z celkového počtu aktívnych podnikateľských subjektov bolo **96,9 % mikropodnikov (515 236)**, **2,4 % (12 984) malých podnikov** a **0,5 % (2 843) stredných podnikov**. Podiel veľkých podnikov predstavoval 0,1 % (666).

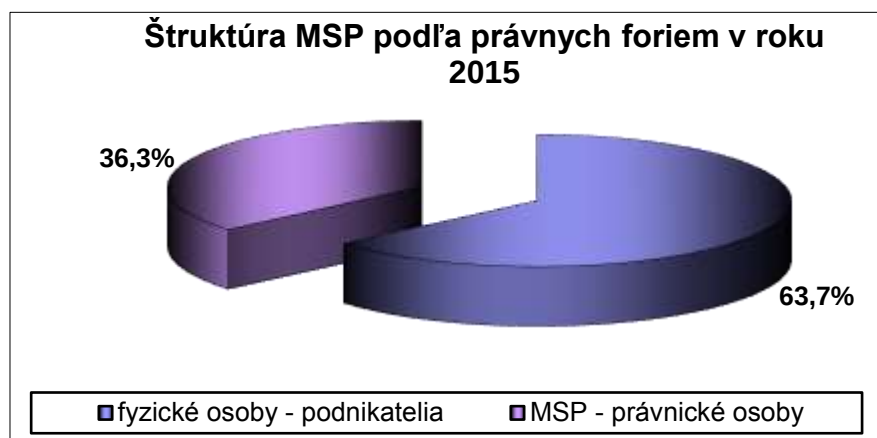
Tab. č. 1: Počet aktívnych podnikateľských subjektov podľa jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov k 31. 12. 2015

Veľkostné kategórie/ právne formy	Podniky	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR	Spolu	
					abs.	v %
Mikropodniky (0 – 9)	178 095	315 182	17 657	4 302	515 236	96,9%
Malé podniky (10 – 49)	11 721	1 215	39	9	12 984	2,4%
Stredné podniky (50 – 249)	2 780	63	0	0	2 843	0,5%
Veľké podniky (250 a viac)	666	0	0	0	666	0,1%
Spolu MSP (0 – 249)	192 596	316 460	17 696	4 311	531 063	99,9%
Spolu podnikateľské subjekty	193 262	316 460	17 696	4 311	531 729	100,0%

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA. V údajoch ŠÚ SR nie sú započítané všetky vzniknuté a zaniknuté subjekty za druhý polrok 2015.

V roku 2015 tvorili **fyzické osoby – podnikatelia takmer dve tretiny (63,7 %)** z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov na Slovensku (531 063). **Zastúpenie MSP – právnických osôb dosiahlo 36,3 %.**

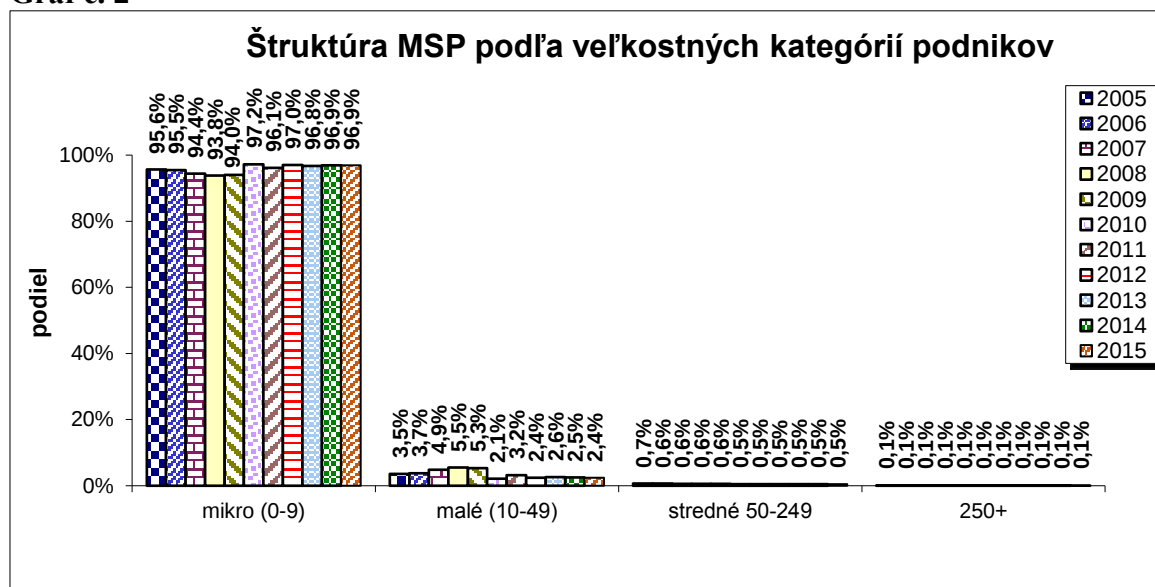
Graf č. 1



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

¹ Za ekonomicky aktívny subjekt sa považuje ŠÚ SR subjekt, ktorý mal v sledovanom referenčnom období zamestnancov, tržby alebo investície. K stanoveniu aktivity využil ŠÚ SR aj údaje z administratívnych zdrojov o platiteľoch zdravotného poistenia.

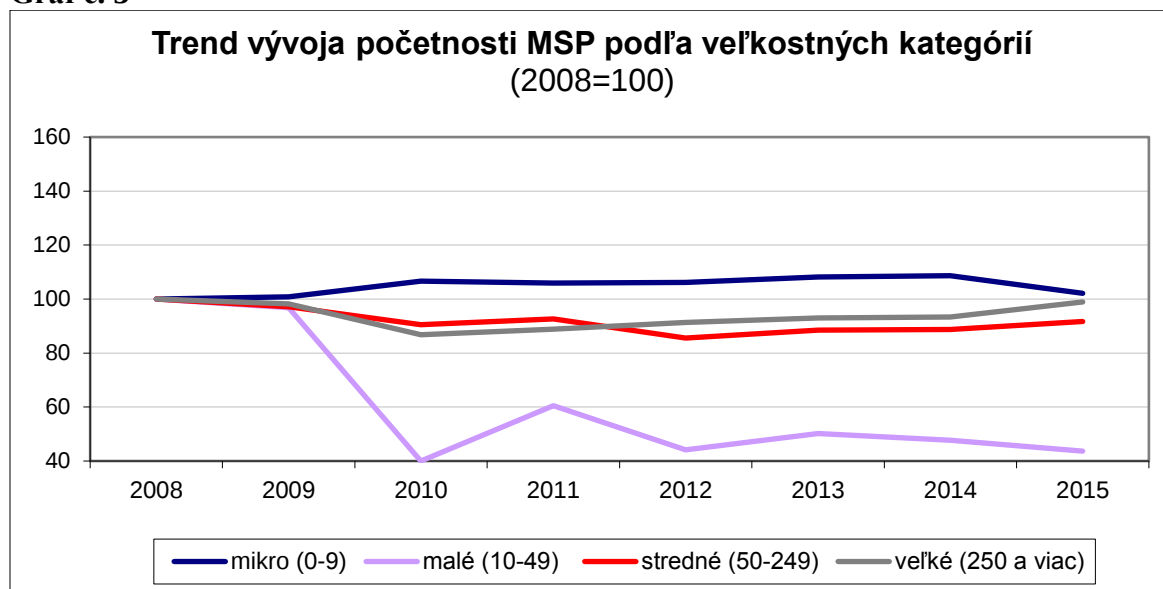
Graf č. 2



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Trend vývoja početnosti podnikateľských subjektov od roku 2008 až doteraz je znázornený v grafe č. 2. Dlhodobý výrazný pokles bol zaznamenaný vo veľkostnej kategórii malých podnikateľov (10-49 zamestnancov). V ostatných veľkostných kategóriách neprišlo k tak významnej zmene.

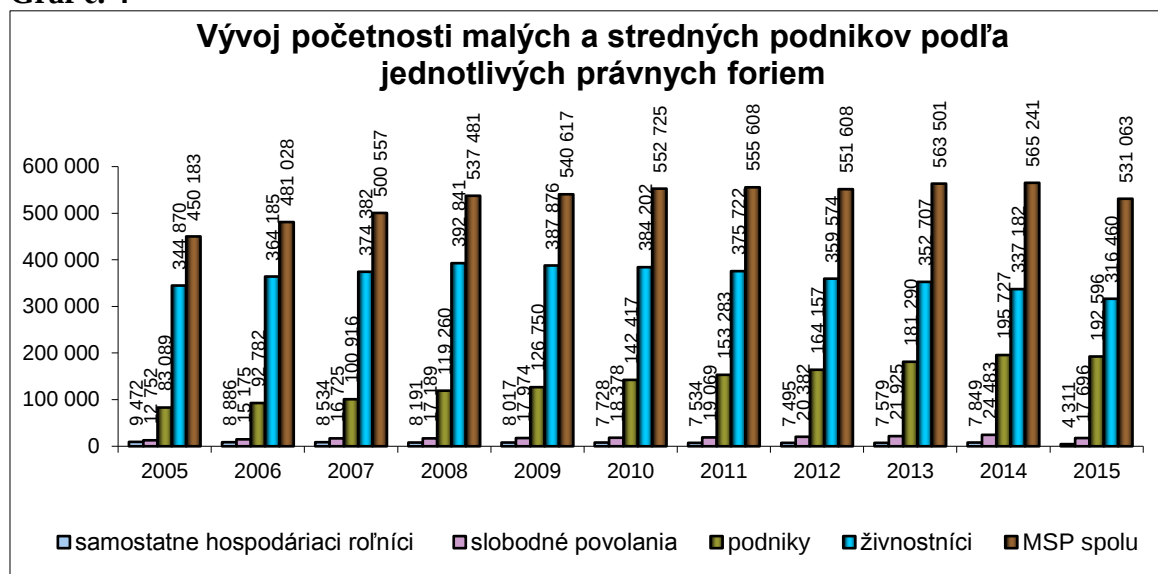
Graf č. 3



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Od roku 2009 sa celková početnosť malých a stredných podnikov vyznačuje odlišnými vývojovými tendenciami, ktoré sú zaznamenané v rámci jednotlivých právnych foriem. Zatiaľ čo počet malých a stredných podnikov – právnických osôb každoročne rastie, počet fyzických osôb – podnikateľov vykazuje v priebehu predchádzajúcich šiestich rokov pokles. Pokles fyzických osôb – podnikateľov súvisí hlavne so znížením počtu živnostníkov.

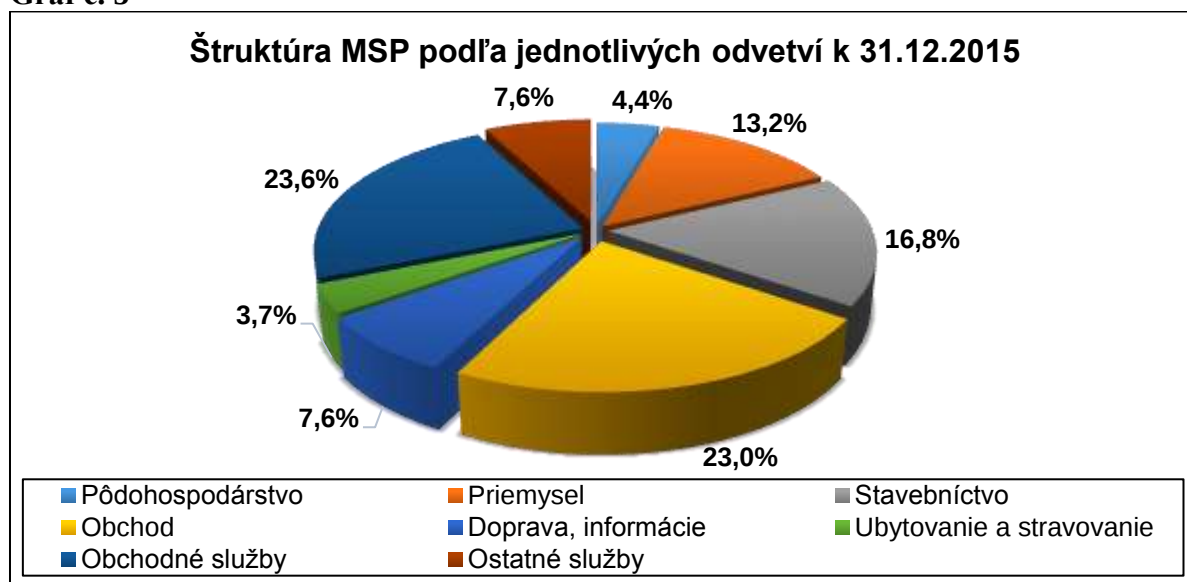
Graf č. 4



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

V roku 2015 skoro jedna štvrtina (23,6 %; 125 454) aktívnych podnikateľských subjektov v MSP vykonávala svoju hlavnú činnosť v oblasti obchodných služieb a podobné zastúpenie (23,0 %; 122 083) v oblasti obchodu. Tretie najväčšie zastúpenie 16,8 % (89 427) tvorili tí, ktorí vykonávali svoju hlavnú činnosť v oblasti stavebníctva. V sektore dopravy, informačných a komunikačných činností pôsobilo 7,6 % (40 197). Rovnaké zastúpenie 7,6% (40 532) tvorili aj MSP, ktorí pôsobili v oblasti ostatných služieb. Najmenšie zastúpenie mali malý a stredný podnikatelia v oblasti pôdohospodárstva 4,4% (23 588) a v ubytovaní a stravovaní 3,7% (19 436).

Graf č. 5

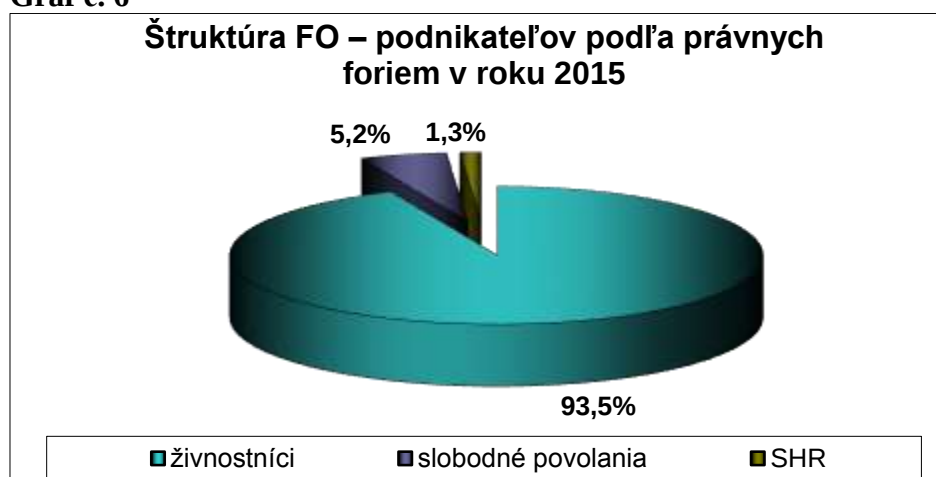


Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

3.1 Fyzické osoby – podnikatelia

Na konci roka 2015 bolo evidovaných 338 467 aktívnych fyzických osôb – podnikateľov. V rámci fyzických osôb – podnikateľov pretrvávajú dominantné zastúpenie živnostníkov (93,5 %). Osoby podnikajúce formou slobodných povolání tvoria 5,2 % a samostatne hospodáriaci roľníci (SHR) 1,3 % z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov.

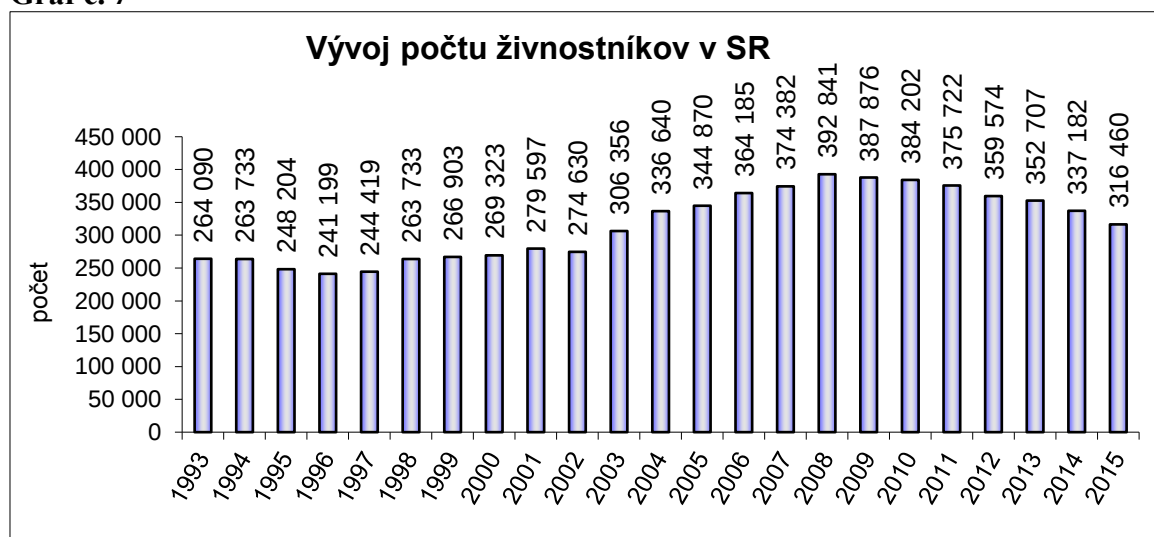
Graf č. 6



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

V absolútnom vyjadrení bolo z celkového počtu fyzických osôb – podnikateľov 316 460 živnostníkov, 17 696 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 4 311 samostatne hospodáriacich roľníkov. Vývoj počtu živnostníkov od roku 1993 až po rok 2015 je znázornený v grafe č.7.

Graf č. 7

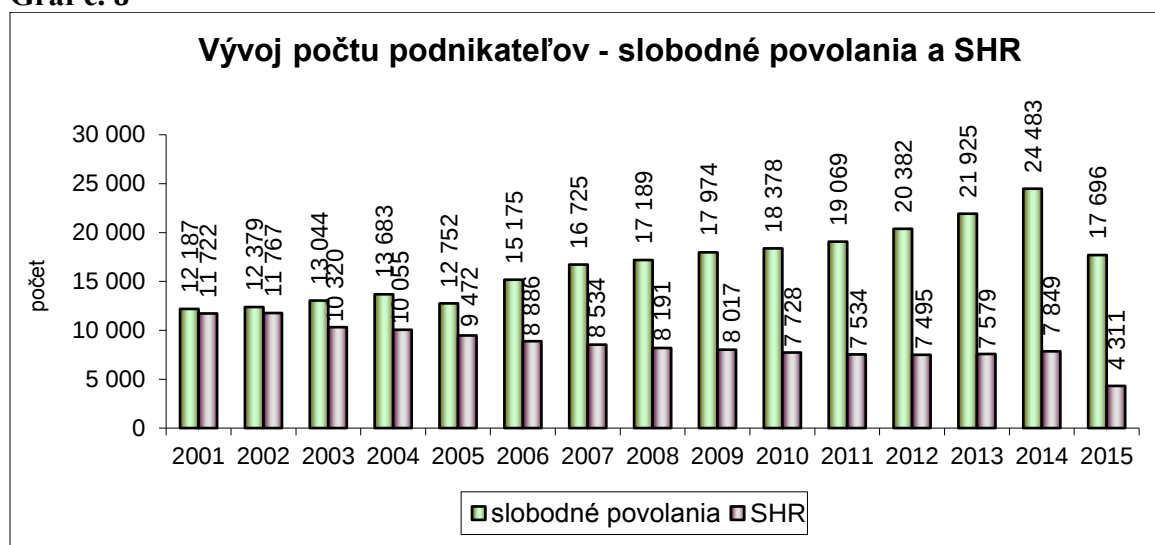


Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Vývoj počtu podnikateľov v slobodnom povolání a SHR od roku 2001 do roku 2015 je znázornený v grafe č.8. Počet podnikajúcich v slobodných povolaniach od roku 2001 až do

roku 2014 narastal a počet samostatne hospodáriacich roľníkov klesal. Na pokles v roku 2015 mala dopad zmena metodiky, ktorá je popísaná v úvode.

Graf č. 8

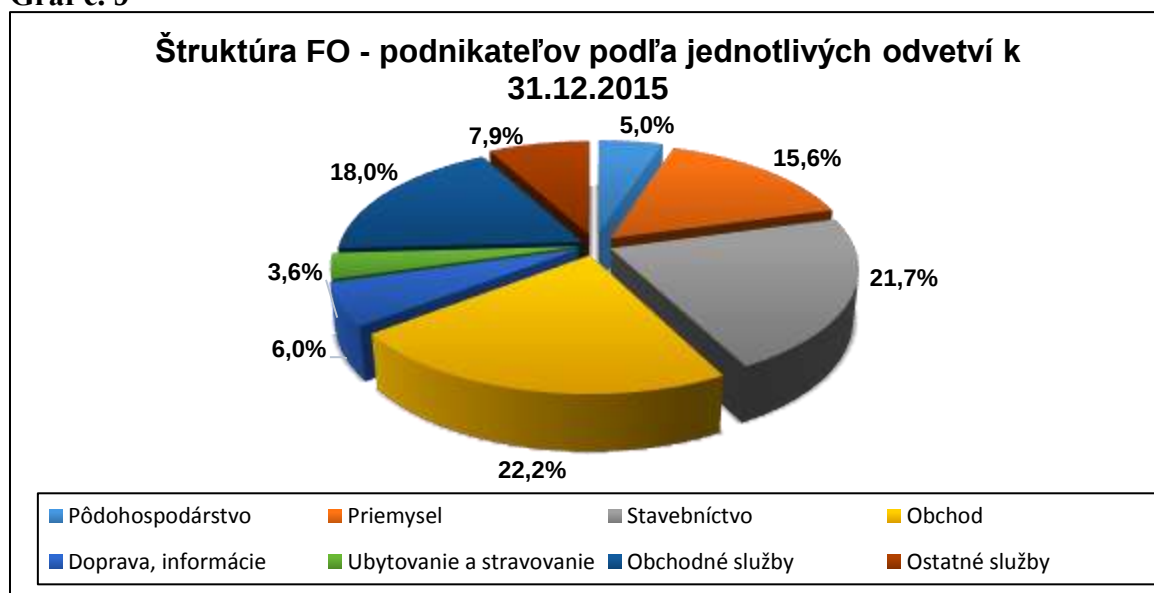


Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Odvetvová štruktúra fyzických osôb – podnikateľov

Ku koncu roka 2015 viac ako pätina aktívnych FO – podnikateľov vykonávala svoju hlavnú činnosť v oblasti obchodu (22,2%; 75 073) a podobné zastúpenie bolo aj v oblasti stavebníctva (21,7%; 73 367). Tretie najväčšie zastúpenie 18,0% (60 829) predstavovali tí, ktorí vykonávali svoju hlavnú činnosť v oblasti obchodných služieb a 15,6% (52 962) v oblasti priemyslu. V oblasti ostatných služieb pôsobilo 7,9% (26 834) FO – podnikateľov, v oblasti dopravy, informačných a komunikačných činností 6,0 % (20 260) a obdobne aj v pôdohospodárstve 5,0% (17 069). Najnižšie zastúpenie FO – podnikateľov iba 3,6 % (12 073) pôsobilo v ubytovaní a stravovaní.

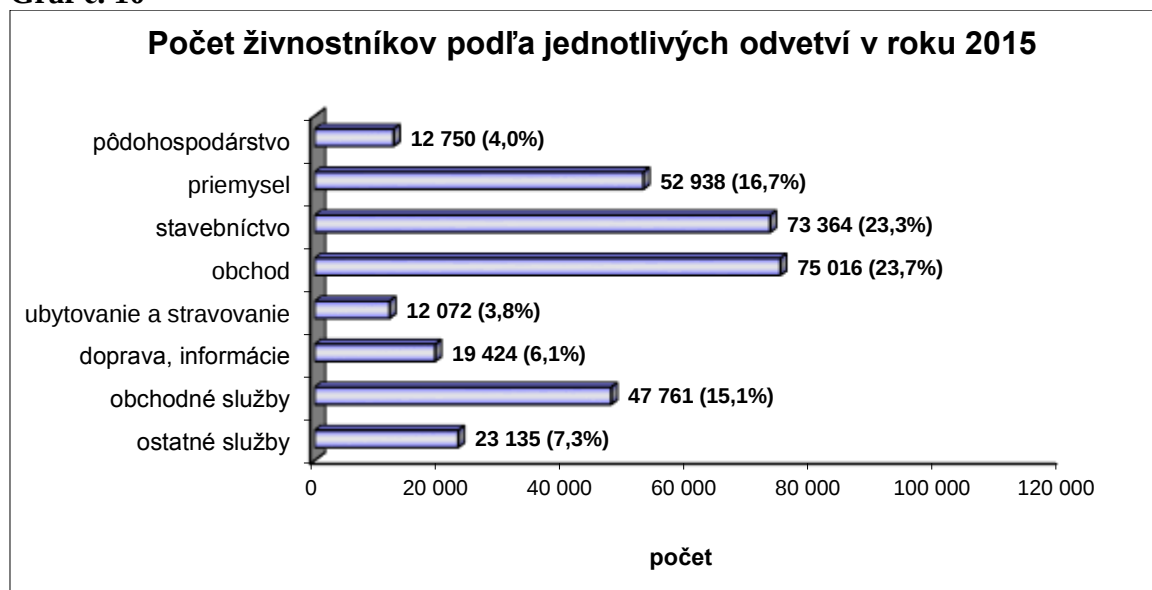
Graf č. 9



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Takmer jedna štvrtina (23,7 %; 75 016) aktívnych živnostníkov vykonávala svoju hlavnú činnosť v oblasti obchodu a podobné zastúpenie mali aj živnostníci pôsobiaci v oblasti stavebníctva (23,3 %; 73 364). Tretie najväčšie zastúpenie 16,7 % (52 938) predstavovali živnostníci, ktorí vykonávali činnosť v priemysle a 15,1 % (47 761) zastúpenie v obchodných službách (sekcia SK NACE K až N). V sektore dopravy, informačných a komunikačných činností (sekcia SK NACE H, J) pôsobilo 6,1 % (19 424) živnostníkov, v ostatných službách (sekcia SK NACE P až S) 7,3 % (23 135) živnostníkov, v ubytovaní a stravovaní 3,8 % (12 072) živnostníkov a obdobne 4,0 % (12 750) v pôdohospodárstve.

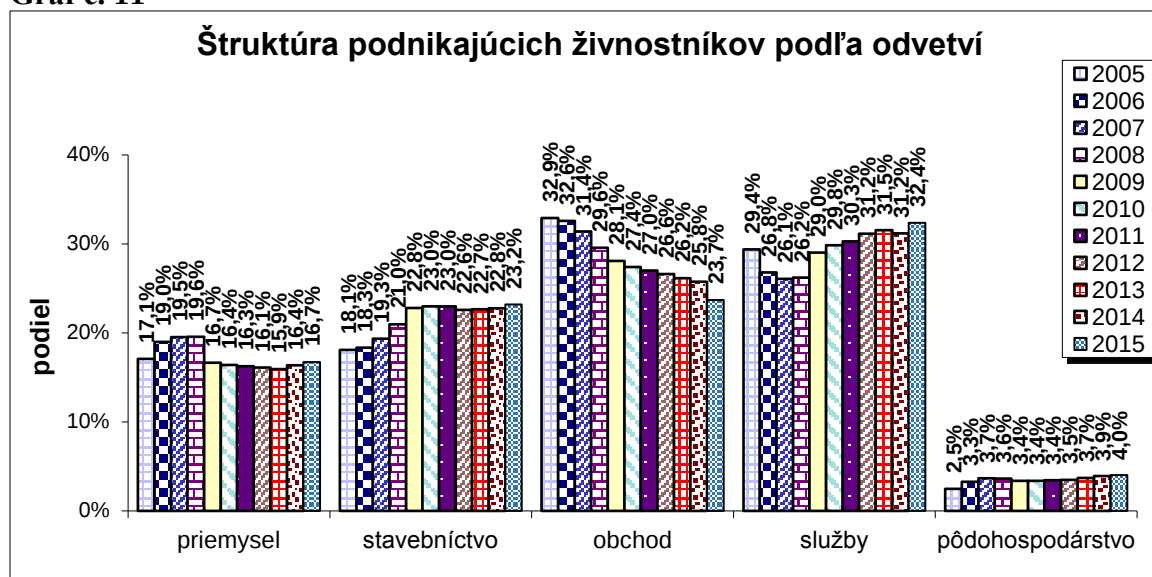
Graf č. 10



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Vývoj odvetvovej štruktúry živnostníkov je znázornený v grafe č. 9. V sledovanom období podiel aktívnych živnostníkov rástol v oblasti stavebníctva, služieb a pôdohospodárstva. Pokles zaznamenala oblasť obchodu.

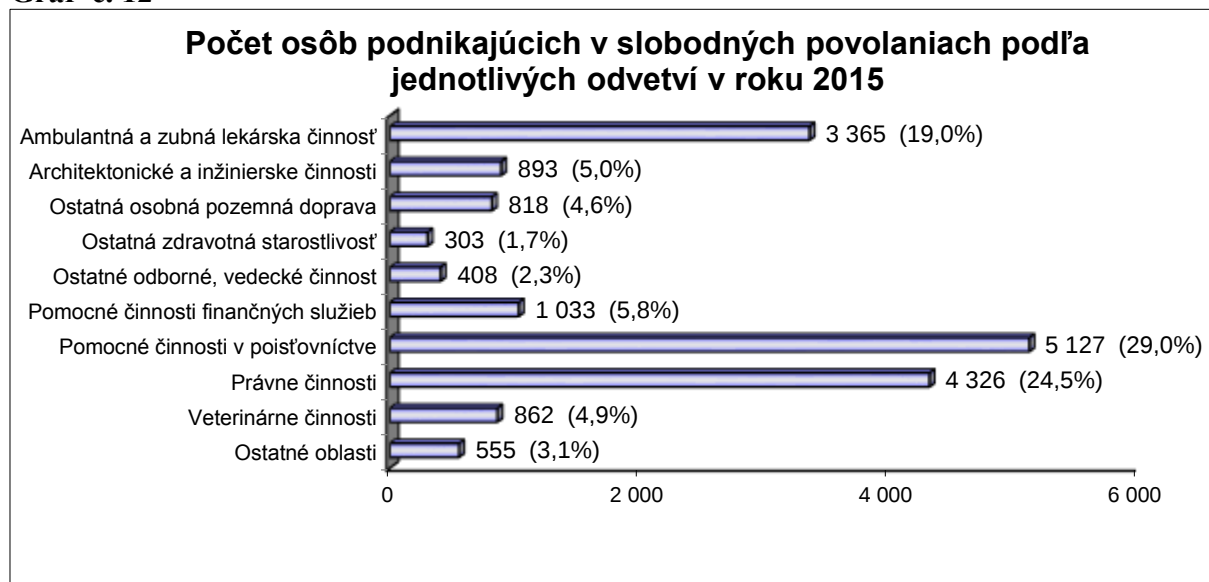
Graf č. 11



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Z celkového počtu osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach pôsobila v roku 2015 viac ako jedna štvrtina osôb (29,0 %) v oblasti pomocných činností v poisťovníctve a v dôchodkovom zabezpečení, 24,5 % v oblasti právnych činností a 19,0 % v ambulantnej a zubnej lekárskej činnosti, 5,8% v pomocných činnostiach finančných služieb okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia, 5,0 % v architektonických a inžinierskych činnostiach, 4,9 % vo veterinárnych činnostiach, 4,6 % v ostatnej pozemnej osobnej doprave a 7,2 % v ostatných oblastiach.

Graf č. 12



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Rodové a vekové zloženie fyzických osôb – podnikateľov

Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov

Ženy na Slovensku sa podieľajú viac ako polovicou na celkovom počte obyvateľov, vo vykonávaní podnikateľskej aktivity však pretrvávajú dominantné postavenie mužov. **V roku 2015 bolo z celkového počtu aktívnych fyzických osôb – podnikateľov 71,6 % mužov a 28,4 % žien.** Zastúpenie žien sa medziročne znížilo (o 0,7 p. b.) po prvý krát od roku 2010.

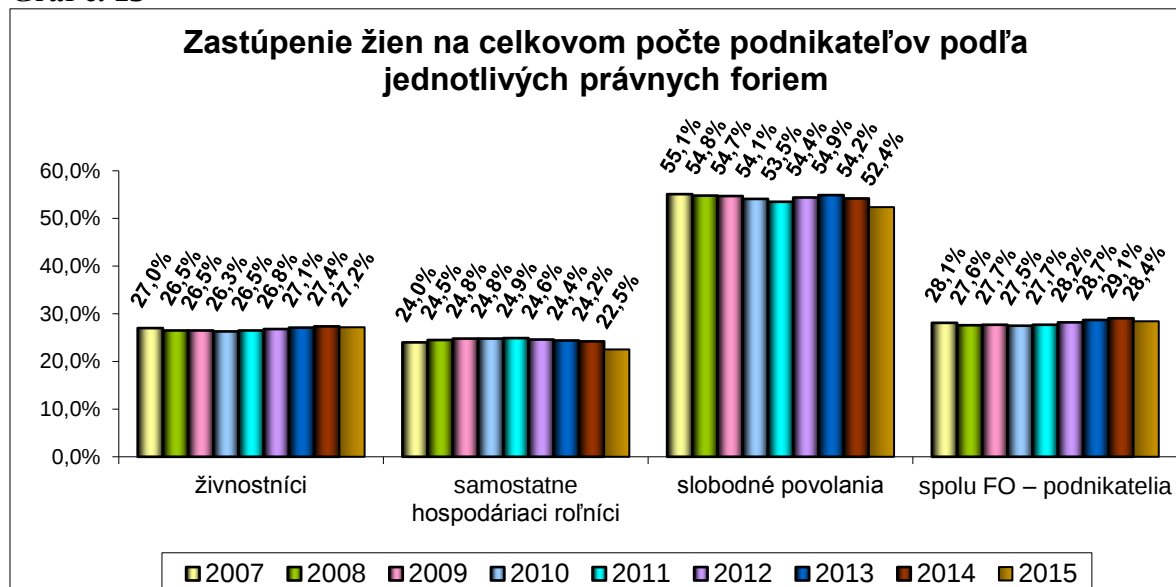
Tab. č. 2: Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy

Rod/právna forma	živnostníci	samostatne hospodáriaci roľníci	slobodné povolania	spolu FO – podnikatelia
muž	72,8%	77,5%	47,6%	71,6%
žena	27,2%	22,5%	52,4%	28,4%

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Z pohľadu jednotlivých právnych foriem dosahovali ženy – podnikateľky v roku 2015 najväčšie zastúpenie u osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach (52,4 %). Podstatne nižšie zastúpenie mali v rámci živnostníkov (27,2 %) a samostatne hospodáriacich roľníkov (22,5 %). V medziročnom porovnaní sa znížilo zastúpenie žien v rámci všetkých posudzovaných právnych foriem.

Graf č. 13



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov

V roku 2015 podľa údajov spracovaných z Registra organizácií Štatistického úradu SR mala najväčšie zastúpenie veková kategória 40 až 49-ročných (28,5 %). Druhou najpočetnejšou skupinou z pohľadu veku boli podnikatelia vo vekovej kategórii 30 až 39-ročných (26,3 %) a následne vo vekovej kategórii 50 až 59-ročných (23,7 %). V kategórii menej ako 30 rokov bolo aktívnych 13,1 % podnikateľov a vo vekovej kategórii 60 a viac ročných 9,45 % podnikateľov.

Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov prezentujúca obraz o vekovom zložení podnikateľov podľa jednotlivých právnych foriem je uvedená v tabuľke č. 3. Grafické znázornenie vekovej štruktúry fyzických osôb – podnikateľov je uvedené – graf č. 14.

Tab. č. 3: Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy

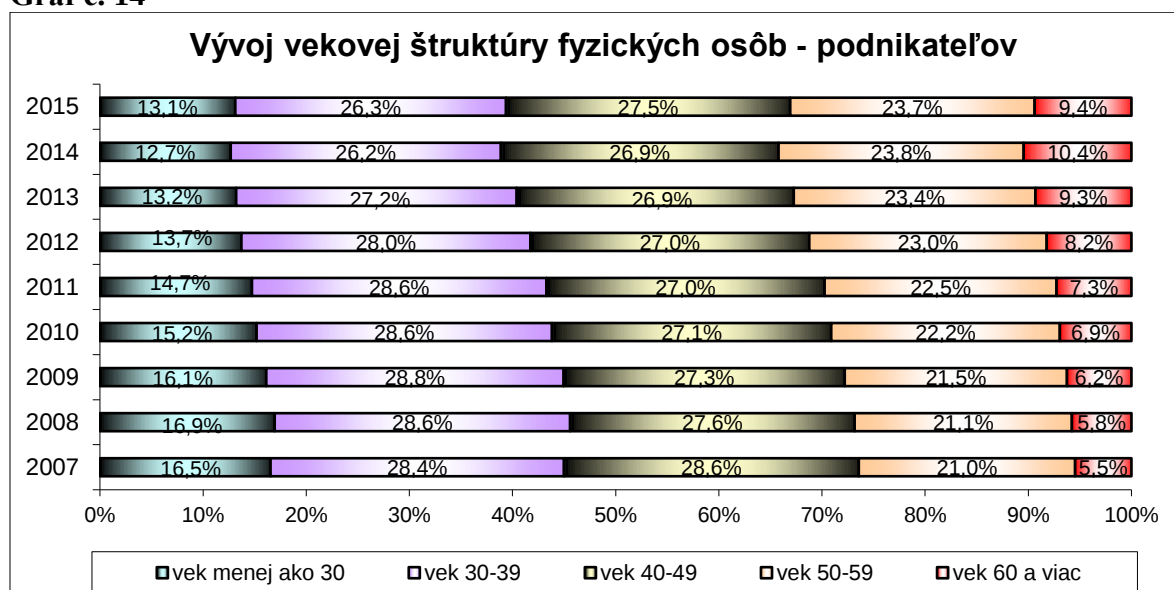
Vek/právna forma	živnostníci	samostatne hospodáriaci roľníci	slobodné povolania	spolu - FO podnikatelia
vek menej ako 30	13,2%	13,8%	12,3%	13,1%
vek 30-39	26,5%	22,2%	23,0%	26,3%
vek 40-49	28,0%	20,3%	21,5%	27,5%
vek 50-59	23,8%	24,2%	22,2%	23,7%
vek 60-69	7,8%	14,5%	17,9%	8,4%
vek 70-79	0,8%	4,0%	2,9%	0,9%
vek 80 a viac	0,1%	1,0%	0,2%	0,1%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Najvýznamnejšie zastúpenie vyšších vekových kategórií podnikateľov z pohľadu jednotlivých právnych foriem je zreteľné u súkromne hospodáriacich roľníkov (SHR) a osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach (podiel 50 a viac ročných tvoril 43,7 % v prípade SHR a 43,2 % u slobodných povolani). U živnostníkov dosiahol podiel tejto skupiny

podnikateľov 32,4 %. Zastúpenie menej ako 30 ročných bolo najvýznamnejšie u súkromne hospodáriacich roľníkov (13,8 %)².

Graf č. 14



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Porovnanie rodovej a vekovej štruktúry podnikateľov v SR s ostatnými krajinami EÚ

Podľa údajov a metodiky Eurostatu³ dosiahol v roku 2015 **podiel žien** na celkovom počte samostatne zárobkovo činných osôb (podnikateľov vo veku do 74 rokov) **v Európskej únii 32,0 %** (o 0,4 p. b. viac ako roku 2014).

Slovensko sa dosiahnutým podielom žien na celkovom počte podnikateľov (29,8 %, čo predstavuje o 2,2 p. b. menej ako v celej EÚ) dlhodobo zaraďuje **medzi krajiny s podpriemernou podnikateľskou aktivitou žien** (graf č. 15). Za Slovenskom sa umiestnili krajiny EÚ ako Slovinsko (29,3 %), Rumunsko (28,6 %), Švédsko (28,5 %), Dánsko (28,2 %), Írsko (20,6 %) a Malta (19,5 %). Na prvých priečkach krajín s najvyšším podielom žien na celkovom počte podnikateľov sa umiestnili krajiny ako Litva (39,7 %), Luxembursko (39,0 %) a Lotyšsko (38,1%).

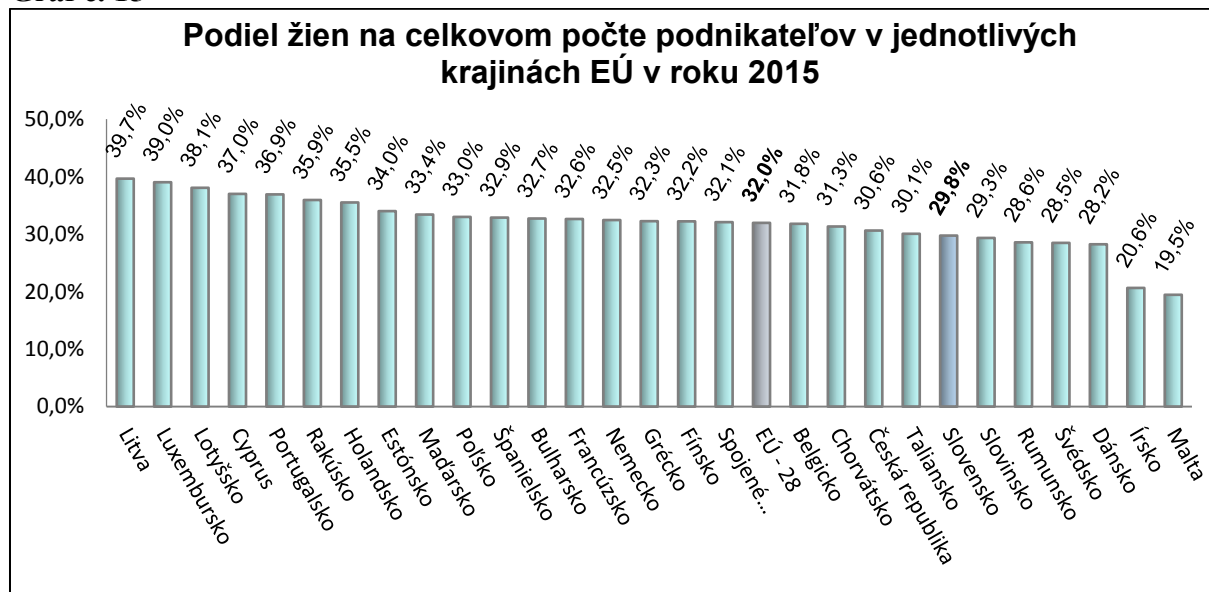
V rámci krajín V4 bol najvyšší podiel žien na celkovom počte podnikateľov v roku 2015 zaznamenaný v Maďarsku (33,4%, čo je o 3,7 p. b. viac ako v SR). V Poľsku podiel žien predstavoval 33,0 % (čo je o 3,2 p. b. viac ako v SR) a v Českej republike 30,6 % (čo je o 0,8 p. b. viac ako v SR).

² Podrobnejšie štatistické informácie o rodovej a vekovej štruktúre FO-podnikateľov sú vyhodnotené vo výstupe Analýza rodovej a vekovej štruktúry FO-podnikateľov, ktorý je každoročne publikovaný na:

<http://www.sbagency.sk/analzy-slovenskeho-podnikatelskeho-prostredia#.V3DgCfmLRaQ>

³ **Zdroj:** Eurostat, the European Union Labour Force Survey.

Graf č. 15

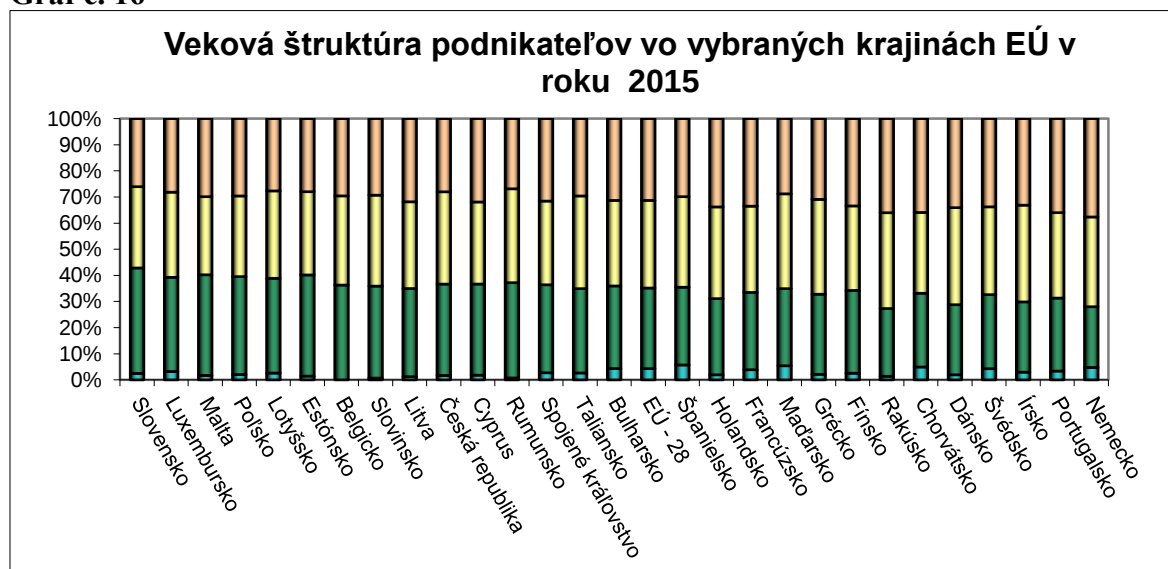


Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Podľa údajov Eurostatu bolo v roku 2015 na Slovensku z celkového počtu obyvateľov vykonávajúcich podnikateľskú aktivitu 3,2 % (o 0,9 p. b. viac ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 15 do 24 rokov, 37,8 % (o 11,2 p. b. viac ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 25 do 39 rokov, 29,2 % (o 0,2 p. b. viac ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 40 do 49 rokov, 24,4 % (o 2,7 p. b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 50 do 59 rokov a 5,3 % (o 9,6 p. b. menej ako v EÚ) vo vekovej kategórii od 60 do 74 rokov (graf č. 16).

V rámci porovnania vekovej štruktúry slovenských podnikateľov s vybranými krajinami EÚ sa **Slovensko vyznačuje najvyšším zastúpením podnikateľov vo vekovej kategórii od 25 do 39 rokov**. Naopak vo vekovej kategórii nad 50 rokov dosahuje Slovensko najnižšie zastúpenie podnikateľov spomedzi porovnávaných krajín, čo svedčí o nízkej podnikateľskej aktivite vyšších vekových skupín obyvateľstva Slovenska.

Graf č. 16



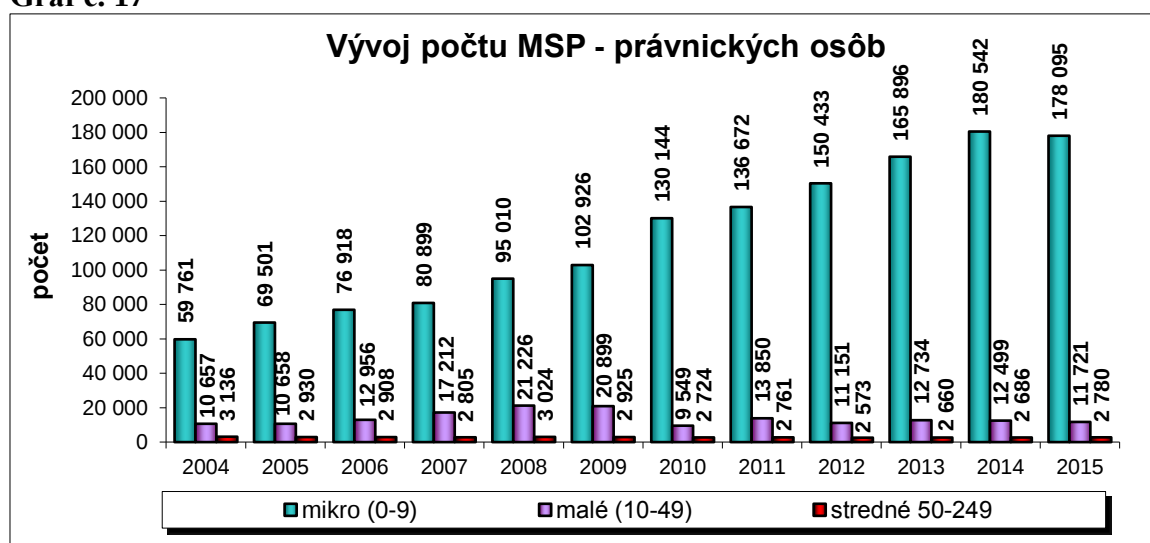
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

3.2 Právnické osoby – podniky

Na konci decembra 2015 bolo v Registri organizácií ŠÚ SR evidovaných 207 655 aktívnych právnických osôb, z toho 193 262 podnikov. Z celkového počtu podnikov (193 262) tvorili rozhodujúcu časť mikropodniky (0 až 9 zamestnancov, vrátane podnikov s nezisteným počtom zamestnancov). Ich podiel predstavoval 92,2 % (178 095 v absolútnom vyjadrení). Malé podniky (10 až 49 zamestnancov) tvorili 6,1 % (11 721), stredné podniky (50 až 249 zamestnancov) 1,4 % (2 780) a veľké podniky (250 a viac zamestnancov) 0,3 %.

Malé a stredné podniky tvorili súhrnne 99,7 % podiel (192 596 v absolútnom vyjadrení) na celkovom počte podnikov – právnických osôb.

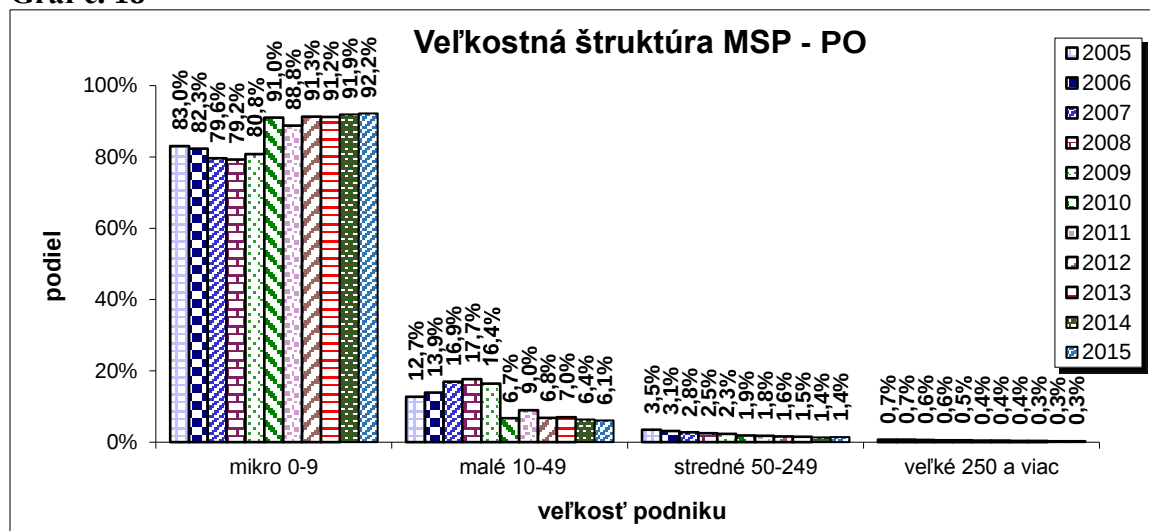
Graf č. 17



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Zmeny v jednotlivých veľkostných skupinách v rokoch 2005 – 2015 sú uvedené v grafe č. 18. V sledovanom období podiel MSP právnických osôb rástol vo veľkostnej kategórii mikropodnikov. Pokles zaznamenali malé, stredné a aj veľké podniky.

Graf č. 18

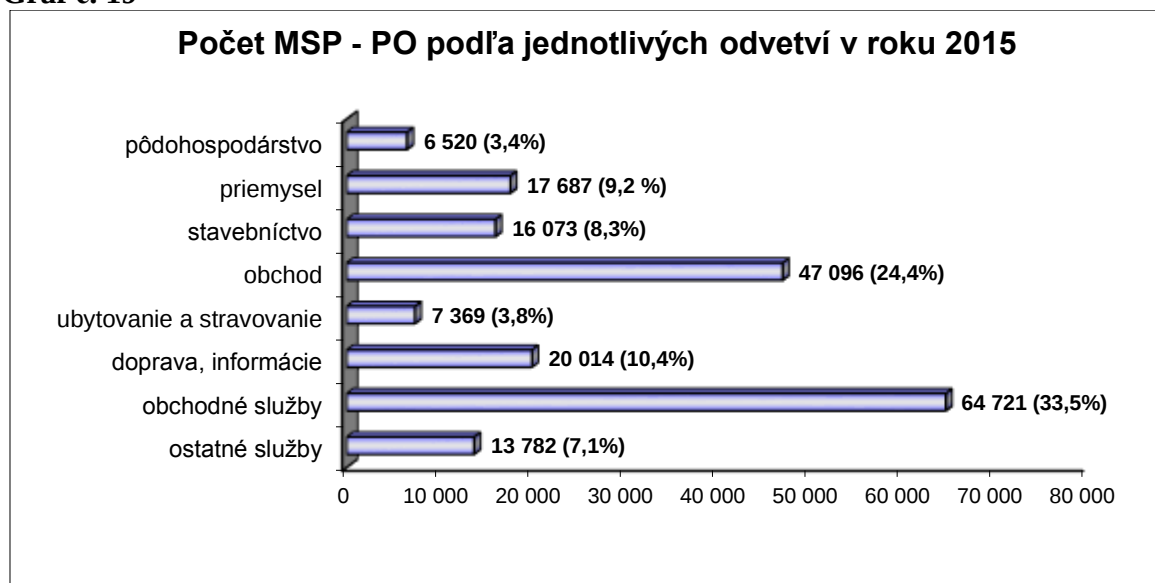


Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Odvetvová štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb

Najväčšie zastúpenie majú malé a stredné podniky pôsobiace v oblasti obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N – 33,5 %; 64 721) a obchodu (24,4 %; 47 096). V doprave a informačných a komunikačných činnostiach pôsobilo 10,4 % (20 014), v odvetví priemyslu 9,2 % MSP (17 687), v stavebníctve 8,3 % (16 073), v ostatných službách (sekcia SK NACE P až S) 7,1 % (13 782), v oblasti ubytovania a stravovania 3,8 % (7 369) a v pôdohospodárstve 3,4 % MSP (6 520).

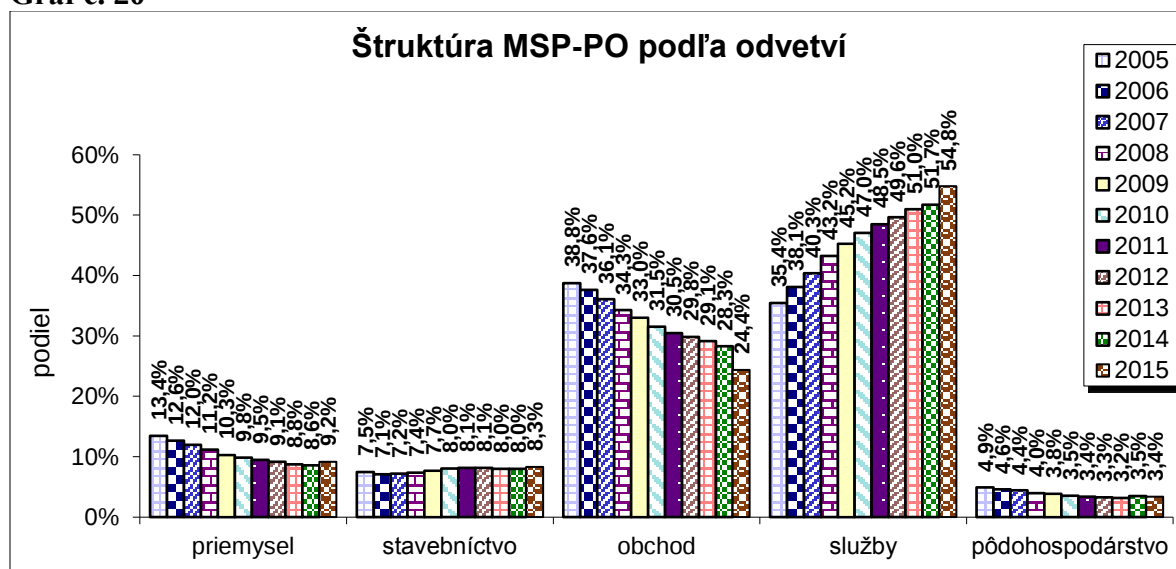
Graf č. 19



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Vývoj malých a stredných podnikov podľa odvetví je znázornený v grafe č. 20. V sledovanom období podiel podnikateľov právnických osôb rástol v oblasti služieb a stavebníctva. Pokles zaznamenali oblasti obchodu, priemyslu a pôdohospodárstva.

Graf č. 20



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb podľa právnych foriem a druhov vlastníctva

Z hľadiska právnych foriem MSP – PO mali v roku 2015 najväčšie zastúpenie **spoločnosti s ručením obmedzeným (91,6 %) a akciové spoločnosti (2,8 %)**.

83,4 % malých a stredných podnikov – právnických osôb v roku 2015 bolo v **súkromnom tuzemskom vlastníctve**, 12,0 % v zahraničnom vlastníctve, 3,5 % medzinárodnom súkromnom vlastníctve a 0,7 % v družstevnom vlastníctve.

Porovnanie veľkostnej štruktúry a početnosti podnikateľských subjektov v SR s krajinami EÚ

Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR je do značnej miery podobná veľkostnej štruktúre podnikov v ostatných členských krajinách EÚ. Ako charakteristickú črtu Slovenska však možno označiť vyššie zastúpenie mikropodnikov.

V nižšie uvedenej tabuľke je prezentované porovnanie veľkostnej štruktúry podnikateľského sektora v Slovenskej republike a v krajinách EÚ-28. Prezentované údaje vykazujú určité metodologické odlišnosti, ktoré je potrebné pri vzájomnej komparácii zohľadniť. Údaje za EÚ-28 sú zostavené podľa metodiky Eurostatu pre *Structural business statistics* a pokrývajú odvetvia nefinančnej podnikovej ekonomiky. Z uvedených údajov vyplýva, že z celkového počtu 22,6 miliónov podnikateľských subjektov v nefinančnej podnikovej ekonomike v EÚ-28 tvorili **MSP 99,8 %**. Zastúpenie mikropodnikov dosiahlo 92,9 %, malých podnikov 6,0 % a stredných podnikov 1,0 %.

Počet podnikateľských subjektov v SR reprezentuje celé hospodárstvo SR a zdrojom týchto údajov je Register organizácií ŠÚ SR. Podľa uvedených údajov tvoria MSP v SR z celkového počtu podnikateľských subjektov **99,9 % podiel, pričom zastúpenie mikropodnikov predstavuje 96,9 %, čo je o 4,0 p. b. viac ako v krajinách EÚ**.

Tab. č. 4: Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR a EÚ

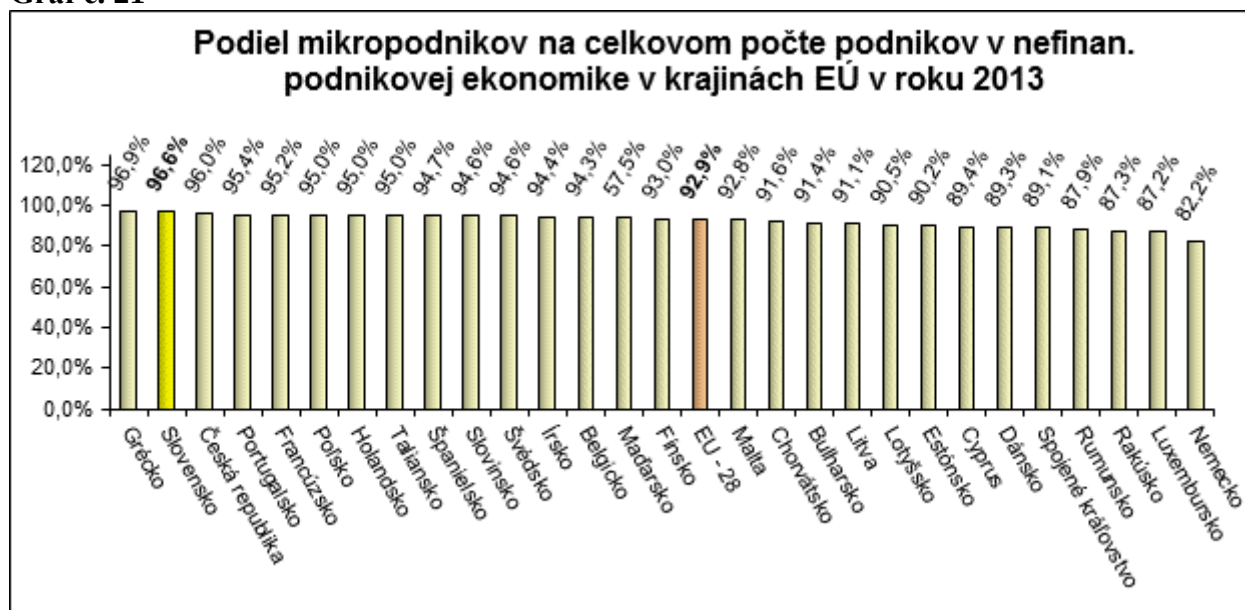
		Veľkosť podniku				MSP	Spolu
		Mikro	Malý	Stredný	Veľký		
		(0 – 9)	(10 – 49)	(50 – 249)	(250+)		
EÚ-28 (2013)	počet podnik. subjektov v nefinančnej podnikovej ekonomike (v tis.)	20 960	1 345	220	42	22 525	22 566
	podiel na počte podnik. subjektov	92,9 %	6,0 %	1,0 %	0,2 %	99,8 %	100,0 %
Slovensko (2015)	počet podnikateľských subjektov	515 236	12 984	2 843	666	531 063	531 729
	podiel na počte podnik. subjektov	96,9%	2,4%	0,5%	0,1%	99,9%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: Štatistický úrad SR, spracované SBA

údaje za EÚ 28: Eurostat, Structural business statistics, odvetvia pokrývajú sekcie SK NACE B až N a divíziu 95, v čase spracovanie materiálu dostupné za rok 2013

Ako vyplýva z grafu č. 21, Slovensko sa v roku 2013 zaraďuje medzi krajiny s najvyšším podielom mikropodnikov na celkovom počte podnikateľských subjektov v rámci odvetví nefinančnej podnikovej ekonomiky.

Graf č. 21



Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Rýchlorastúce podniky v SR

Podľa metodiky a údajov Eurostatu bolo v roku 2013 na Slovensku evidovaných 2 311 (15,1 %) rýchlorastúcich podnikov na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, čo v medziročnom porovnaní predstavuje nárast o 378 (2 p. b.) podnikov a 930 (6,1 %) rýchlorastúcich podnikov podľa kritéria medziročného nárastu obratu, čo v medziročnom porovnaní predstavuje pokles o 2 132 (14,6 p. b.). z celkového počtu podnikov s 10 a viac zamestnancami.

V kategórii podnikateľských subjektov s 5 a viac zamestnancami bolo 2 416 (8,0 %) rýchlorastúcich podnikov na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, čo v medziročnom porovnaní predstavuje nárast o 365 (0,9 p. b.). V kategórii rýchlorastúcich podnikov podľa kritéria medziročného nárastu obratu bolo 1 101 (3,7 %), čo v medziročnom porovnaní predstavuje pokles o 4 063 (14,2 p. b.).

Tab. č. 5: Rýchlorastúce podniky v SR v roku 2013

Uplatnené kritérium	Absolútny počet	Podiel v %	Pokrytie
Nárast zamestnanosti	2 311	15,1	subjekty s 10 a viac zamestnancami
Nárast obratu	930	6,1	subjekty s 10 a viac zamestnancami
Nárast zamestnanosti	2 416	8,0	subjekty s 5 a viac zamestnancami
Nárast obratu	1 101	3,7	subjekty s 5 a viac zamestnancami

Zdroj: Eurostat, spracované SBA. Rýchlorastúce podniky sú definované ako podniky s viac ako 20 % medziročným nárastom počtu zamestnancov alebo obratu počas obdobia troch rokov, sekcie SK NACE B až N

Počet rýchlorastúcich začínajúcich podnikov v kategórii podnikateľských subjektov s 10 a viac zamestnancami bol v roku 2013 na Slovensku 418 (2,7 %) na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, čo predstavuje medziročný pokles o 16 (0,2 p. b.). Podľa

kritéria medziročného nárastu obratu bolo 146 (1,0 %) rýchlorastúcich začínajúcich podnikov, čo v medziročnom porovnaní predstavuje pokles o 107 (0,7 p. b.).

V kategórii podnikateľských subjektov s 5 a viac zamestnancami bolo evidovaných 432 (1,4 %) rýchlorastúcich začínajúcich podnikov na základe kritéria medziročného nárastu zamestnanosti, v medziročnom porovnaní prišlo k poklesu o 18 (0,1 p. b.) podnikov. Podľa kritéria medziročného nárastu obratu bolo 162 (0,5 %) rýchlorastúcich začínajúcich podnikov, čo v medziročnom porovnaní predstavuje pokles o 216 (0,8 p. b.).

Tab. č. 6: Rýchlorastúce začínajúce podniky (gazely) v SR v roku 2013

Uplatnené kritérium	Absolútny počet	Podiel v %	Pokrytie
Nárast zamestnanosti	418	2,7	podniky s 10 a viac zamestnancami
Nárast obratu	146	1,0	podniky s 10 a viac zamestnancami
Nárast zamestnanosti	432	1,4	podniky s 5 a viac zamestnancami
Nárast obratu	162	0,5	podniky s 5 a viac zamestnancami

Zdroj: Eurostat, spracované SBA. Rýchlorastúce začínajúce podniky sú definované ako podniky s viac ako 20 % medziročným nárastom počtu zamestnancov alebo obratu počas obdobia troch rokov, pričom od vzniku uvedených subjektov neuplynulo viac ako 5 rokov, sekcie SK NACE B až N

4. Dynamika vývoja podnikateľských subjektov

4.1 Vznik a zánik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov podľa metodiky pre demografiu podnikov

Podľa spoločnej metodiky OECD a Eurostatu pre demografiu podnikov sú **novovzniknuté subjekty** definované ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré mali v danom roku tržby alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov. **Zaniknuté subjekty** sú definované ako právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktoré boli v danom roku aktívne, ale v dvoch nasledujúcich rokoch nemali tržby ani zamestnancov⁴.

Vznik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov

Najaktuálnejšie údaje o vzniknutých subjektoch podľa metodiky pre demografiu podnikov sú publikované za rok 2013. **Podľa uvedenej metodiky eviduje ŠÚ SR v roku 2013 celkovo 42 640 vzniknutých subjektov** (právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktoré mali v danom roku tržby alebo zamestnancov a v dvoch predchádzajúcich rokoch nemali ani tržby ani zamestnancov).

V medziročnom porovnaní sa znížil celkový počet novovzniknutých subjektov podľa uvedenej metodiky o 3 749. Z celkového počtu novovzniknutých subjektov bolo vo veľkostnej kategórii s 0 až 4 zamestnancami 97,8 % subjektov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry (podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností – SK NACE) najviac subjektov v roku 2012 vzniklo v obchodných službách (11 496), v obchode (9 037) a v stavebníctve (7 728).

Tab. č. 7: Vznik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Veľkostná kategória	2010	2011	2012	2013
0 – 4	52 231	65 522	45 623	41 697
5 – 9	435	592	469	548
10 a viac	411	306	297	395
Počet spolu	53 077	66 420	46 389	42 640
Ekonomická činnosť (SK NACE)				
B – E Priemysel	6 022	7 807	6 285	5 441
F Stavebníctvo	9 736	12 538	9 557	7 728
G Obchod	14 553	15 365	10 422	9 037
H, J Doprava a skladovanie, Informácie a komunikácia	4 139	5 326	3 874	4 362
I Ubytovacie a stravovacie služby	2 079	2 262	1 710	1 612
K – N Obchodné služby	12 825	17 405	10 945	11 496
P – S Ostatné služby	3 723	5 717	3 596	2 964
Vybrané odvetvia spolu	53 077	66 420	46 389	42 640

Zdroj: Eurostat, spracované SBA

⁴ Právnické osoby okrem podnikov zahŕňujú údaje aj za neziskové inštitúcie. Neziskové inštitúcie tvoria 3,6% podiel na celkovom počte aktívnych právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov.

Podľa publikovaných údajov Eurostatu dosiahol **podiel novovzniknutých subjektov** na celkovom počte aktívnych subjektov v SR v roku 2013 vo vybraných odvetviach (sekcie SK NACE B až S) **9,9 %**. V porovnaní s rokom 2012 sa podiel novovzniknutých subjektov znížil o 0,5 p. b.

Zánik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov

Najaktuálnejšie údaje o zaniknutých subjektoch sú publikované za rok 2013, pričom predstavujú odhadované údaje, ktoré budú následne zo strany ŠÚ SR spresňované (spravidla smerom nadol). Údaje za rok 2012 sú predbežné a tak isto budú zo strany ŠÚ SR spresňované. **V priebehu roka 2012 zaniklo podľa predbežných údajov a uvedenej metodiky celkovo 53 556 subjektov** (právnických a fyzických osôb – podnikateľov), čo je o 10 467 subjektov menej ako v roku 2011 (definitívne údaje). **Podľa odhadovaných údajov v roku 2013 zaniklo 42 238 subjektov** (právnických a fyzických osôb – podnikateľov), čo je o 10 819 subjektov menej ako v roku 2012.

Z celkového počtu zaniknutých subjektov bolo v kategórii s 0 až 4 zamestnancami 99,5 % subjektov. Z hľadiska odvetvovej štruktúry (podľa Štatistickej klasifikácie ekonomických činností – SK NACE) najviac subjektov v roku 2013 zaniklo v obchode (10 340), v stavebníctve (10 050) a v obchodných službách (7 757).

Podľa odhadovaných údajov Eurostatu dosiahol v roku 2013 **podiel zaniknutých subjektov** na celkovom počte aktívnych subjektov podľa metodiky pre demografiu podnikov vo vybraných odvetviach (sekcie SK NACE B až N) v SR **9,7 %**. **Podľa predbežných údajov** za rok 2012 dosiahol uvedený podiel hodnotu **11,9 %**.

Tab. č. 8: Zánik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti

Veľkostná kategória	2010	2011	2012 *	2013 **
0 – 4	28 345	63 310	52 843	42 024
5 – 9	270	384	403	103
10 a viac	292	211	310	111
Podniky spolu	28 907	63 905	53 556	42 238
Ekonomická činnosť (SK NACE)				
B – E Priemysel	3 606	8 235	7 487	6 737
F Stavebníctvo	4 567	11 963	12 102	10 050
G Obchod	9 528	19 556	13 802	10 340
H, J Doprava a skladovanie, Informácie a komunikácia	2 061	4 199	3 684	3 542
I Ubytovacie a stravovacie služby	1 290	2 578	1 985	1 440
K – N Obchodné služby	5 830	13 236	10 408	7 757
P – S Ostatné služby	2 025	4 138	4 088	2 372
Vybrané odvetvia spolu	28 907	63 905	53 556	42 238

Zdroj: Eurostat, spracované SBA. *Údaje sú predbežné. **Údaje sú odhadované.

Podľa údajov Eurostatu bolo na Slovensku z celkového počtu novovzniknutých subjektov (vo vybraných odvetviach) 83,8 % aktívnych po prvom roku od svojho vzniku (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2012 (t – 1) a boli aktívne do roku 2013 (t), k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2012 (t – 1). Po piatom roku od svojho vzniku bolo na Slovensku aktívnych 42,4 % subjektov (podiel subjektov, ktoré vznikli v roku 2008 a boli aktívne do roku 2013, k celkovému počtu vzniknutých subjektov v roku 2008).

Tab. č. 9: Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach v SR v roku 2013

Odvetvie (podľa SK NACE Rev 2)	1. rok	2. rok	3. rok	4. rok	5. rok
Priemysel (sekcia SK NACE B až E)	85,5	68,5	57,9	46,7	41,8
Stavebníctvo (sekcia SK NACE F)	82,8	63,4	54,6	41,6	36,6
Služby (sekcia SK NACE G až N)	84,1	64,6	52,7	44,4	44,7
Vybrané odvetvia spolu (sekcia SK NACE B až S)	83,8	64,6	54,0	44,4	42,4

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov Eurostatu – **Business demography statistics**

V porovnaní s údajmi, ktoré boli uvádzané v minuloročnej Správe o stave MSP došlo k zvýšeniu miery prežitia subjektov po prvom (o 7,3 p. b.), druhom (o 6,0 p. b.), ako aj treťom roku od vzniku (o 13,6 p. b.). Naopak miera prežitia po štvrtom a piatom roku sa mierne znížila. V tabuľke č. 10 sú prezentované podiely aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (miera prežitia) podľa referenčných rokov.

Tab. č. 10: Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach (sekcia SK NACE B až S) spolu v SR podľa referenčných rokov

Miera prežitia / referenčný rok	2012	2011	2010	2009	2008
Počet novovzniknutých subjektov	46 389	66 420	53 077	63 743	57 574
Miera prežitia po 1 roku	83,8%	78,8%	84,1%	76,8%	74,4%
Miera prežitia po 2 roku		64,6%	65,0%	67,2%	61,1%
Miera prežitia po 3 roku			54,0%	51,6%	55,1%
Miera prežitia po 4 roku				44,4%	47,6%
Miera prežitia po 5 roku					42,4%

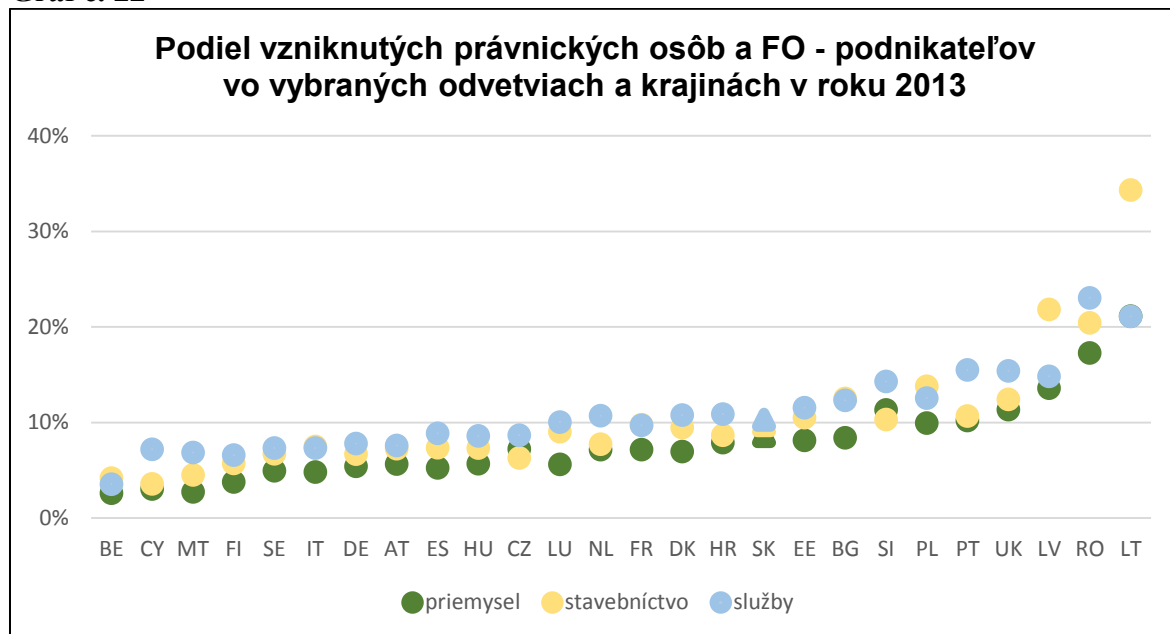
Zdroj: spracované SBA, na základe údajov ŠÚSR, Eurostatu - Business demography statistics. Údaje znázornené na diagonále tabuľky č. 10 zodpovedajú údajov v tabuľke č. 9 v riadku vybrané odvetvia spolu.

Porovnanie podielu vzniknutých a zaniknutých subjektov v SR s vybranými krajinami EÚ

Slovensko sa zaraďuje medzi krajiny s priemerným podielom novovzniknutých subjektov na celkovom počte aktívnych subjektov (9,9 %; 11. miesto z 24 krajín v roku 2013 za všetky sekcie spolu SK NACE B až N). V medzioročnom porovnaní prišlo k poklesu o 0,5 p. b. (z 10,4 % na 9,9 %).

Najväčší podiel vzniknutých právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v krajinách EÚ mala Litva 23,6 % (za všetky sekcie spolu SK NACE B až N). Najväčší podiel dosiahla v oblasti stavebníctva 34,3 % (SK NACE F). Zároveň Litva dosiahla najvyšší podiel zaniknutých právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov až 18,2 % (za všetky sekcie spolu SK NACE B až N), v oblasti stavebníctva až 30,3 %. Miera prežitia po dvoch rokoch od svojho vzniku patrí v Litve k tým najnižším (50,3 %). Najnižší podiel vzniknutých právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov za rok 2013 bol v Belgicku 3,5 % (za všetky sekcie spolu SK NACE B až N). Najnižší podiel dosiahlo v oblasti priemyslu 2,6 % (SK NACE B až E). Miera prežitia po dvoch rokoch od svojho vzniku patrí v Belgicku na prvú priečku (82,4 %).

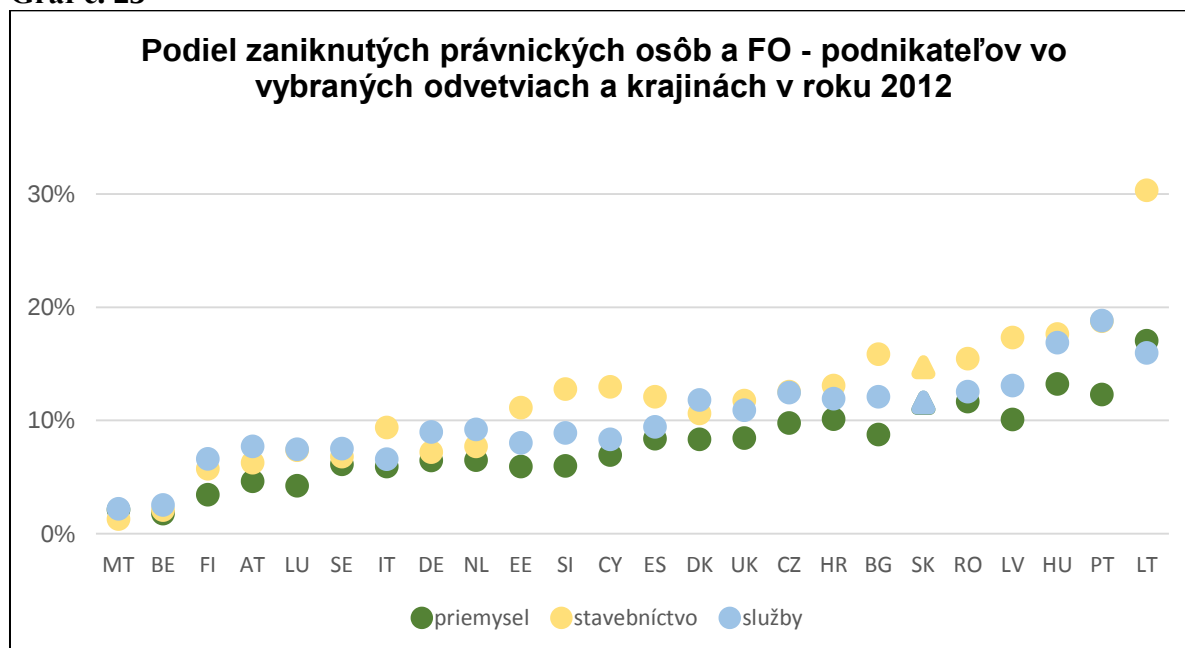
Graf č. 22



Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Podiel zaniknutých subjektov sa podľa predbežných údajov v roku 2012 medziročne znížil o 1,8 p. b. na úroveň 12,0 % (6. miesto z 21 krajín v roku 2012 za všetky odvetvia spolu SK NACE B až N).

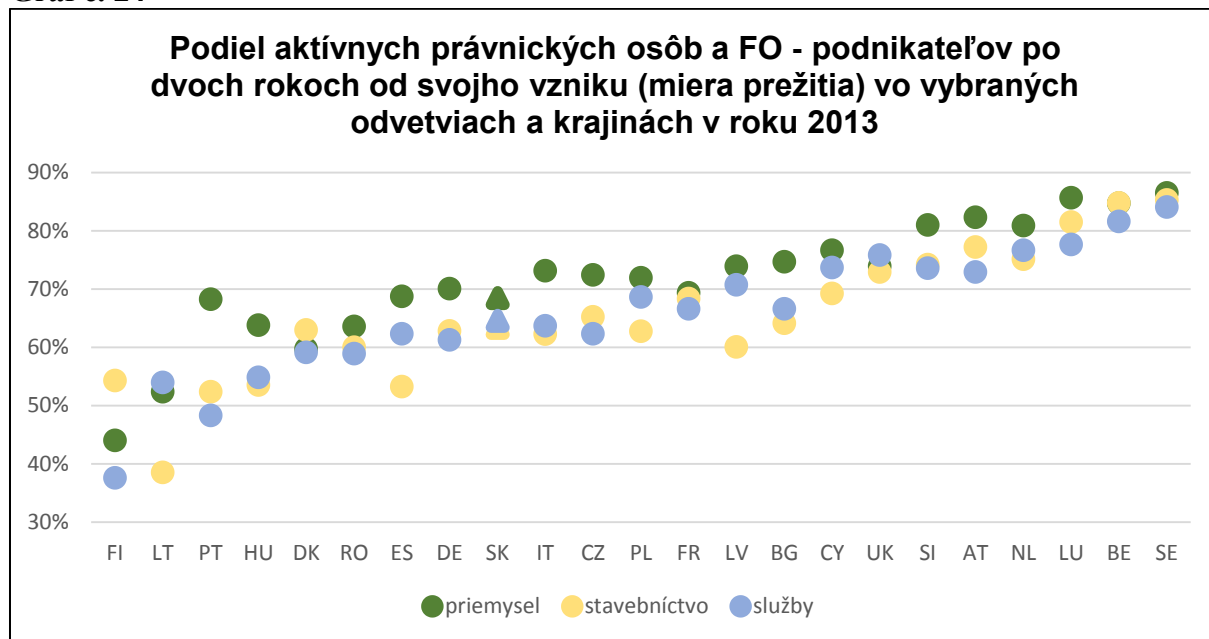
Graf č. 23



Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Miera prežitia novovzniknutých subjektov po dvoch rokoch od svojho vzniku sa oproti minuloročnému hodnoteniu na Slovensku znížila o 0,4 p. b. (zo 65,0 % na 64,6 %; 12. miesto z 20 krajín v roku 2013 za všetky odvetvia spolu SK NACE B až N).

Graf č. 24



Zdroj: Eurostat, spracované SBA

4.2 Vzniky a zániky MSP na základe údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR

Podľa predbežných údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR vzniklo (na základe dátumu vzniku) v roku 2015 celkovo 45 657 malých a stredných podnikov. Podľa jednotlivých právnych foriem vzniknutých MSP bolo 13 482 podnikov, 28 779 živnostníkov, 2 226 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 1 170 SHR.

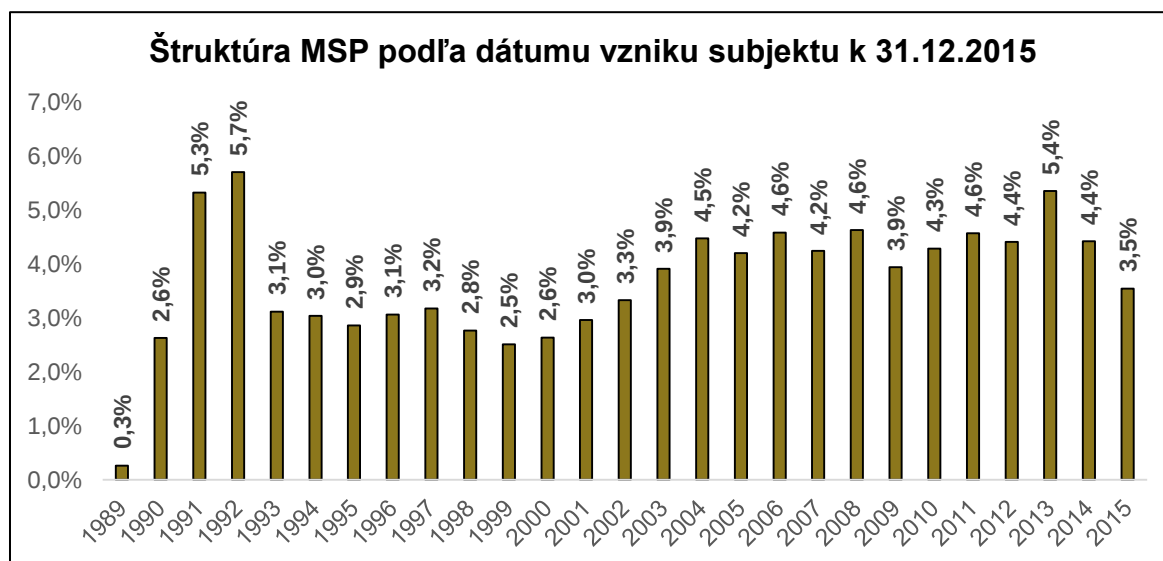
Tab. č. 11: Vývoj počtu vzniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠÚ SR k 31.12. (Spracované na základe dátumu vzniku subjektu. Údaje sú spracované z celkového počtu aktívnych a neaktívnych podnikateľských subjektov, nie sú porovnateľné s údajmi, ktoré boli uvádzané v Správe o stave MSP v roku 2014 – tabuľka č.2.10)

Právna forma MSP	2011	2012	2013	2014	2015*
MSP – PO (právnické osoby)	19 847	20 905	27 817	14 806	13 482
Živnostníci	43 265	38 793	42 664	41 347	28 779
Samostatne hospodáriaci roľníci	261	261	332	503	1 170
Slobodné povolania	1 551	1 742	2 193	2 361	2 226
Spolu MSP	64 924	61 701	73 006	59 017	45 657

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR. * Údaje sú predbežné.

Podľa predbežných údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR k 31.12.2015 mali najväčšie zastúpenie subjekty MSP, ktoré vznikli v roku 1992 (5,7 %), 2013 (5,4 %) a 1991 (5,3 %). Najnižšie zastúpenie mali subjekty ktoré vznikli v roku 1989 a skôr.

Graf č. 25



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Podľa predbežných údajov bolo v roku 2015 evidovaných 29 431 zaniknutých malých a stredných podnikov (uvedené údaje budú spresnené smerom nahor). V rámci jednotlivých právnych foriem zaniknutých MSP bolo z celkového počtu 7 086 podnikov, 21 066 živnostníkov, 857 osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach a 422 SHR⁵.

Tab. č. 12: Vývoj počtu zaniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠÚ SR k 31.12. (Údaje nie sú porovnateľné s údajmi, ktoré boli uvádzané v Správe o stave MSP v roku 2014 – tabuľka č.2.11)

Právna forma MSP	2011	2012	2013	2014	2015 *
MSP – PO (právnické osoby)	4 363	4 972	5 086	7 390	7 086
Živnostníci	49 577	48 832	61 822	47 413	21 066
Samostatne hospodáriaci roľníci	540	423	387	314	422
Slobodné povolania	832	759	736	789	857
Spolu MSP	55 312	54 986	68 031	55 906	29 431

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR. * Údaje sú predbežné.

⁵ Podrobnejšie štatistické informácie o vznikoch a zánikoch malých a stredných podnikov sú vyhodnotené vo výstupe Vzniky a zániky podnikateľských subjektov MSP na Slovensku, ktorý je každoročne publikovaný na: <http://www.sbagency.sk/analyzy-slovenskeho-podnikatelskeho-prostredia#.V3DgCfmLRaQ>

5. Regionálne hľadisko podnikania MSP

Každý piaty (21,5 %) aktívny malý a stredný podnik (vrátane FO – podnikateľov) pôsobí na území Bratislavského kraja. Ostatné kraje majú zastúpenie na celkovom počte MSP v intervale od 9,8 % (Trenčiansky kraj) do 13,6 % (Žilinský kraj).

Tab. č. 13: Počet podnikateľských subjektov v jednotlivých krajoch SR v roku 2015

Kraj SR	Fyzické osoby – podnikatelia			Podniky			MSP	Spolu
	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR	Malé (0 – 49)	Stredné (50 – 249)	Veľké (250 a viac)		
Bratislavský kraj	45 507	4 105	185	63 656	785	214	114 238	114 452
Trnavský kraj	33 950	1 534	508	16 705	274	61	52 971	53 032
Trenčiansky kraj	34 619	1 661	234	15 121	303	85	51 938	52 023
Nitriansky kraj	40 571	2 139	771	20 749	339	62	64 569	64 631
Žilinský kraj	49 842	1 889	556	19 740	338	70	72 365	72 435
Banskobystrický kraj	33 883	2 172	825	16 834	238	49	53 952	54 001
Prešovský kraj	46 586	1 891	611	17 409	269	62	66 766	66 828
Košický kraj	31 501	2 299	608	19 571	230	57	54 209	54 266
Spolu SR	316 459	17 690	4 298	189 785	2 776	660	531 008	531 668

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

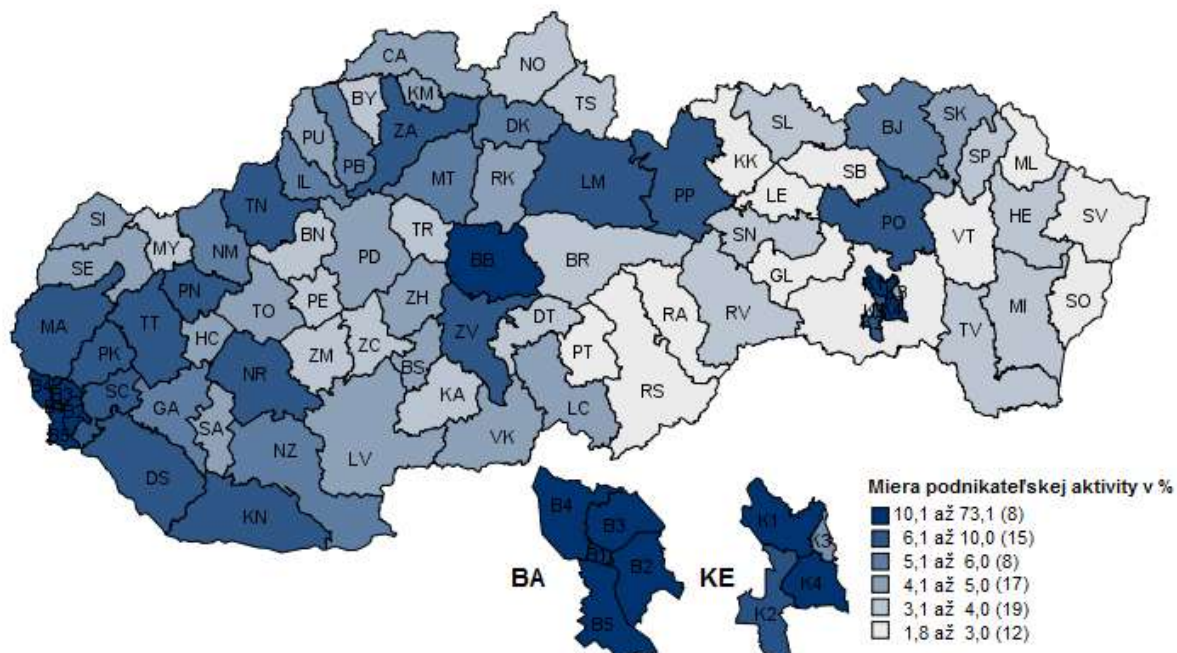
Právnické osoby – podniky

Z celkového počtu MSP – právnických osôb bola viac ako jedna tretina (33,5 %) evidovaná v Bratislavskom kraji (64 441). V Nitrianskom kraji bolo aktívnych 11,0 % MSP – PO, v Žilinskom kraji 10,4 %, v Košickom kraji 10,3 %, v Prešovskom kraji 9,2 %, v Banskobystrickom kraji 8,9 %, v Trnavskom kraji 8,8 %, a v Trenčianskom kraji 8,0 % MSP – PO.

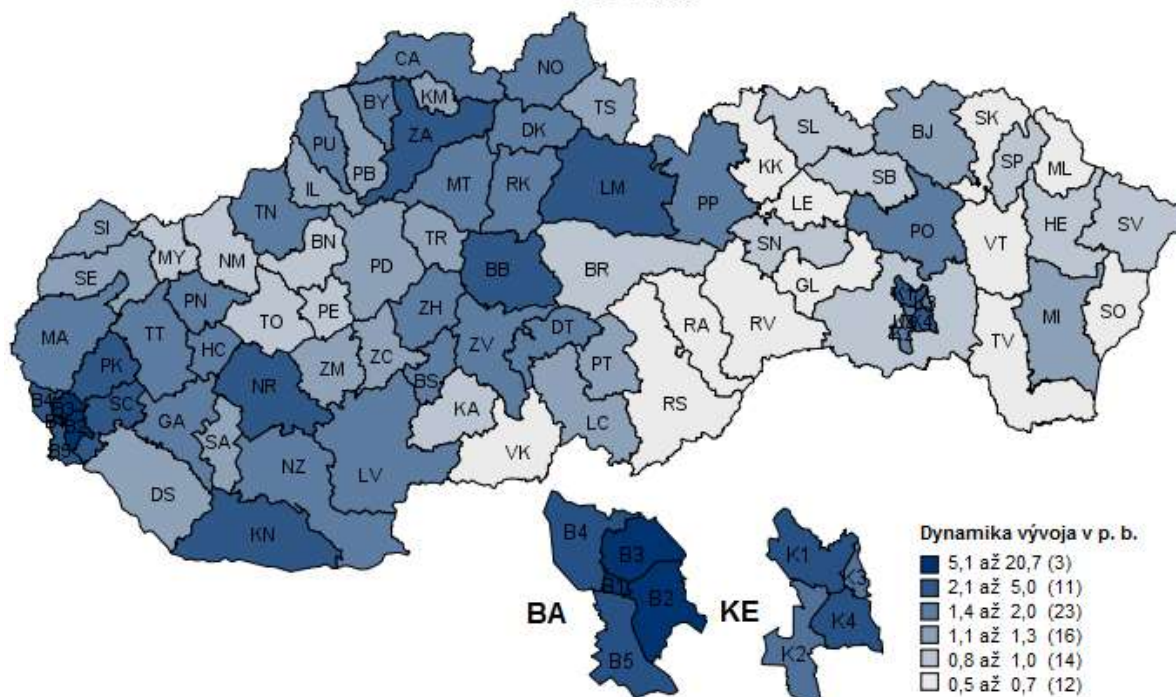
Miera podnikateľskej aktivity MSP – PO⁶ v roku 2015 spracovaná na úrovni okresov je znázornená v mape č. 1. Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP – PO bola v roku 2015 zaznamenaná v okresoch v rámci mesta Bratislava a Košice. Konkrétne v okrese Bratislava I (73,1 %), Bratislava III (30,5 %), Bratislava II (28,7 %), Košice I (14,6 %) a Košice IV (13,7 %). Naopak najnižšia bola dosiahnutá v okresoch Gelnica (1,8 %) Revúca (2,1 %) a Sobrance (2,2 %).

Najvyššia dynamika rastu miery podnikateľskej aktivity MSP – PO v období rokov 2010 – 2015 bola dosiahnutá v okresoch Bratislava I (20,7 p. b.) a Bratislava III (8,2 p. b.). Najnižšia dynamika rastu miery podnikateľskej aktivity Sobrance, Gelnica a Veľký Krtíš (zhodne po 0,5 p. b.).

⁶ Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP – právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

Mapa č. 1:**Miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v roku 2015**

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov ŠÚ SR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP – právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

Mapa č. 2:**Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v období 2010-2015**

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR a ÚPSVaR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP – právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

Fyzické osoby – podnikatelia

Najviac **fyzických osôb – podnikateľov** pôsobilo v roku 2015 v Žilinskom kraji (51 731), a v Bratislavskom kraji (49 612), najmenej v Košickom kraji (33 800).

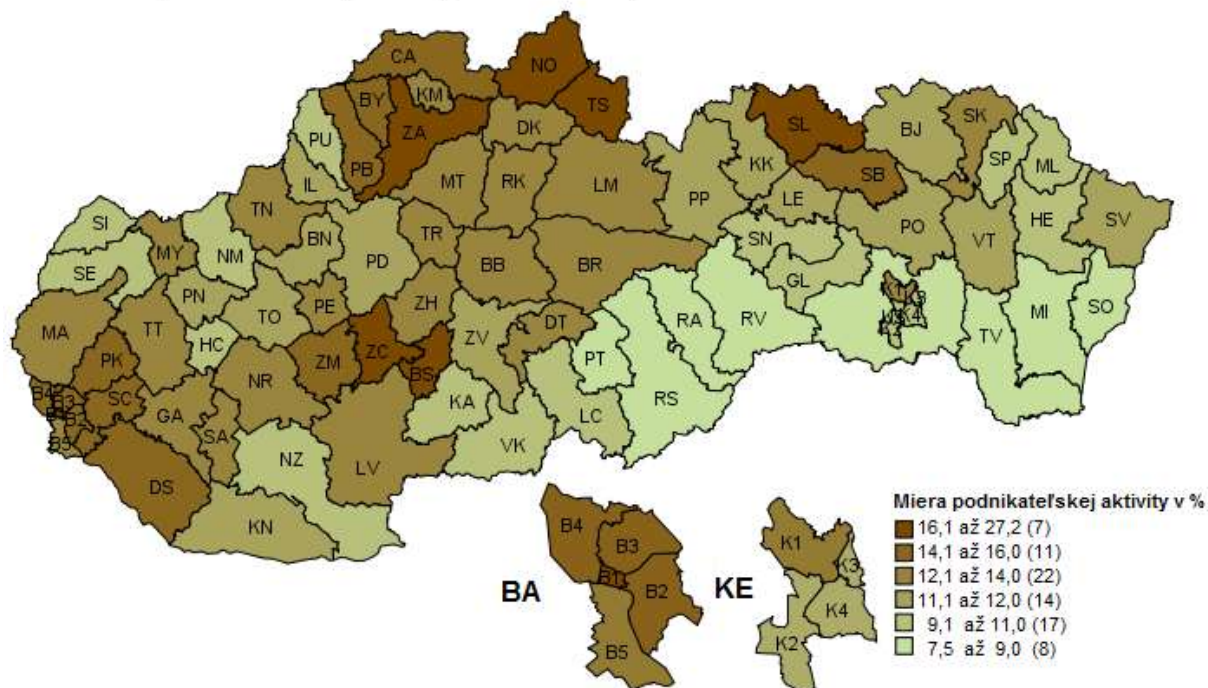
Z celkového počtu živnostníkov pôsobilo v roku 2015 najviac v Žilinskom kraji 15,7 % v Prešovskom kraji 14,7% a v Bratislavskom kraji 14,4%. V Nitrianskom kraji pôsobilo 12,8% živnostníkov, v Trenčianskom kraji 10,9%, v Trnavskom a v Banskobystrickom kraji pôsobilo zhodne po 10,7 % živnostníkov, najmenej 10,0% živnostníkov pôsobilo v Košickom kraji.

Z celkového počtu samostatne hospodáriacich roľníkov bolo 19,2 % registrovaných v Banskobystrickom kraji, 17,9% v Nitrianskom kraji, 14,4 % v Prešovskom kraji, 14,1 % v Košickom kraji, 12,9 %, v Žilinskom kraji, 11,8 % v Trnavskom kraji, 5,4 % v Trenčianskom kraji a 4,3 % v Bratislavskom kraji.

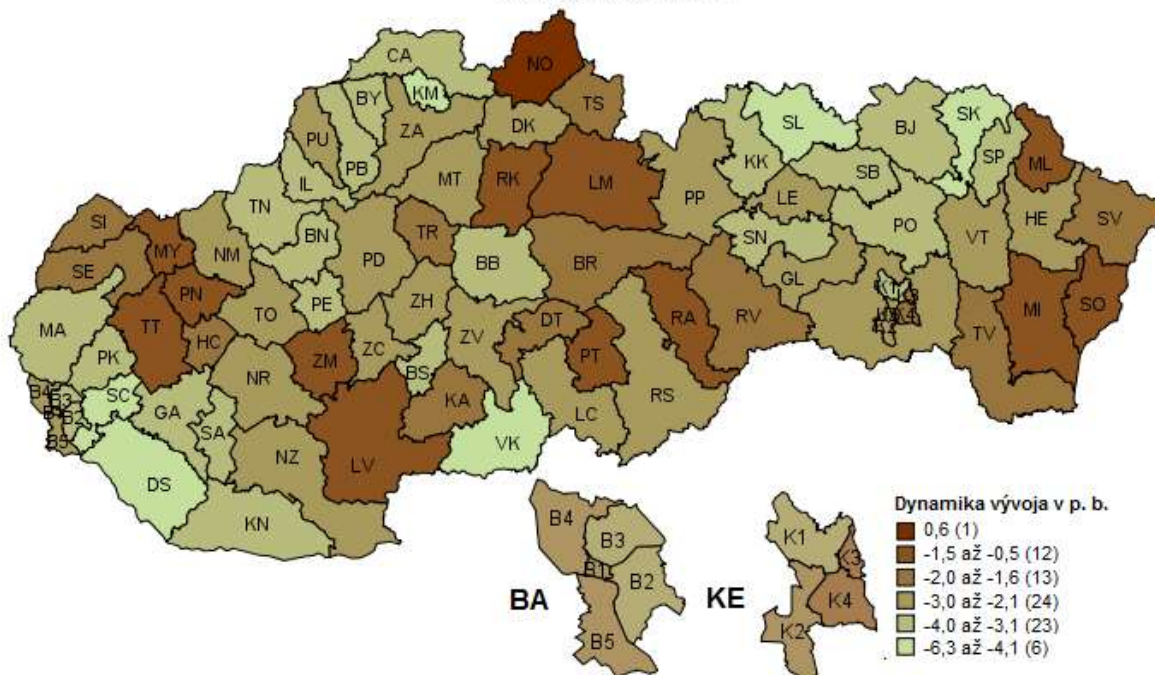
Skoro jedna štvrtina (23,2 %) osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach bola registrovaná v Bratislavskom kraji, 13,0 % v Košickom kraji, 12,3% v Banskobystrickom kraji, 12,1 % v Nitrianskom kraji, 10,7 % v Prešovskom a v Žilinskom kraji, 9,4 % v Trenčianskom kraji a 8,7 % v Trnavskom kraji.

Miera podnikateľskej aktivity FO – podnikateľov v roku 2015 spracovaná na úrovni okresov je znázornená v mape č. 3. Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci FO – podnikateľov bola v roku 2015 zaznamenaná v okresoch Námestovo (27,2 %), Bratislava I (21,2 %), Stará Ľubovňa (20,9 %) a Tvrdošín (19,3 %).

Nárast miery podnikateľskej aktivity vo vzťahu k ekonomickému obyvateľstvu v období rokov 2010 – 2015 bol dosiahnutý iba v okrese Námestovo (0,6 p. b.). V ostatných okresoch podnikateľská aktivita FO – podnikateľov poklesla, pričom najvýraznejšie v okresoch Senec (o 6,3 p. b.), Kysucké Nové Mesto (o 4,9 p. b.) a Veľký Krtíš (o 4,8 p. b.).

Mapa č. 3:**Miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v roku 2015**

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov ŠÚ SR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu FO – podnikateľov a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

Mapa č. 4:**Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci FO-podnikateľov v okresoch SR v období 2010-2015**

Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013, vyhotovené SBA na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR a ÚPSVaR. Miera podnikateľskej aktivity je vypočítaná ako podiel počtu MSP – právnických osôb a ekonomicky aktívneho obyvateľstva v %.

6. Charakteristika zamestnanosti v MSP

Pozitívny trend na slovenskom trhu práce pretrvával aj v roku 2015. V medziročnom porovnaní zrástol priemerný počet zamestnaných osôb v národnom hospodárstve o 2,1 % na 2 251,6 tisíc (podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR).

Z celkového počtu zamestnaných osôb v národnom hospodárstve SR (2 251,6 tisíc) bolo 1 797,6 tis. osôb zamestnaných v ziskovo orientovanom podnikovom sektore.

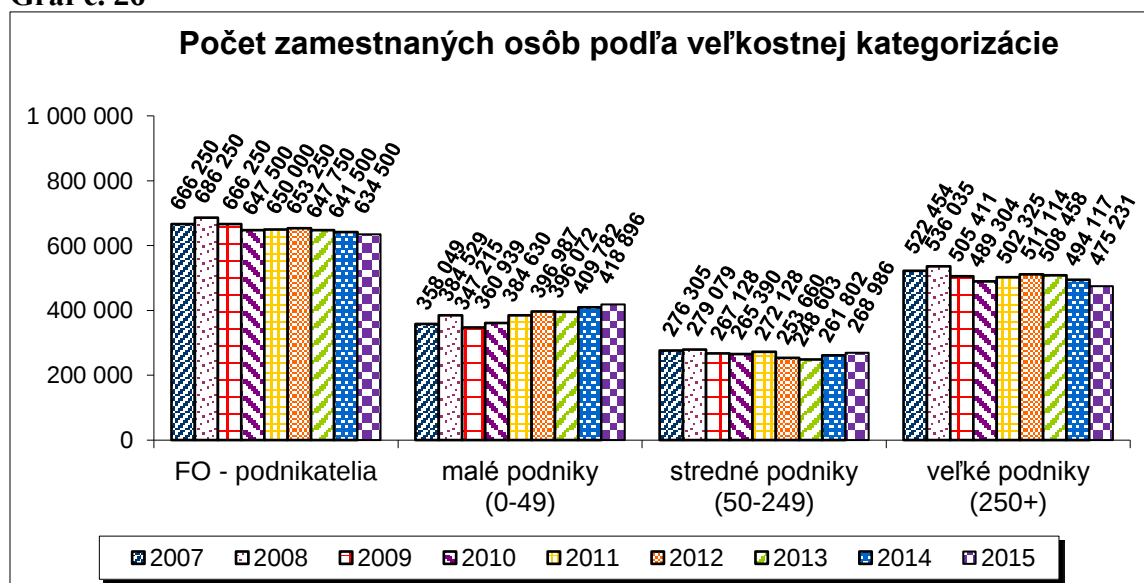
Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií a právnych foriem sa na celkovej zamestnanosti v podnikovom sektore v roku 2015 podieľali FO – podnikatelia (FO – podnikatelia a nimi zamestnávané osoby) 35,3 %, mikropodniky 11,5 %, malé podniky 11,8 %, stredné podniky 15,0 % a veľké podniky 26,4 %.

V roku 2015 tvorili malé a stredné podniky 73,6 % podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike a 58,7 % podiel na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR (podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR). Oproti roku 2014 sa zvýšil podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike o 0,9 p. b. Podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike vzrástol od roku 2006 (od roku 2006 disponuje SBA presnými údajmi o zamestnanosti MSP) do roku 2015 o 2,1 p. b. na úroveň 73,6 %.

V medziročnom porovnaní sa zamestnanosť v ziskovo orientovanom podnikovom sektore znížila o 0,5 % (o 9,6 tis. osôb). **V kategórii malých a stredných podnikov (vrátane FO – podnikateľov) zamestnanosť medziročne vzrástla o 0,7 % (o 9,3 tis. osôb).**

Medziročný pokles zamestnanosti bol opätovne zaznamenaný v kategórii FO – podnikateľov (o 1,1 %). V rámci mikropodnikov sa zamestnanosť medziročne zvýšila o 7,7 % a stredných podnikov o 2,7 %. V kategórii malých podnikov sa zamestnanosť znížila o 2,6 %. Na porovnanie, priemerný počet zamestnaných osôb u veľkých podnikov medziročne poklesol o 3,8 %.

Graf č. 26

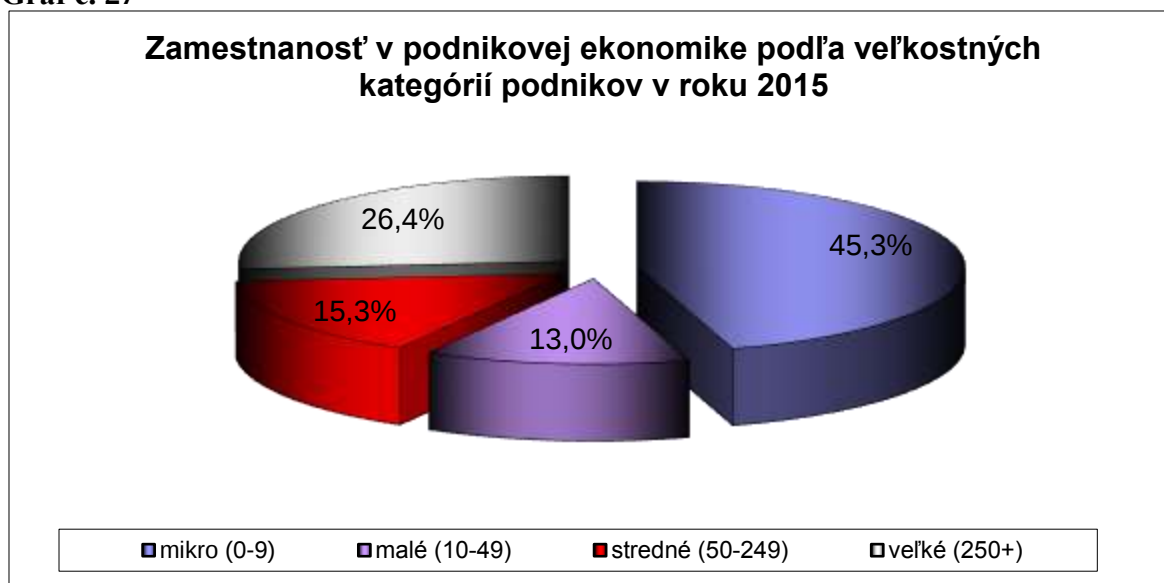


Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Priemerný počet zamestnaných osôb v malých a stredných podnikoch bol v roku 2015 v porovnaní s rokom 2008 nižší o 27 tisíc osôb.

V grafe č. 27 je znázornená celková štruktúra zamestnanosti v podnikovej ekonomike v roku 2015 podľa veľkostných kategórií podnikov (vrátane FO – podnikateľov), ktorá bola spracovaná na základe údajov ŠÚ SR a prepočtu SBA. Mikropodniky tvorili 45,3 % podiel na zamestnanosti, malé podniky 13,0 % podiel, stredné podniky 15,3 % podiel a veľké podniky 26,4 % podiel na zamestnanosti v podnikovej ekonomike.

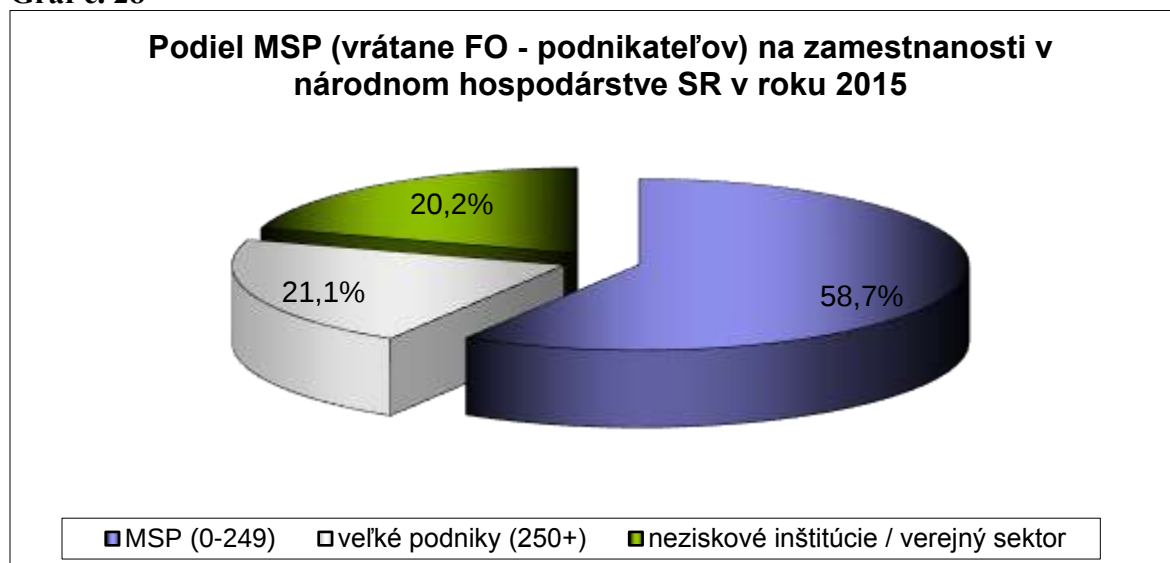
Graf č. 27



Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Postavenie malých a stredných podnikov na celkovej zamestnanosti v národnom hospodárstve SR podľa štvrtročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR je prezentované v grafe č. 28. Z uvedeného grafu vyplýva, že podiel malých a stredných podnikov na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR je 58,7 %, pričom podiel veľkých podnikov je 21,1 % a verejného sektora (neziskových inštitúcií) je 20,2 %.

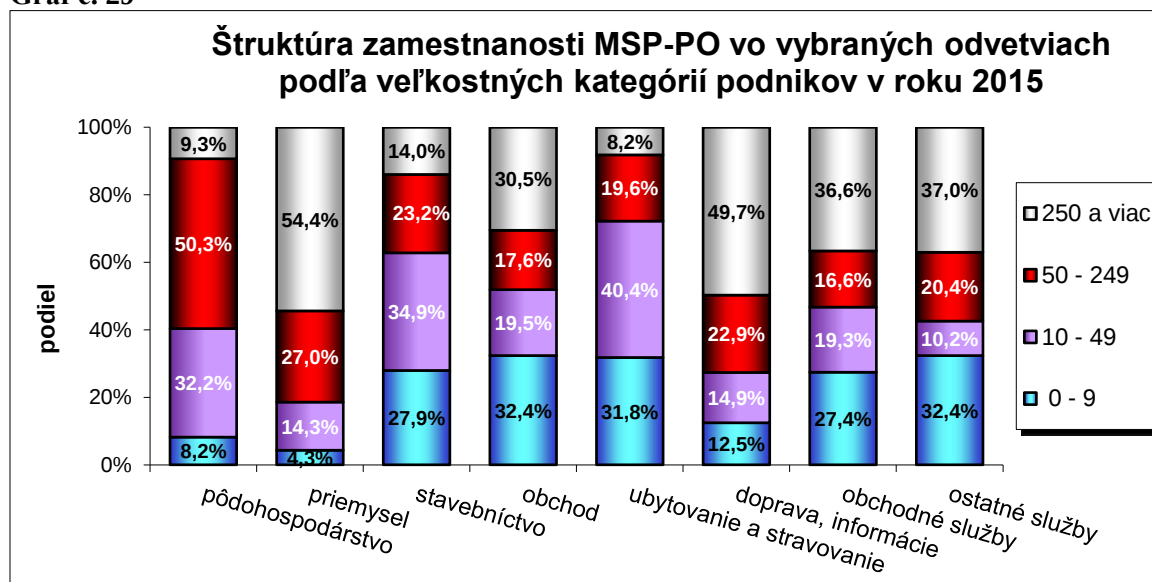
Graf č. 28



Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Najvyšší podiel dosahujú MSP-PO na zamestnanosti v odvetví ubytovania a stravovania (91,8 %), pôdohospodárstva (90,7 %) a stavebníctva (86,0%). Približne dve tretiny pracovných miest vytvárajú MSP-PO v odvetví obchodu (69,5 %), obchodných (63,4 %) a ostatných služieb (63,0 %). V doprave a informačných činnostiach tvorí podiel MSP-PO 50,3 % a v priemysle 45,6 % (graf č. 29).

Graf č. 29



Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Porovnanie zamestnanosti MSP v SR a krajinách EÚ

V roku 2012 sa na celkovom počte zamestnaných osôb v odvetviach nefinančnej podnikovej ekonomiky v rámci krajín EÚ – 28 (133,8 mil.) podieľali malé a stredné podniky 67,0 %, pričom podiel mikropodnikov predstavoval 29,2 %, malých podnikov 20,7 % a stredných podnikov 17,2 %.

Aktuálne dosiahnutý podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike na Slovensku v roku 2015 je o 6,6 p. b. vyšší ako v krajinách EÚ – 28. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií majú na Slovensku v porovnaní s krajinami EÚ-28 dominantnejšie postavenie mikropodniky (podiel vyšší o 16,1 p. b.).

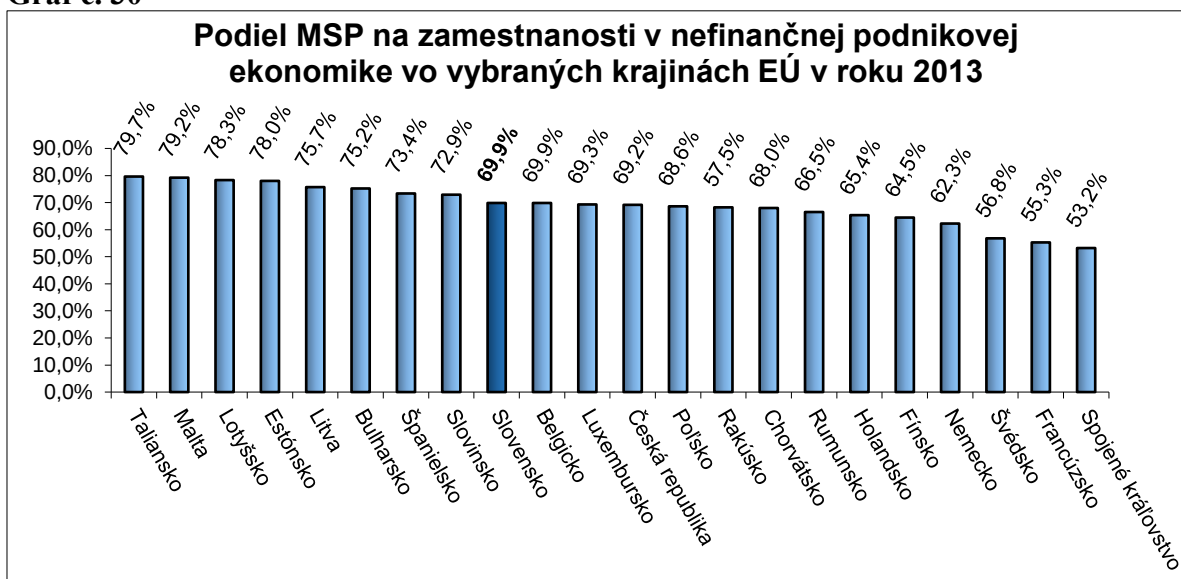
Tab. č. 14: Porovnanie zamestnanosti podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a krajinách EÚ

		Veľkosť podniku					Spolu
		mikro	malý	stredný	veľký	MSP	
		(0-9)	(10-49)	(50-249)	(250+)		
EÚ - 28 (2012)	počet zamestnaných osôb v nefinan. podnikovej ekonomike 2011 (v tis.)	39 000	27 723	22 967	44 078	89 690	133 767
	podiel na zamestnanosti	29,2%	20,7%	17,2%	33,0%	67,0%	100%
Slovensko (2015)	počet zamestnaných osôb v podnikovej ekonomike (v tis.)	814,3	233,6	274,5	475,2	1 322,4	1 797,6
	podiel na zamestnanosti	45,3 %	13,0 %	15,3 %	26,4%	73,6%	100,0%

Zdroj: údaje za SR: Štatistický úrad SR, prepočet SBA

údaje za EÚ 28: Eurostat, Structural business statistics, odvetvia pokrývajú sekcie SK NACE B až N a divíziu 95, v čase spracovania materiálu boli údaje EÚ-28 dostupné za rok 2012.

V rámci porovnania postavenia MSP na zamestnanosti vo vybraných krajinách EÚ v roku 2013 sa Slovensko vyznačuje nadpriemerným podielom MSP na zamestnanosti (69,9 %). Najvyšší podiel dosahujú MSP na zamestnanosti v krajinách ako Taliansko (79,7 %), Malta (79,2%), Lotyšsko (78,3 %) a Estónsko (78,0 %). Naopak na posledných priečkach sa umiestňujú krajiny ako Spojené kráľovstvo (53,2 %), Francúzsko (55,3 %) a Švédsko (56,8 %).

Graf č. 30

Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

7. Postavenie MSP v ekonomike SR

7.1 Postavenie MSP v najvýznamnejších odvetviach

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR sa v roku 2015 vytvoril hrubý domáci produkt v bežných cenách v objeme 78 070,8 mil. Eur. V medziročnom porovnaní sa reálne zvýšil o 3,6 %, čo bol najvyšší medziročný nárast od roku 2011.

Hrubá produkcia sa v medziročnom porovnaní zvýšila o 5,4 % na úroveň 179 462,8 mil. Eur, pridaná hodnota o 3,1 % na 70 536,9 mil. Eur. Medzispotreba vzrástla o 7,0 % a dosiahla úroveň 108 925,9 mil. Eur. Čisté dane z produktov sa zvýšili o 8,2 % na 7 534,0 mil. Eur.

Z odvetvového hľadiska sa sektor priemyslu podieľal 22,8 % na celkovej tvorbe hrubého domáceho produktu v bežných cenách. Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov; doprava a skladovanie, ubytovacie a stravovacie služby tvorili takmer jednu pätinu (19,8 %), verejná správa, obrana, povinné sociálne zabezpečenie, vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálna pomoc 12,2 %, stavebníctvo 8,3 %, odborné, vedecké a technické činnosti, administratívne služby 6,5 %, činnosti v oblasti nehnuteľností 6,1 %. Ostatné odvetvia tvorili podiel menší ako 4,1 %.

V nasledujúcej časti podkapitoly sú prezentované spracované ukazovatele dokumentujúce postavenie malých a stredných podnikov vo vybraných najvýznamnejších sektoroch nefinančnej podnikovej ekonomiky, za ktoré sú zo strany ŠÚ SR publikované údaje podľa veľkostných kategórií podnikov. Prezentované sú tržby za vlastné výkony a tovar (v prípade stavebníctva stavebná produkcia) podľa klasifikácie SK NACE v priemysle (sekcia B,C,D,E), v stavebníctve (sekcia F), v obchode (divízia 46, 47), cestnej doprave (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby) a vo vybraných trhových službách. Do vybraných trhových služieb patria činnosti v oblasti nehnuteľností (68), odborné, vedecké a technické činnosti (právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické a inžinierske činnosti, reklama a ostatné odborné činnosti; 69 až 75), administratívne a podporné služby (prenájom a lízing, sprostredkovanie práce, činnosť cestovných agentúr a kancelárií, bezpečnostné a pátracie služby, administratívne pomocné činnosti, 77 až 82), ostatné vzdelávanie a pomocné vzdelávacie činnosti (85.5, 85.6), umenie, zábava a rekreácia (90 až 93), ostatné činnosti (94 až 96). Uvedené sektory pokrývajú približne 85 % aktívnych MSP evidovaných v registri organizácií ŠÚ SR.

Priemysel

V roku 2015 sa priemyselná produkcia zvýšila o 6,0 %. Tržby za vlastné výkony a tovar v priemysle medziročne vzrástli o 8,9 %.

Viac ako dve tretiny (66,1 %) z celkového objemu dosiahnutých tržieb v odvetví priemyslu realizovali veľké podniky. **Malé a stredné podniky vrátane živnostníkov tvorili 33,9 % podiel na tržbách v priemysle**, čo bolo o 0,2 p. b. viac ako v roku 2014.

Tab. č. 15: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2012	2013	2014	2015	Podiel v roku 2015 v %	Index 2015/2014 v b. c.
Živnostníci	4 289,7	4 414,0	5 128,6	5 587,7	6,4%	109,0
Malé podniky (0-49)	7 695,4	8 068,0	8 496,8	9 047,8	10,4%	106,5
Stredné podniky (50-249)	14 181,2	14 496,6	14 097,7	14 846,0	17,0%	105,3
Veľké podniky (250 a viac)	56 084,7	55 268,8	54 513,1	57 609,1	66,1%	105,7
MSP	26 166,3	26 978,6	27 723,2	29 481,6	33,9%	106,3
Spolu	82 251,0	82 247,5	82 236,2	87 090,7	100,0%	105,9

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Z celkového objemu tržieb (87 090,7 v mil. Eur) tvorili tržby živnostníkov 6,4 %, malých podnikov (0-49) 10,4 %, stredných podnikov (50-249) 17,0 %.

V roku 2015 tržby medziročne vzrástli živnostníkom o 9,0 %. Malým podnikom (0-49) sa zvýšili o 6,5 % a stredným podnikom (50-249) o 5,3 %. **Súhrnne sa tržby malým a stredným podnikom (vrátane živnostníkov) zvýšili v bežných cenách o 6,3 %.** Tržby veľkých podnikov medziročne vzrástli o 5,7 %.

Stavebníctvo

V roku 2015 zaznamenala celková stavebná produkcia po predchádzajúcom negatívnom vývoji medziročný nárast o 18,0 %. Tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve medziročne vzrástli v stálych cenách o 20,8 %.

Tab. č.16: Vývoj stavebnej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (bez stavebných závodov nestavebných podnikov, v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2012	2013	2014	2015	Podiel v roku 2015 v %	Index 2015/2014 v b. c.
Živnostníci	1 875,4	1 766,9	1 668,9	1 479,0	27,6%	93,2
Malé podniky (0-49)	1 565,6	1 263,5	1 308,1	1 614,8	30,1%	123,1
Stredné podniky (50-249)	923,6	827,2	696,7	946,7	17,6%	124,4
Veľké podniky (250 a viac)	1 098,5	956,8	922,8	1 326,0	24,7%	165,4
MSP	4 364,6	3 857,6	3 673,7	4 040,5	75,3%	110,4
Spolu	5 463,1	4 814,4	4 596,5	5 366,5	100,0%	120,3

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Viac ako jednou štvrtinou (27,6 %) sa na celkovej stavebnej produkcii (bez započítania odhadu za stavebné závody nestavebných podnikov) v roku 2015 podieľali živnostníci. Malé podniky (0-49) tvorili 30,1 % podiel, stredné podniky (50-249) 17,6 % a veľké podniky (250 a viac) 24,7 % podiel. **Malé a stredné podniky (vrátane živnostníkov) súhrnne tvorili viac ako tri štvrtiny (75,3 %) z celkovej stavebnej produkcie v roku 2015.**

V medziročnom porovnaní sa **stavebná produkcia malých a stredných podnikov (vrátane živnostníkov) v bežných cenách zvýšila o 10,4 %.** Stavebná produkcia sa zvýšila v kategórii malých podnikov (0-49) o 23,1 % a v kategórii stredných podnikov o 24,4 %. Stavebná produkcia sa naopak znížila u živnostníkov o 6,8 %. V prípade veľkých podnikov (250 a viac) stavebná produkcia vzrástla až o 65,4 %.

Obchod

Vo veľkoobchode sa medziročne zvýšili tržby v stálych cenách o 3,2 % a v maloobchode o 1,7 %.

Tab. č. 17: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v obchode podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem v mil. Eur (divízia SK NACE 46-Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov a 47-Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov)

Kategória podnikateľských subjektov	2012	2013	2014	2015	Podiel v roku 2015 v %	Index 2015/2014 v b. c.
Živnostníci	5 731,5	5 198,7	4 968,9	4 900,4	10,6%	98,6
Malé podniky (0-49)	18 309,5	19 727,8	21 044,2	21 236,4	46,0%	100,9
Stredné podniky (50-249)	8 397,8	8 266,5	8 988,5	9 427,6	20,4%	104,9
Veľké podniky (250 a viac)	9 414,9	9 569,6	10 091,4	10 636,6	23,0%	105,4
MSP	32 438,8	33 193,0	35 001,6	35 564,4	77,0%	101,6
Spolu	41 853,7	42 762,6	45 093,0	46 201,0	100,0%	102,5

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

V roku 2015 sa v odvetví veľkoobchodu a maloobchodu zrealizovali tržby za vlastné výkony a tovar v hodnote 46 201,0 mil. Eur. Z celkového objemu tržieb za vlastné výkony a tovar realizovali živnostníci 10,6 %, malé podniky (0-49) 46,0 % a stredné podniky (50-249) 20,4 %. **Malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) súhrnne tvorili viac ako tri štvrtiny (77,0 %) z celkového objemu realizovaných tržieb vo veľkoobchode a maloobchode.** Podiel veľkých podnikov dosiahol 23,0 %.

V medziročnom porovnaní sa tržby v bežných cenách znížili len živnostníkom (o 2,4 %). Malým podnikom (0-49) medziročne vzrástli o 0,9 % a stredným podnikom o 4,9 %. **Celkovo sa tržby malých a stredných podnikom (vrátane FO – podnikateľov) vo veľkoobchode a maloobchode medziročne zvýšili o 1,6 %.** Tržby veľkých podnikov boli medziročne vyššie o 5,4 %.

Doprava

V oblasti dopravy a skladovania (vrátane poštových služieb a služieb kuriérov) sa v roku 2015 tržby medziročne zvýšili o 2,5 %.

Tab. č. 18: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem v mil. Eur (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby)

Kategória podnikateľských subjektov	2012	2013	2014	2015	Podiel v roku 2015 v %	Index 2015/2014 v b. c.
Živnostníci	442,9	653,3	473,7	403,9	13,0%	85,3
Malé podniky (0-49)	660,2	857,1	1 113,1	1 295,3	41,7%	116,4
Stredné podniky (50-249)	597,7	725,0	766,9	823,4	26,5%	107,4
Veľké podniky (250 a viac)	539,3	527,2	539,0	581,8	18,7%	107,9
MSP	1 700,8	2 235,4	2 353,7	2 522,6	81,3%	107,2
Spolu	2 240,1	2 762,6	2 892,7	3 104,4	100,0%	107,3

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

13,0 % z celkového objemu tržieb v cestnej doprave v roku 2015 tvorili živnostníci. Podiel malých podnikov (0-49) predstavoval 41,7 % a stredných podnikov (50-249) 26,5 %. **Súhrnne tvorili tržby MSP (vrátane živnostníkov) 81,3 % podiel na tržbách v cestnej doprave v roku 2015.**

Tržby za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave sa medziročne zvýšili (v bežných cenách) u všetkých kategórií MSP, okrem živnostníkov. Tržby malých podnikov (0-49) medziročne vzrástli o 16,4 % a tržby stredných podnikov (50-249) o 7,4 %. Tržby živnostníkov v medziročnom porovnaní poklesli o 14,7 %. **Celkovo sa tržby malých a stredných podnikov v oblasti cestnej dopravy medziročne zvýšili v bežných cenách o 7,2 %.**

Vybrané trhové služby

Vo vybraných trhových službách dosiahli tržby za vlastné výkony a tovar 15 176,8 mil. Eur, pri medziročnom raste v stálych cenách o 6,1 %.

Tab. č. 19: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar vo vybraných trhových službách podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (v mil. Eur)

Kategória podnikateľských subjektov	2012	2013	2014	2015	Podiel v roku 2015 v %	Index 2015/2014 v b. c.
Živnostníci	2 035,0	2 103,4	2 649,0	2 622,4	17,3%	99,0
Malé podniky (0-49)	6 404,6	7 637,1	7 487,4	7 510,7	49,5%	100,3
Stredné podniky (50-249)	2 054,6	2 416,1	2 312,7	2 729,4	18,0%	118,0
Veľké podniky (250 a viac)	1 470,7	1 681,6	1 695,3	2 314,3	15,2%	136,5
MSP	10 494,2	12 156,6	12 449,1	12 862,5	84,8%	103,3
Spolu	11 964,9	13 838,2	14 144,4	15 176,8	100,0%	107,3

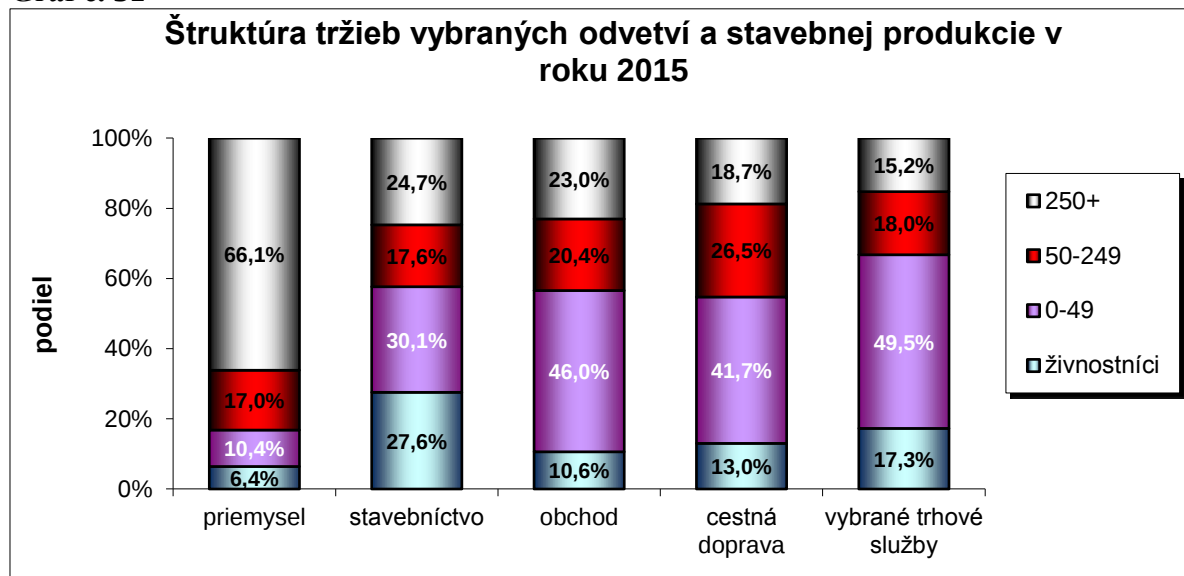
Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Z celkového objemu tržieb vo vybraných trhových službách bolo 17,3 % výsledkom činnosti živnostníkov, 49,5 % výsledkom činnosti malých podnikov (0-49), 18,0 % stredných podnikov (10-49) a 15,2 % veľkých podnikov. **V roku 2015 tvorili malé a stredné podniky 84,8 % podiel na realizovaných tržbách v sektore vybraných trhových služieb.**

V medziročnom porovnaní sa v rámci MSP tržby medziročne mierne znížili len v kategórii živnostníkov (o 1,0 %). Malým podnikom (0-49) medziročne mierne vzrástli v bežných cenách o 0,3 % a stredným podnikom (50-249) o 18,0 %. **Súhrnne MSP (vrátane živnostníkov) realizovali v roku 2015 tržby medziročne vyššie o 3,3 %.** Tržby veľkých podnikov medziročne vzrástli až o 36,5 %.

Malé a stredné podniky na Slovensku sa vo významnej miere podieľajú na celkovom objeme realizovaných tržieb za vlastné výkony a tovar v jednotlivých odvetviach a na stavebnej produkcii. **Podiel malých a stredných podnikov na celkovom objeme tržieb v roku 2015 predstavoval od 33,9 % v priemysle do 84,8 % vo vybraných trhových službách.** Podiel malých a stredných podnikov na stavebnej produkcii dosiahol 75,3 %. V odvetví obchodu predstavoval podiel malých a stredných podnikov na tržbách 77,0 %, v odvetví dopravy (ostatná osobná pozemná doprava, nákladná cestná doprava a sťahovacie služby) 81,3 %.

Graf č. 31

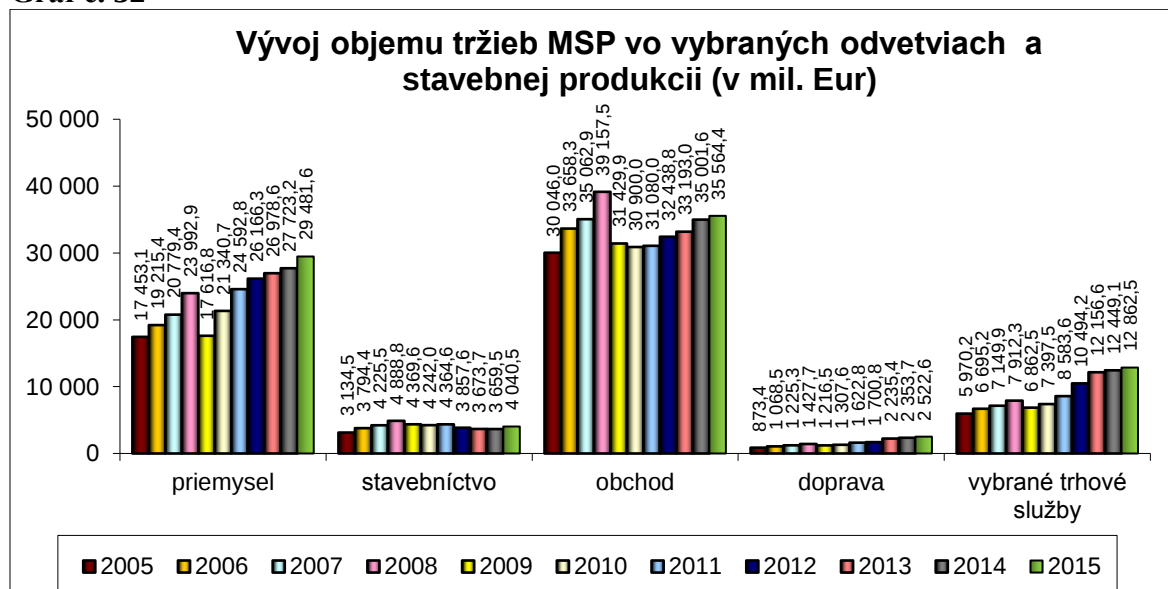


Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Malé a stredné podniky (vrátane FO - podnikateľov) **zaznamenali v posudzovaných odvetviach medziročný nárast tržieb** (v bežných cenách). **Oproti roku 2014 zaznamenali MSP najpozitívnejší vývoj v stavebníctve** (nárast stavebnej produkcie o 10,4 %).

Úroveň realizovaných tržieb malých a stredných podnikov v obchode a výška stavebnej produkcie v roku 2015 stále nedosiahli úroveň predkrízového roku 2008, čo poukazuje na skutočnosť, že malým a stredným podnikom sa darí vyrovnávať s následkami hospodárskej krízy v týchto odvetviach len veľmi pomaly.

Graf č. 32

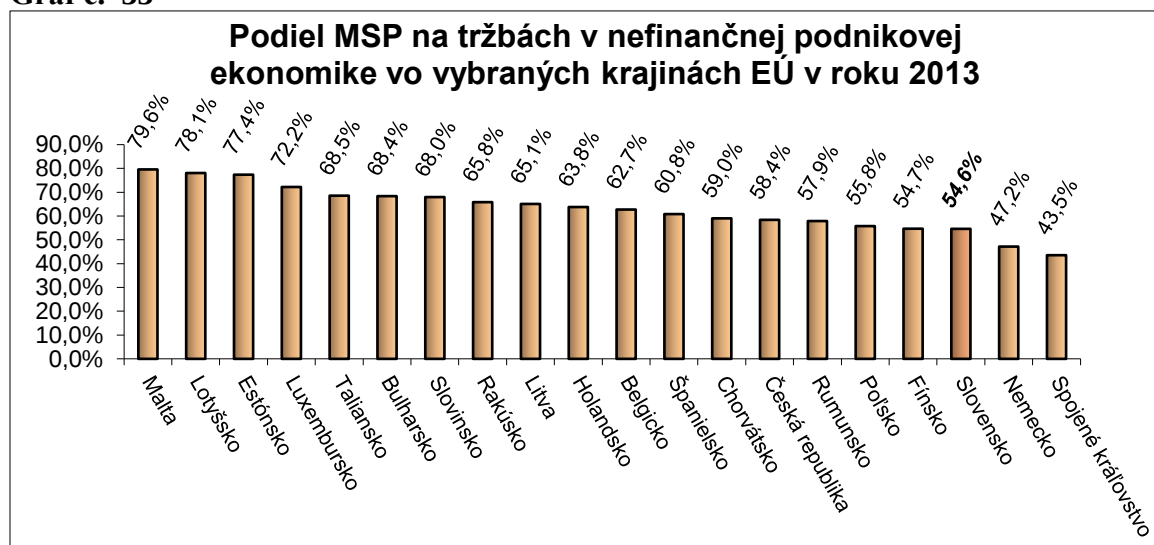


Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Porovnanie podielu MSP na tržbách v nefinančnej podnikovej ekonomike v SR a krajinách EÚ

Podľa údajov a metodiky Eurostatu dosiahli slovenské malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) v roku 2013 v nefinančnej podnikovej ekonomike 54,6 % podiel na tržbách za vlastné výkony a tovar. Dosiahnutý podiel MSP na tržbách zaraďuje Slovensko medzi krajiny s podpriemernou výškou uvedeného podielu. V rámci porovnania so susednými krajinami sa Slovensko v uvedenom porovnaní umiestnilo za Českou republikou (58,4 %), aj Poľskom (55,8 %).

Graf č. 33



Zdroj: Eurostat, spracované SBA

7.2 Vývoj vybraných ekonomických ukazovateľov MSP

Slovenské hospodárstvo vzrástlo v roku 2015 o 3,6 %, čo bol najvyšší hospodársky rast od roku 2011. Dynamika rastu HDP sa v medziročnom porovnaní zvýšila o 1,1 p. b. Vyššia dynamika rastu HDP súvisela s nárastom domáceho dopytu (o 4,9 %), ako aj externého dopytu (o 7,0 %). V rámci domáceho dopytu sa pozitívne vyvíjali všetky jeho zložky. Nárast tvorby hrubého kapitálu dosiahol 13,1 %, (pričom tvorba hrubého fixného kapitálu vzrástla o 14,0 %), konečná spotreba domácností vzrástla o 2,4 %, spotreba neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam o 3,1 % a konečná spotreba verejnej správy o 3,4 %. Podľa predbežných údajov ŠÚ SR sa v roku 2015 medziročne zvýšil podiel malých a stredných podnikov (právnických osôb – nefinančných korporácií) na vytvorenej hrubej produkcii. Na dosiahnutom zisku pred zdanením a vytvorenej pridanej hodnote podiel MSP naopak medziročne poklesol.

Hrubá produkcia MSP

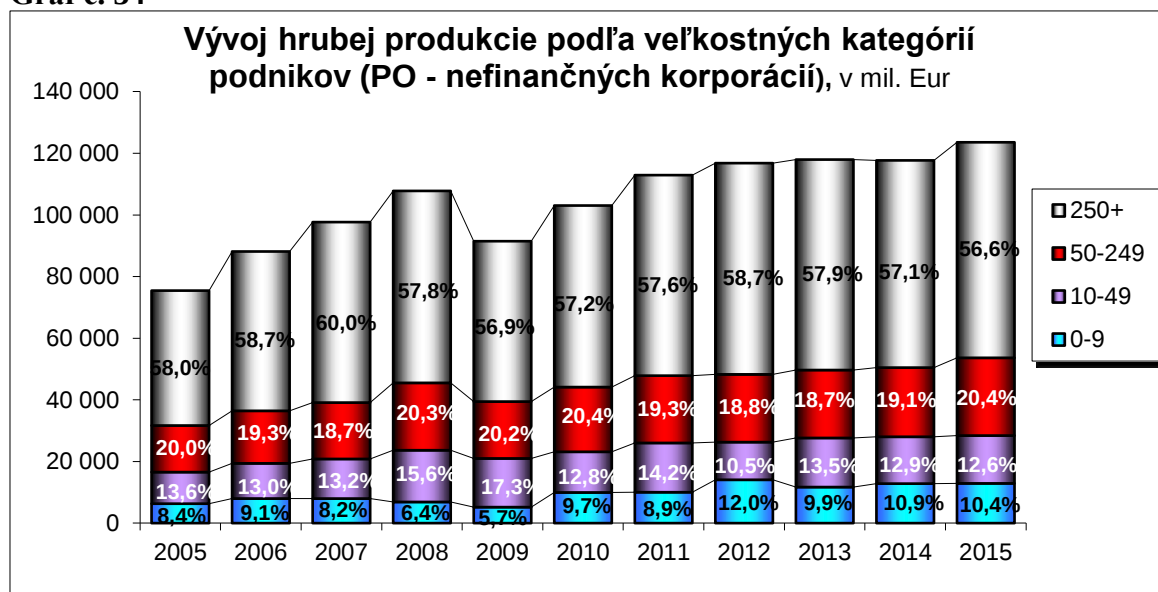
Podiel MSP – právnických osôb na hrubej produkcii v nefinančnom podnikovom sektore v roku 2015 dosiahol 43,4 % (o 0,5 p. b. viac ako v roku 2014).

Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií podnikov predstavoval podiel mikropodnikov (0-9) 10,4 % (pokles o 0,5 p. b.), podiel malých podnikov (10 – 49) dosiahol

12,6 % (pokles o 0,3 p. b.) a podiel stredných podnikov (50 -249) 20,4 % (nárast o 1,3 p. b.). Podiel veľkých podnikov – právnických osôb na hrubej produkcii predstavoval 56,6 %, pričom medziročne poklesol o 0,5 p. b. (graf č. 34).

Hrubá produkcia MSP – právnických osôb v nefinančnom sektore sa v bežných cenách medziročne zvýšila o 6,3 %. V absolútnej hodnote dosiahla úroveň 53 638,7 mil. Eur. Hrubá produkcia mikropodnikov sa zvýšila len mierne (o 0,6 %) na úroveň 12 892,3 mil. Eur. Hrubá produkcia malých podnikov sa zvýšila o 2,1 % na úroveň 15 515,8 mil. Eur a hrubá produkcia stredných podnikov sa zvýšila o 12,4 % na úroveň 25 230,5 mil. Eur⁷.

Graf č. 34



Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

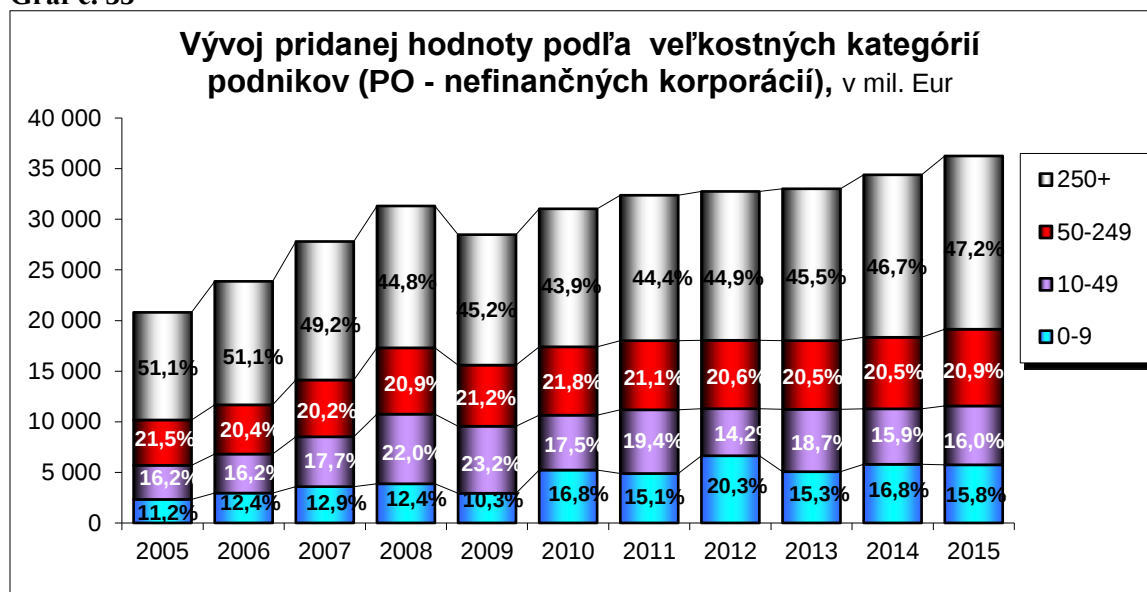
Pridaná hodnota MSP

V roku 2015 dosiahol podiel MSP – právnických osôb na tvorbe pridanej hodnoty v nefinančnom podnikovom sektore 52,8 %. Podiel MSP na pridanej hodnote sa opätovne medziročne mierne znížil (o 0,5 p. b.). Podiel mikropodnikov (0-9) na pridanej hodnote predstavoval 15,8 % (pokles o 1,0 p. b.). Podiel malých podnikov (10 – 49) dosiahol 16,0 % (nárast o 0,1 p. b.) a podiel stredných podnikov (50-249) 20,9 % (nárast o 0,4 p. b.). Na porovnanie podiel veľkých podnikov dosiahol 47,2 %, pri medziročnom zvýšení o 0,5 p. b. (graf č. 35).

Vytvorená pridaná hodnota MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom sektore medziročne vzrástla o 4,4 %. Rast pridanej hodnoty MSP bol najvyšší za posledných 5 rokov. V absolútnom vyjadrení dosiahla hodnotu **19 141,7 mil. Eur**. V medziročnom porovnaní sa pridaná hodnota mierne znížila iba v kategórii mikropodnikov (o 0,9 %) na hodnotu 5 744,4 mil. Eur. Pridaná hodnota malých podnikov medziročne vzrástla o 6,1 % na úroveň 5 815,8 mil. Eur a stredných podnikov o 7,3 % na úroveň 7 581,5 mil. Eur. Pridaná hodnota veľkých podnikov sa taktiež medziročne zvýšila (až o 6,6 %) na úroveň 17 118,0 mil. Eur.

⁷ Podľa metodiky ŠÚ SR sú za nefinančné korporácie považované ziskovo orientované podnikateľské subjekty zapísané v obchodnom registri vo všetkých oblastiach činnosti, okrem finančných činností. Patria sem tiež príspevkové organizácie, ktoré svoje výdavky kryjú z viac ako 50 % tržbami.

Graf č. 35



Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

V grafe č. 36 je znázornený trend vývoja pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií podnikov od predkrízového roku 2008. Po hospodárskom poklese v roku 2009 si udržiavali malé a stredné podniky vyššiu dynamiku rastu pridanej hodnoty v porovnaní s veľkými podnikmi. Po roku 2012 sa však trend nárastu pridanej hodnoty malých a stredných podnikov nevyrovnal pomerne významnej akcelerácii rastu pridanej hodnoty veľkých podnikov.

Graf č. 36

Trend vývoja pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií podnikov (2008 = 100)

Rok	MSP-PO nefinančné korporácie (0 až 249)	Veľké podniky nefinančné korporácie (250 +)
2008	100	100
2009	90	92
2010	101	98
2011	105	103
2012	105	105
2013	105	108
2014	107	115
2015	111	122

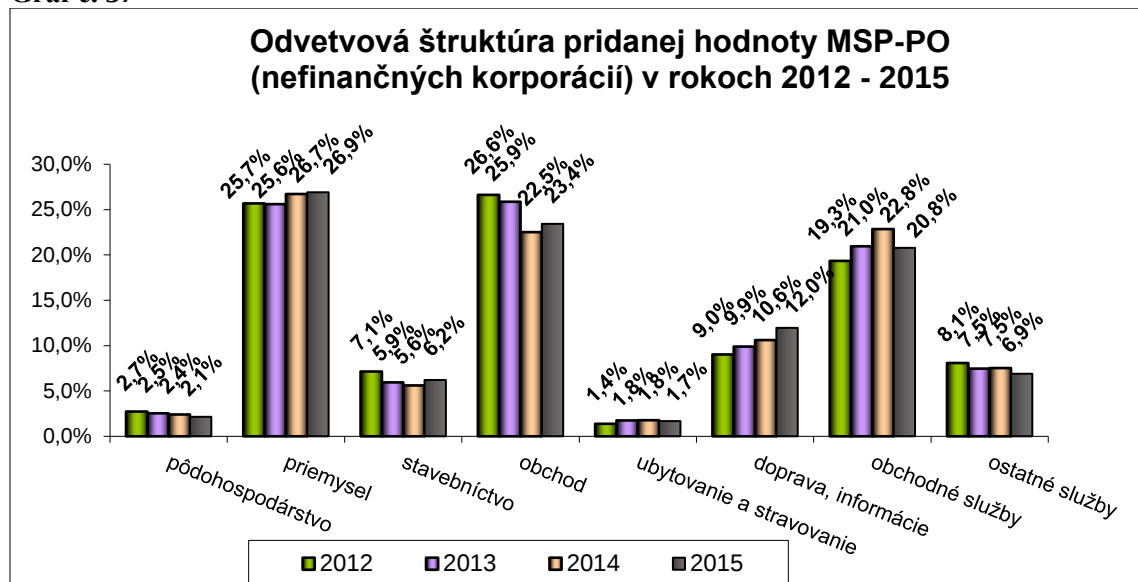
Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Odvetvová štruktúra pridanej hodnoty MSP

Viac ako jednu štvrtinu z celkovej pridanej hodnoty MSP – právnických osôb vytvorili MSP v oblasti priemyslu (26,9 %). Podiel obchodu na celkovej vytvorenej hodnote MSP dosiahol 23,4 %, obchodných služieb (sekcia SK NACE K až N) 20,8 %, podiel dopravy, informačných a komunikačných činností dosiahol 12,0 %, ostatných služieb 6,9 % (sekcia SK NACE P až S),

stavebníctva 6,2 %, pôdohospodárstva 2,1 % a odvetvia ubytovania a stravovania 1,7 % (graf č. 37). V medziročnom porovnaní sa znížil podiel pôdohospodárstva (o 0,3 p. b.), ubytovania a stravovania (o 0,1 p. b.), obchodných služieb (o 2,0 p. b.) a ostatných služieb (o 0,6 p. b.). Naopak nárast podielu bol zaznamenaný v priemysle (o 0,2 p. b.), stavebníctve (o 0,6 p. b.), obchode (o 0,9 p. b.; hlavne vplyvom 31 % nárastu pridanej hodnoty stredných podnikov) a v doprave, informačných a komunikačných činnostiach (o 1,4 p. b.).

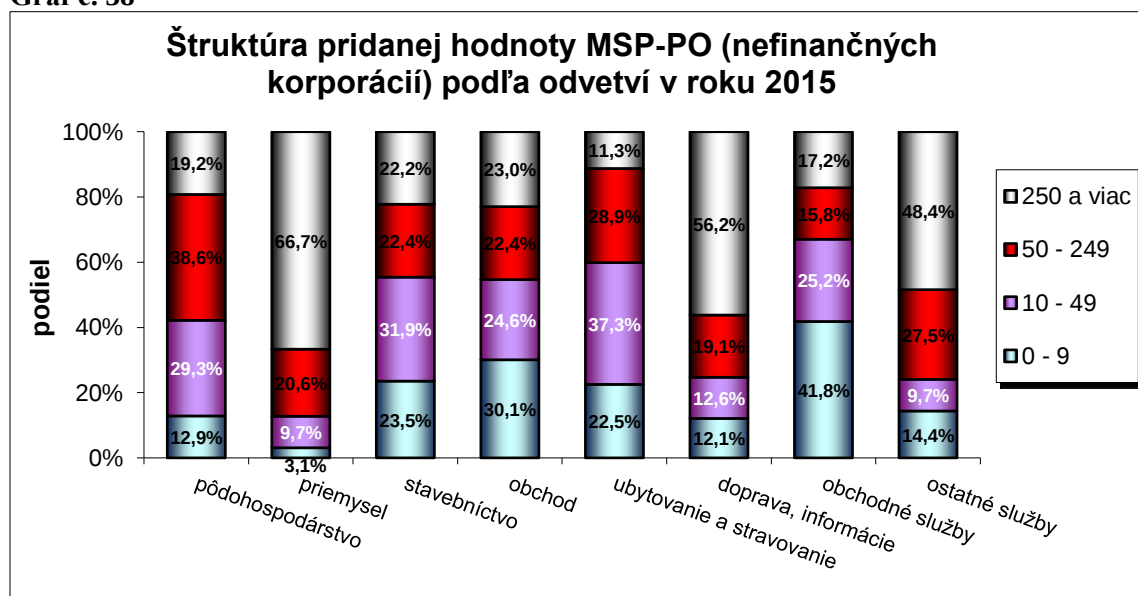
Graf č. 37



Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

V roku 2015 dosiahli malé a stredné podniky – právnické osoby najvyšší podiel na vytvorenej pridanej hodnote v odvetví ubytovania a stravovania (88,7 %), obchodných služieb (82,8 %; sekcia SK NACE K až N), pôdohospodárstva (80,8 %), stavebníctva (77,8 %) a obchodu (77,0 %). Naopak dominancia veľkých podnikov je zreteľná v odvetví priemyslu (podiel MSP dosiahol 33,3 %), dopravy, informačných a komunikačných činností (podiel MSP dosiahol 43,8 %) a ostatných služieb (podiel MSP 51,6 %; graf č. 38).

Graf č. 38

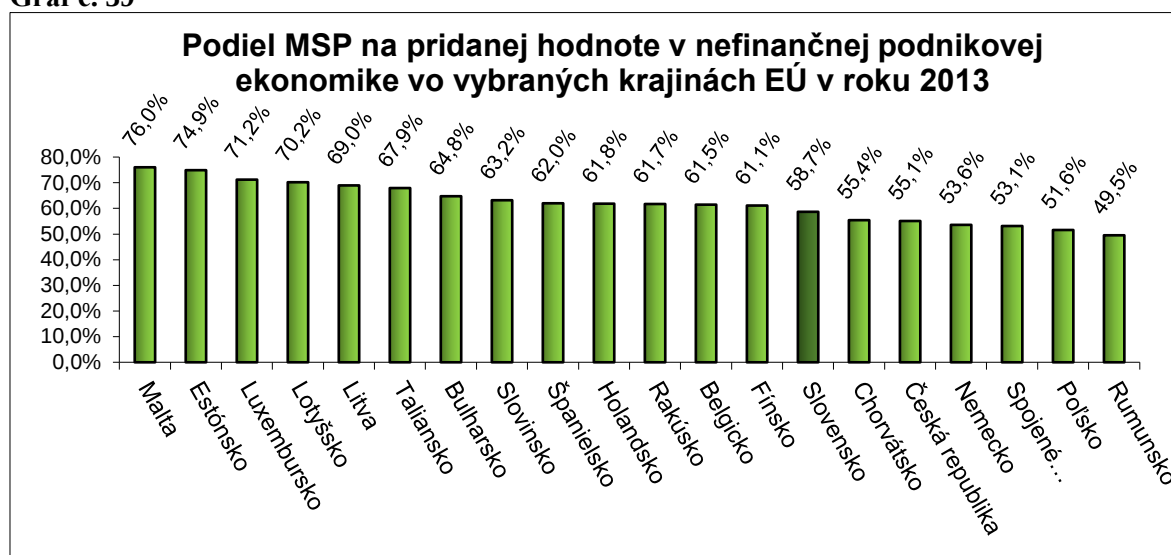


Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

Porovnanie podielu MSP na pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike v SR a krajinách EÚ

V roku 2013 dosiahli slovenské malé a stredné podniky (vrátane FO – podnikateľov) 58,7 % podiel na vytvorenej pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike (podľa údajov a metodiky Eurostatu), čo predstavuje mierne podpriemernú úroveň. Dosiahnutý podiel slovenských malých a stredných podnikov na pridanej hodnote bol však vyšší ako podiel MSP v Českej republike (55,1 %) a v Poľsku (51,6 %).

Graf č. 39



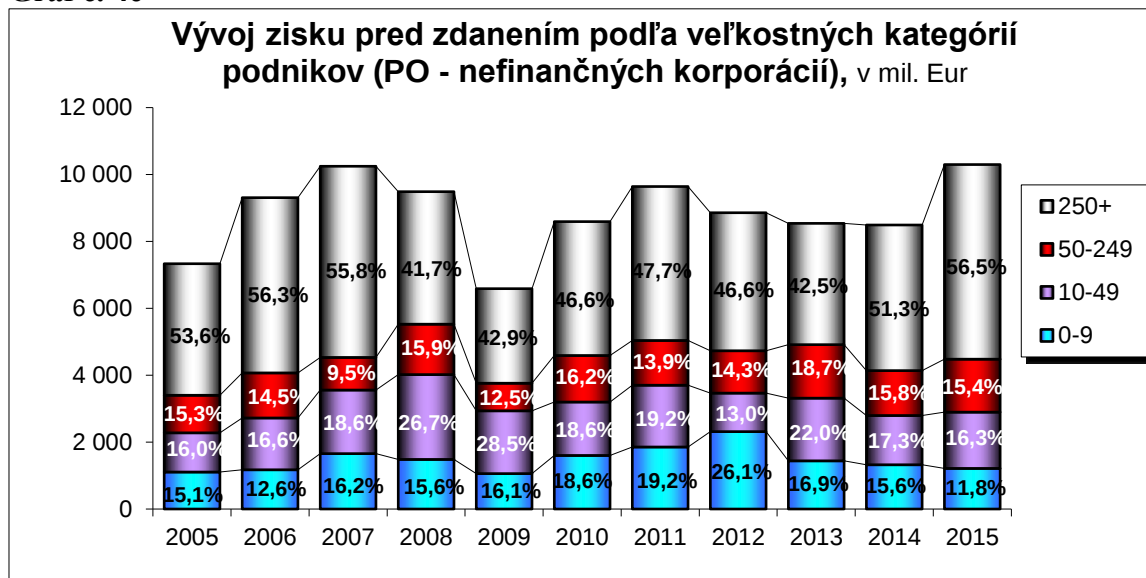
Zdroj: Eurostat, spracované SBA

Zisk pred zdanením MSP

Podiel MSP – právnických osôb na zisku pred zdanením v nefinančnom sektore dosiahol 43,5 %. Oproti predchádzajúcemu roku sa znížil o 5,2 p. b. Podiel mikropodnikov (0-9) predstavoval 11,8 % (pokles o 3,8 p. b.), podiel malých podnikov (10-49) dosiahol 16,3 % (pokles o 1,0 p. b.) a stredných podnikov (50-249) 15,4 % (pokles o 0,4 p. b.). Podiel veľkých podnikov na dosiahnutom zisku pred zdanením bol na úrovni 56,5 %, pri medziročnom zvýšení o 5,2 p. b. (graf č. 40).

Medziročne sa zisk MSP – právnických osôb v nefinančnom podnikovom sektore zvýšil o 8,3 % a dosiahol úroveň 4 478,6 mil. Eur. Zisk pred zdanením mikropodnikov sa medziročne znížil o 8,2 % na úroveň 1 213,6 mil. Eur, zisk pred zdanením malých podnikov medziročne vzrástol o 14,3 % na úroveň 1 682,1 mil. Eur a stredných podnikov na zvýšil o 17,9 % úroveň 1 582,8 mil. Eur. Na porovnanie zisk pred zdanením veľkých podnikov medziročne vzrástol až o 33,6 % na hodnotu 5 816,5 mil. Eur.

Graf č. 40



Zdroj: SBA, na základe údajov ŠÚ SR

8. Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR

Vývoj zahraničného obchodu SR

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR a NBS sa v roku 2015 vyviezli zo Slovenska **tovary a služby v celkovej hodnote 73 226,6 mil. Eur** pri medziročnom raste v bežných cenách o 5,5 %. **Dovoz tovarov a služieb** sa medziročne zvýšil o 7,0 % a **dosiahol úroveň 71 332,3 mil. Eur**.

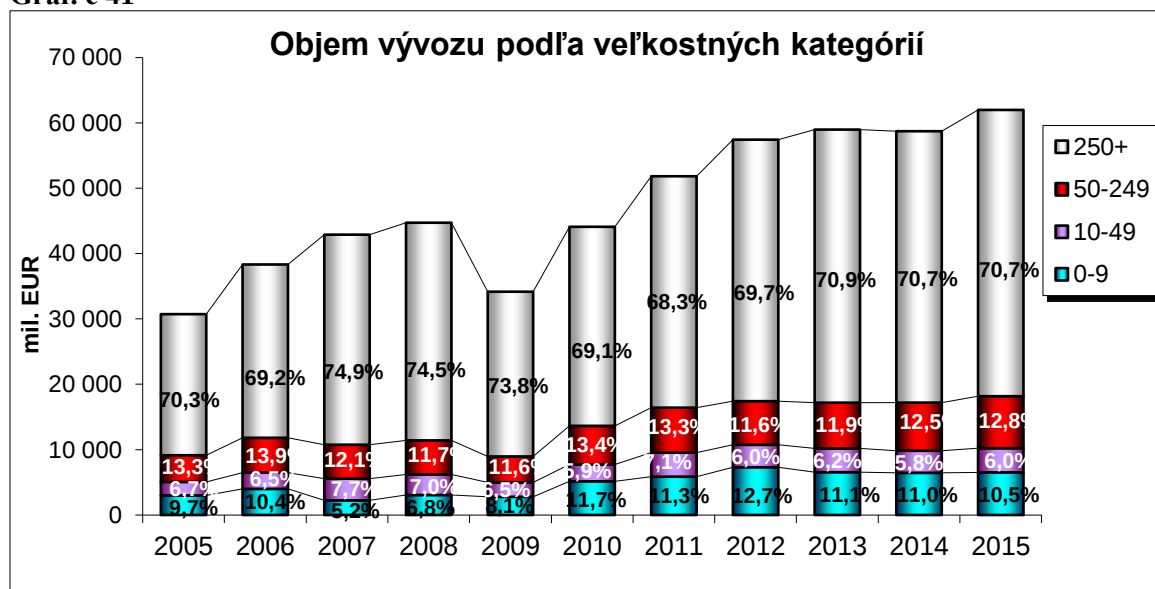
Vývoz tovarov zo Slovenska sa medziročne zvýšil o 4,9 % na úroveň 67 865,2 mil. Eur. Dovoz tovarov medziročne vzrástol o 7,6 % a dosiahol úroveň 64 562,3 mil. Eur. **Exportná výkonnosť** ekonomiky vyjadrujúca podiel vývozu výrobkov a služieb na HDP **dosiahla 93,8 %**. **Dovozná náročnosť** vyjadrujúca podiel dovozu výrobkov a služieb na HDP predstavovala 91,4 %.

Vývoz malých a stredných podnikov

Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR v roku 2015 vzrástol celkový vývoz malých a stredných podnikov o 5,7 % (v absolútnom vyjadrení o 977,8 mil. Eur) na hodnotu **18 170,5 mil. Eur⁸** (do údajov neboli započítané operácie vykonávané zahraničnými osobami).

Oproti roku 2014 sa zvýšil vývoz mikropodnikom o 1,0 % (v absolútnom vyjadrení o 63,0 mil. Eur). Vývoz malých podnikov medziročne vzrástol o 9,6 % (o 323,2 mil. Eur) a stredných podnikov o 8,0 % (resp. 591,6 mil. Eur). Na porovnanie vývoz veľkých podnikov vzrástol o 5,5 % (o 2 278,9 mil. Eur).

Graf. č 41



Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

⁸ Medziročné porovnanie je spracované na základe definitívnych výsledkov štatistiky zahraničného obchodu za rok 2014 a predbežných výsledkov za rok 2015.

V medziročnom porovnaní sa podiel MSP na celkovom vývoze nezmenil, opätovne dosiahol 29,3 % (po prípadnom započítaní operácií zahraničných osôb by bol podiel MSP k celkovému vývozu 26,8 %). Podiel mikropodnikov (0 - 9) na celkovom vývoze v roku 2015 dosiahol 10,5 %, čo predstavuje 6 515,1 mil. Eur (v tejto kategórii sú zahrnuté aj podniky s nezisteným počtom zamestnancov). Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom vývoze podieľali 6,0 %, v absolútnom vyjadrení 3 702,4 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) 12,8 %, v absolútnom vyjadrení 7 953,0 mil. Eur. Podiel veľkých podnikov dosiahol 70,7 %.

Početnosť vyvážajúcich MSP

Z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov (531 063) evidovaných v Registri organizácii ŠÚ SR v roku 2015 vykonávalo vývoz tovaru podľa predbežných výsledkov 29 514 MSP, čo predstavuje 5,6 %.

Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Teritoriálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje výraznou dominanciou trhov EÚ. Z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2015 (18 170,5 mil. Eur) tvoril vývoz do krajín EÚ - 28 88,8 % podiel (16 135,8 mil. Eur), pričom vývoz do starých členských krajín EÚ – 15 dosiahol 43,5 % podiel a nových členských krajín EÚ – 13 45,3 % podiel. Podiel vývozu MSP do tretích krajín predstavoval 11,2 % (2 034,6 mil. Eur), pri medziročnom náraste o 0,3 p. b.

Graf č. 42



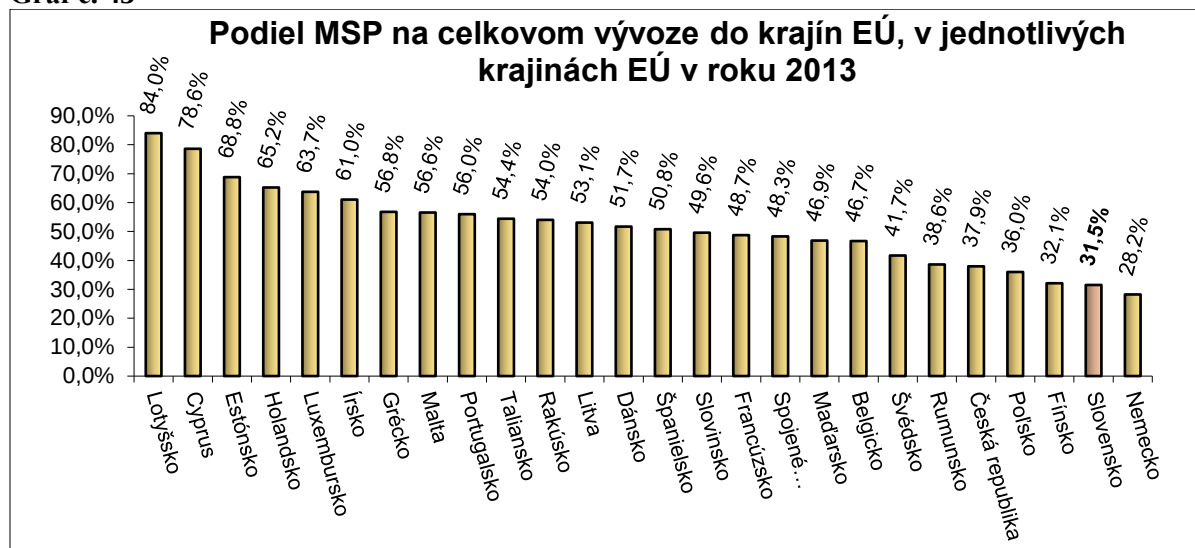
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

Porovnanie postavenie MSP na vývoze v SR a v krajinách EÚ

V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ je Slovensko na druhom mieste od konca v podiele MSP na vývoze do krajín EÚ za rok 2013 (31,5 %). Menší podiel ako Slovensko dosiahlo už len Nemecko (28,2 %), ktoré kleslo na poslednú priečku. Najväčší podiel na vývoze do krajín EÚ dosahujú malé a stredné podniky v Lotyšsku (84,0 %), na Cypre (78,6 %), v Estónsku (68,8 %) a v Holandsku (65,2 %). Pred Slovenskom sa v uvedenom porovnaní

umiestnili aj ostatné krajiny V4, konkrétne Maďarsko s podielom 46,9 %, Česká republika s podielom 37,9 % a Poľsko s podielom 36,0 % (graf č 43).

Graf č. 43

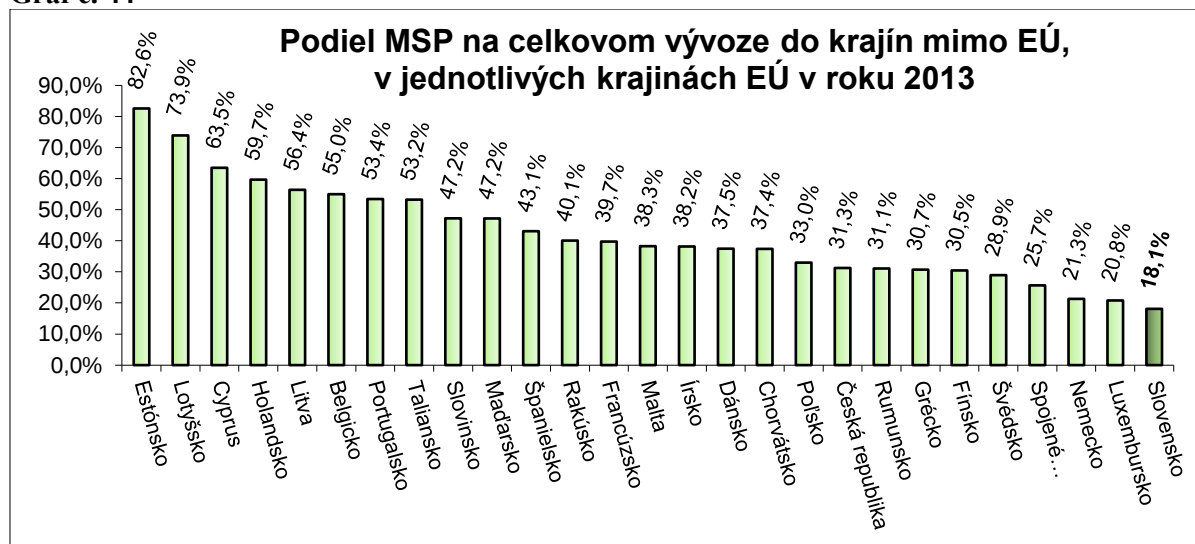


Zdroj: údaje za SR: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov.

údaje za krajiny EÚ: Eurostat, spracované SBA.

Na obdobnom mieste (posledná priečka) sa umiestnilo Slovensko aj v podiele malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ (18,1 %). Najvyššie úrovne podielu vývozu MSP do krajín mimo EÚ dosahuje Estónsko (82,6 %), Lotyšsko (73,9 %) a Cyprus (63,5 %). Pred Slovenskom sa v uvedenom porovnaní umiestnili aj ostatné krajiny V4, konkrétne Maďarsko s podielom 47,2 %, Poľsko s podielom 33,0 % a Česká republika s podielom 31,3%.

Graf č. 44



Zdroj: údaje za SR: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov.

údaje za krajiny EÚ: Eurostat, spracované SBA.

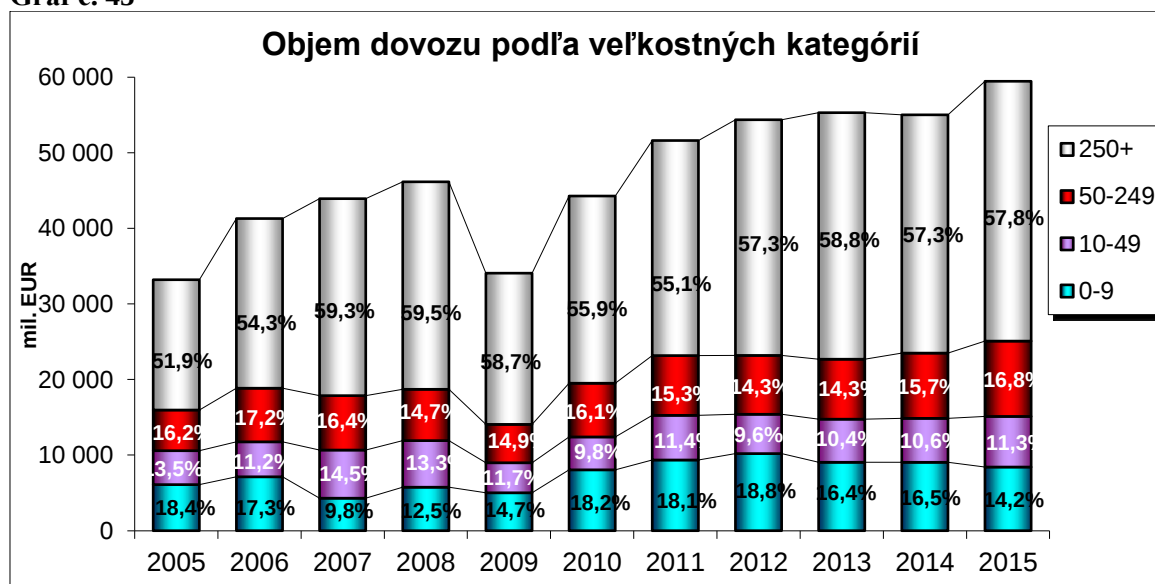
Dovoz malých a stredných podnikov

Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR **dosiahol dovoz MSP v roku 2015 úroveň 25 084,2 mil. Eur**, pri medziročnom náraste o 6,8 % (resp. o 1 586,7 mil. Eur).

V medziročnom porovnaní sa znížil dovoz mikropodnikov o 6,9 %, v absolútnom vyjadrení o 628,6 mil. Eur. Dovoz malých podnikov vzrástol o 15,1 %, v absolútnom vyjadrení o 879,7 mil. Eur a stredných podnikov o 15,5 %, v absolútnom vyjadrení o 1 335,6 mil. Eur. Celkový objem dovozu v kategórii veľkých podnikov vzrástol o 9,0 %, v absolútnom vyjadrení o 2 851,5 mil. Eur.

Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze v roku 2015 predstavoval 42,2 %. V medziročnom porovnaní sa uvedený podiel znížil o 0,5 p. b. Podiel mikropodnikov (0 - 9 zamestnancov) na celkovom objeme dovozu v roku 2015 predstavoval 14,2 %, v absolútnom vyjadrení 8 424,5 mil. Eur. Malé podniky (10 - 49) sa na celkovom dovoze podieľali 11,3 %, v absolútnom vyjadrení 6 693,0 mil. Eur a stredné podniky (50 - 249) sa podieľali 15,5 %, v absolútnom vyjadrení 9 966,6 mld. Eur. Najväčší podiel z celkového dovozu tvorili veľké podniky (57,8 %), čo predstavuje 34 372,7 mil. Eur.

Graf č. 45



Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

Teritoriálna štruktúra dovozu MSP

Z celkového dovozu MSP (**25 084,2 mil. Eur**) v roku 2015 tvoril dovoz z krajín EÚ - **28 79,0 %**, pričom dovoz zo starých členských krajín EÚ-15 tvoril 41,2 % podiel a dovoz z nových členských krajín EÚ – 13 37,8 %. Podiel dovozu MSP z tretích krajín na celkovom dovoze MSP predstavoval 21,0 %, pri medziročnom znížení o 2,3 p. b.⁹

⁹ Podrobnejšie štatistické informácie o zahranično-obchodných aktivitách malých a stredných podnikov sú vyhodnotené vo výstupe Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR, ktorý je každoročne publikovaný na: <http://www.sbagency.sk/analyzy-slovenskeho-podnikatelskeho-prostredia#.V3DgCfmLRaQ>

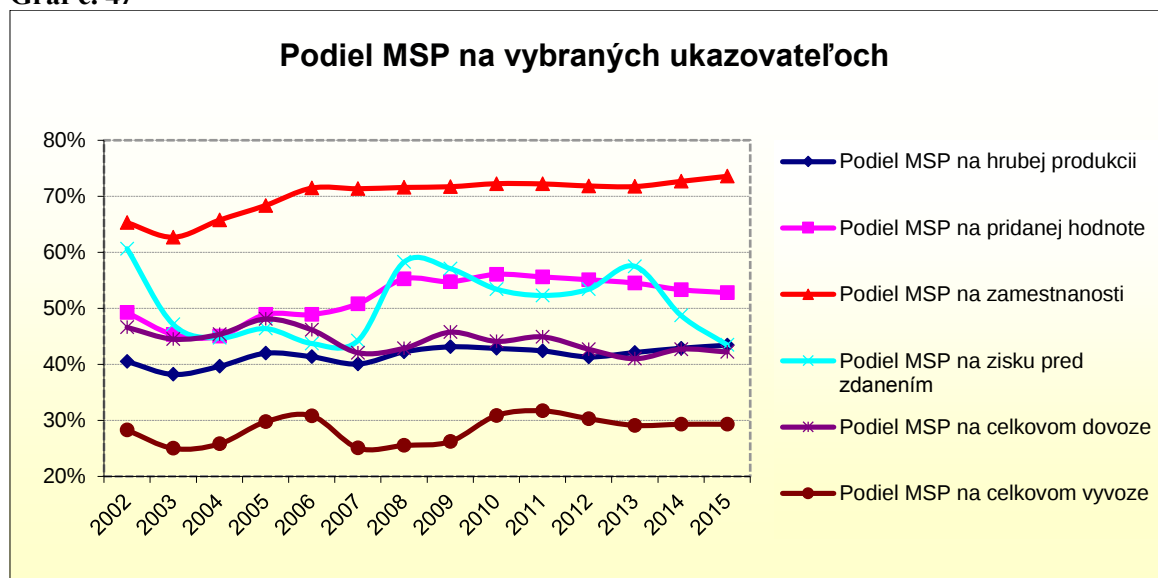
Graf č. 46



Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

Dlhodobý vývoj podielu MSP na vývoze a dovoze je znázornený v nižšie uvedenom grafe. Okrem postavenia MSP v zahranično-obchodnej oblasti v grafe je prezentovaný aj podiel MSP na hrubej produkcii, pridanej hodnote, zamestnanosti a zisku pred zdanením.

Graf č. 47



Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

9. High-tech ukazovatele MSP

Úroveň rozvoja znalostnej ekonomiky je možné posudzovať okrem iných ukazovateľov aj prostredníctvom štatistických ukazovateľov high-tech. Štatistika high-tech je založená na definícii technologických sektorov, pri ktorých sa berie do úvahy intenzita výskumu a vývoja v danom odvetví vyjadrená podielom výdavkov na výskum a vývoj z pridanej hodnoty. Odvetvia sú vymedzené prostredníctvom klasifikácie SK NACE. Odvetvia s vysokou technologickou úrovňou (high-tech) zahŕňajú ekonomické činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja. Medzi high-tech odvetvia sa zaraďujú nasledovné ekonomické činnosti:

High-tech odvetvia priemyselnej výroby

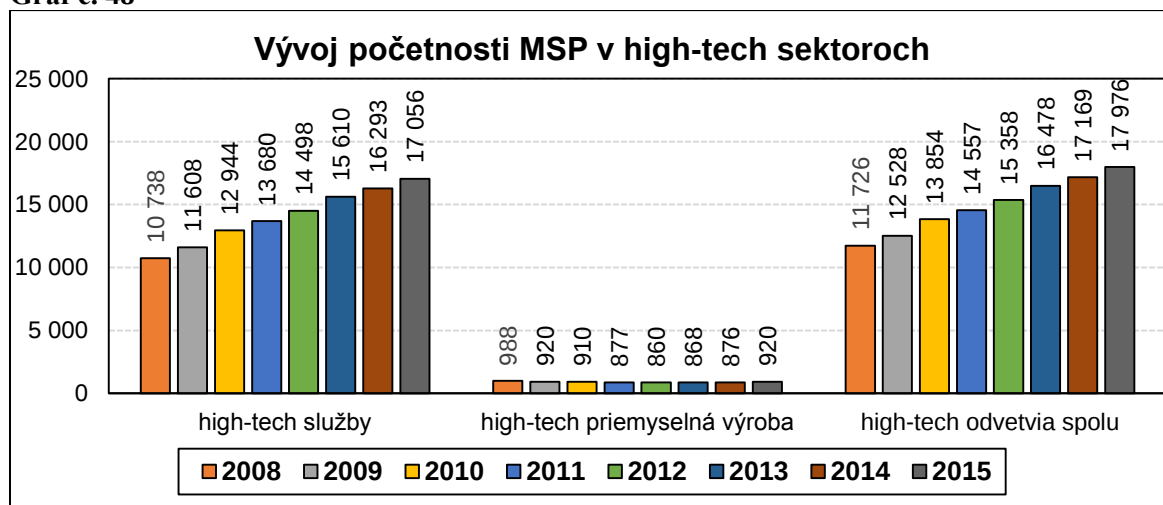
- 21 výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov
- 26 výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov
- 30.3 výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení

High-tech odvetvia služieb (poznatkovo/znalostne intenzívne služby s vysokou technologickou úrovňou)

- 59 výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok
- 60 činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie
- 61 telekomunikácie
- 62 počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby
- 63 informačné služby
- 72 vedecký výskum a vývoj¹⁰

Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR bolo na konci roka 2015 súhrnne evidovaných v high-tech sektorech 17 976 aktívnych malých a stredných podnikateľov (vrátane FO - podnikateľov). V medzoročnom porovnaní sa početnosť malých a stredných podnikov v high-tech sektorech zvýšila o 4,7 % (resp. o 807 subjektov). Z celkového počtu malých a stredných podnikov v high-tech sektorech (17 976) bolo 17 056 (94,9 %) evidovaných high-tech službách (poznatkovo/znalostne intenzívne služby s vysokou technologickou úrovňou) a 920 (5,1 %) v high-tech odvetviach priemyselnej výroby.

Graf č. 48

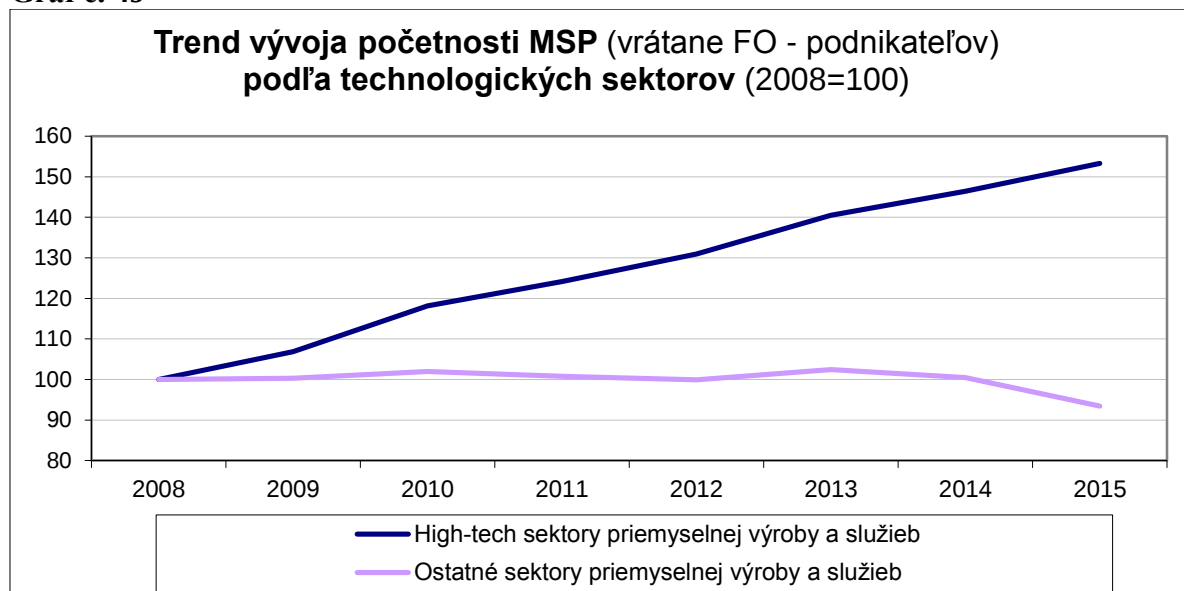


¹⁰ Celkové vymedzenie odvetví podľa technologickej úrovne a znalostnej intenzity služieb je uvedené v prílohe, v tabuľke č. 25 a 26.

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Dlhodobý vývoj početnosti malých a stredných podnikov v high-tech odvetviach sa vyznačuje rastúcou dynamikou, hlavne vplyvom rastu MSP v high-tech službách. V porovnaní s rokom 2008 sa počet MSP v high-tech odvetviach zvýšil o 53,3 %. Naopak početnosť MSP v ostatných odvetviach priemyselnej výroby a služieb zaznamenáva stagnáciu, prípadne pokles (v roku 2015).

Graf č. 49



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

V roku 2015 dosiahol podiel počtu malých a stredných podnikov v high-tech odvetviach na celkovom počte MSP v odvetviach priemyselnej výroby a služieb 4,3 %. Oproti roku 2014 (3,9 %) sa uvedený podiel zvýšili o 0,4 p. b. a oproti roku 2008 (2,8 %) o 1,5 p. b.

Tabuľka č. 20: Podiel MSP v high-tech odvetvia na celkovom počte MSP v odvetviach priemyselnej výroby a služieb

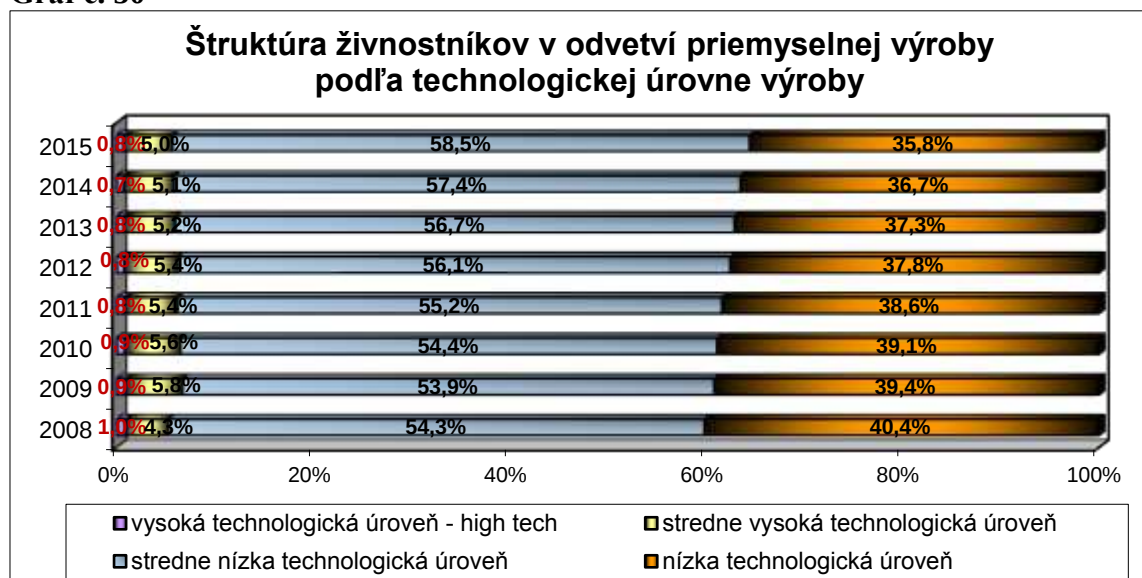
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podiel v %	2,8%	3,0%	3,3%	3,4%	3,6%	3,7%	3,9%	4,3%

Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Štruktúra živnostníkov podľa technologickej úrovne výroby a znalostnej intenzity služieb

Na konci roka 2015 bolo z celkového počtu aktívnych živnostníkov v odvetví priemyselnej výroby (52,4 tisíc) evidovaných 0,8 % v sektoroch výroby vysokej technologickej úrovne (ekonomické činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja), 5,0 % živnostníkov v sektoroch výroby stredne vysokej technologickej úrovne (ekonomické činnosti so stredne vysokou intenzitou výskumu a vývoja), 58,5 % živnostníkov v sektoroch so stredne nízkou technologickej úrovňou a 35,8 % živnostníkov v sektoroch s nízkou technologickej úrovňou.

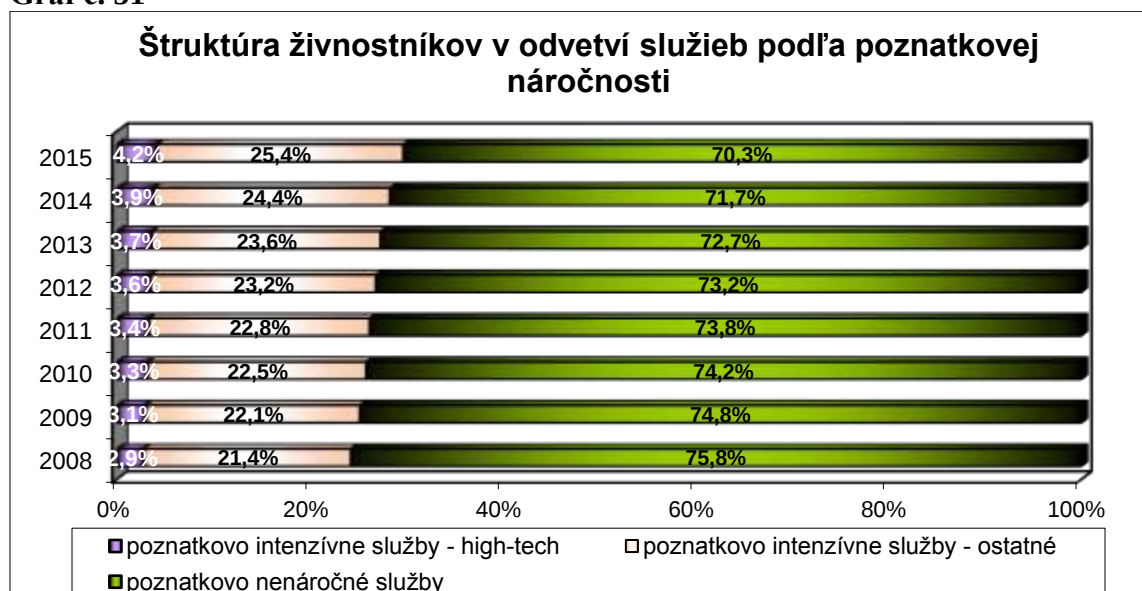
Graf č. 50



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Z celkového počtu živnostníkov v odvetví služieb (177,4 tisíc, sekcia SK NACE G až S pokrývajúca súhrnne obchod a služby) pôsobilo v **high-tech poznatkovo intenzívnych službách 4,2 % živnostníkov**, 25,4 % v ostatných poznatkovo intenzívnych službách (trhové, finančné a iné poznatkovo intenzívne služby) a v poznatkovo nenáročných službách 70,3 % živnostníkov. Z dlhodobého hľadiska je zreteľný pozitívny trend nárastu podielu živnostníkov v poznatkovo intenzívnych službách a naopak pokles podielu v poznatkovo nenáročných službách.

Graf č. 51

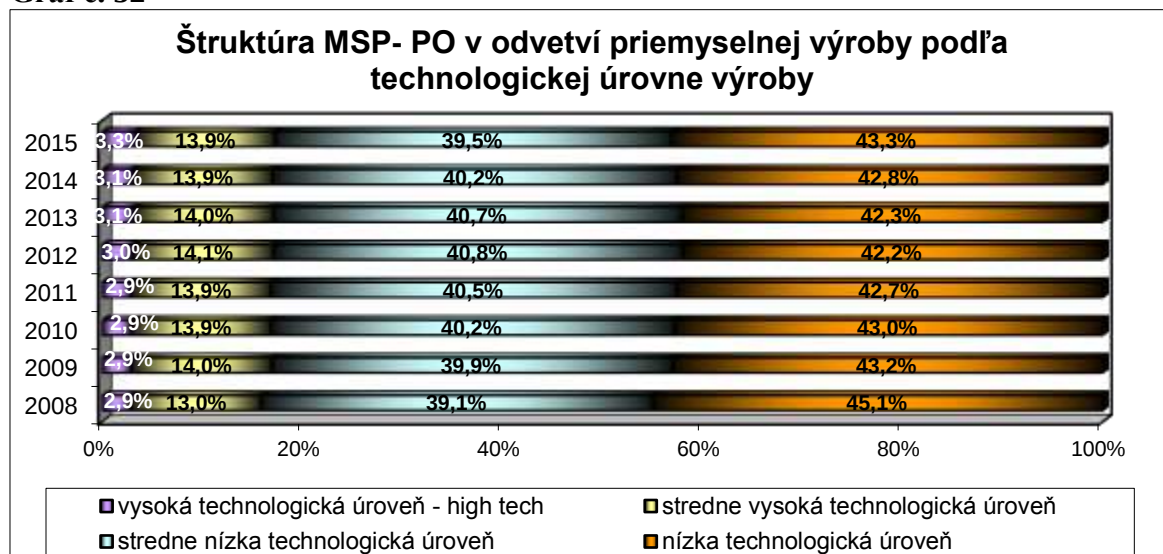


Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Štruktúra malých a stredných podnikov – právnických osôb podľa technologickej úrovne

Podľa technologickej úrovne výrobných odvetví bolo v roku 2015 z celkového počtu MSP-PO registrovaných v odvetví priemyselnej výroby (15,8 tisíc) 3,3 % v sektoroch výroby s vysokou technologickou úrovňou (ekonomické činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja), 13,9 % v sektoroch stredne vysokej technologickej úrovne, 39,5 % v sektoroch so stredne nízkou technologickou úrovňou a 43,3 % v sektoroch s nízkou technologickou úrovňou. Z dlhodobého hľadiska je uvedená štruktúra pomerne stabilná, bez výraznejších zmien.

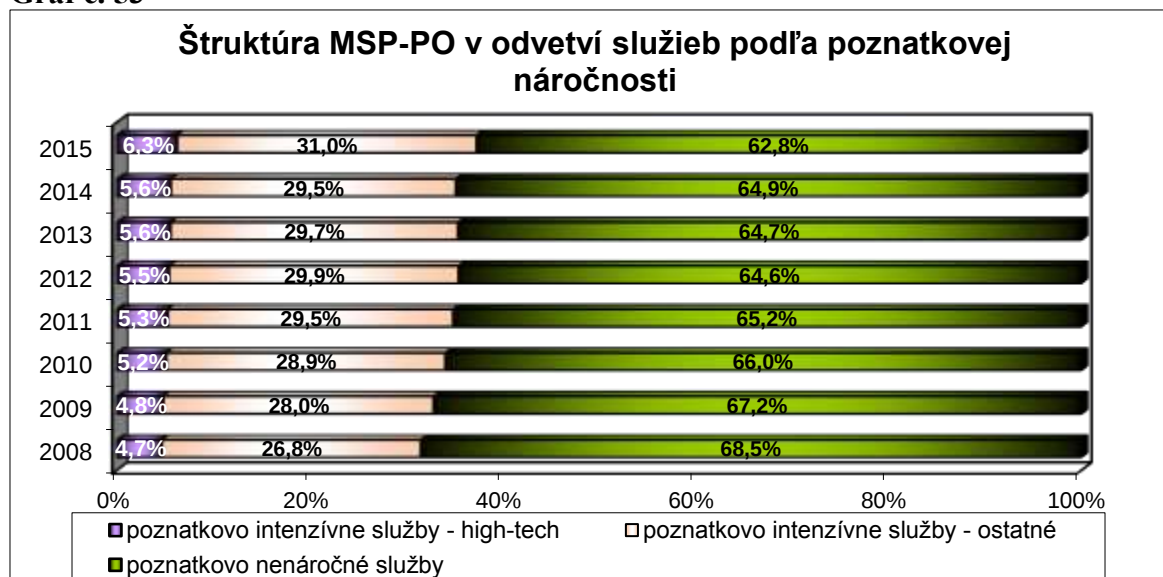
Graf č. 52



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Z celkového počtu MSP-PO v odvetví služieb (152,6, sekcia SK NACE G až S zahrňujúca súhrnne obchod a služby) pôsobilo v high-tech poznatkovo intenzívnych službách 6,3 % MSP-PO, 31,0 % pôsobilo v ostatných poznatkovo intenzívnych službách a 62,8 % MSP-PO v poznatkovo nenáročných službách MSP-PO.

Graf č. 53

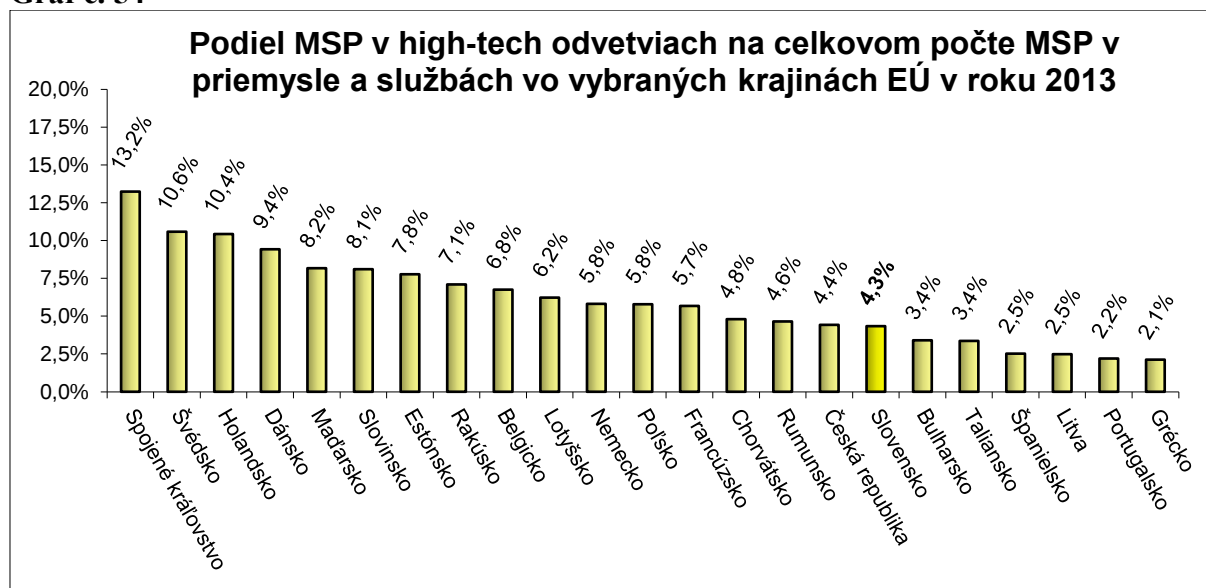


Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR, od roku 2015 sú údaje spracované podľa novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu

Porovnanie s krajinami EÚ

Podpriemerné zastúpenie MSP v high-tech odvetviach na celkovom počte MSP v odvetviach priemyslu a služieb na Slovensku dokumentuje nižšie uvedený graf. **Slovensko sa v uvedenom porovnaní nachádza medzi krajinami s najnižším podielom (4,3 %).** Najvyššie zastúpenie dosahujú krajiny ako Spojené kráľovstvo (13,2 %), Švédsko (10,6 %), Holandsko (10,4 %) a Dánsko (9,4 %). Vyššie zastúpenie MSP v high-tech odvetviach ako Slovensko dosahujú aj ostatné krajiny V4.

Graf č. 54



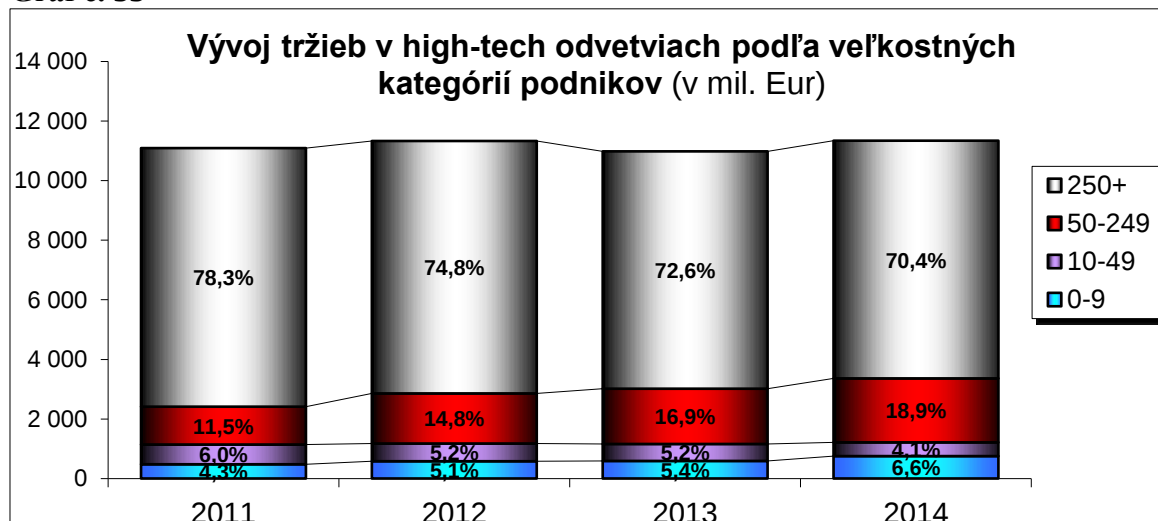
Zdroj: SBA, na základe údajov Eurostatu (Science, technology and innovation, Structural business statistics).

Vývoj tržieb MSP v high-tech odvetviach

Podľa najnovšie publikovaných údajov ŠÚ SR dosiahol v roku 2014 podiel MSP na tržbách v high-tech odvetviach **29,6 %**. Podiel MSP na tržbách v high-tech odvetviach sa zvyšuje každoročne od roku 2011, pričom v roku 2014 sa medziročne zvýšil o 2,2 p. b. Podiel mikropodnikov (0-9) na tržbách predstavoval 6,6 %. Podiel malých podnikov (10 – 49) dosiahol 4,1 % a podiel stredných podnikov (50-249) 18,9 %. Na porovnanie podiel veľkých podnikov dosiahol 70,4 %.

Realizované tržby MSP v high-tech odvetviach v roku 2014 dosiahli úroveň 3 362 mil. Eur, pri medziročnom zvýšení o 11,5 %. V medziročnom porovnaní sa objem tržieb v high-tech sektore zvýšil v kategórii mikropodnikov (o 27,6 %) na hodnotu 752 mil. Eur a v kategórii stredných podnikov o 15,7 % na hodnotu 2 148 mil. Eur. Objem tržieb sa naopak znížil v kategórii malých podnikov o 19,1 % na úroveň 461 mil. Eur. Tržby veľkých podnikov sa medziročne takmer nezmenili, v absolútnej hodnote dosiahli 7 982 mil. Eur.

Graf č. 55

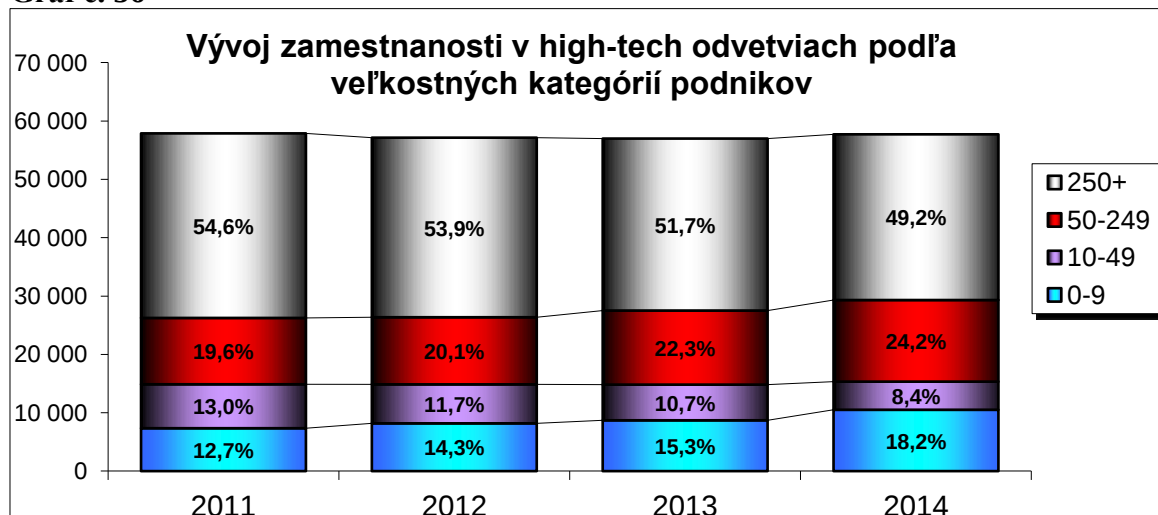


Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

Zamestnanosť MSP v high-tech odvetviach

V roku 2014 zamestnávali podnikateľské subjekty v high-tech odvetviach 57,7 tisíc zamestnancov. V medzioročnom porovnaní sa zamestnanosť v high-tech odvetviach zvýšila o 1,3 %. **Podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v high-tech odvetviach dosiahol 50,8 %**, pričom oproti roku 2013 sa zvýšil o 2,5 p. b. Podiel mikropodnikov (0-9) na zamestnanosti v high-tech odvetviach dosiahol 18,2 %. Podiel malých podnikov (10 – 49) predstavoval 8,4 % a podiel stredných podnikov (50-249) 24,2 %. Na porovnanie podiel veľkých podnikov dosiahol 49,2 %. **V medzioročnom porovnaní sa zamestnanosť MSP v high-tech odvetviach zvýšila o 6,6 % na úroveň 29,3 tisíc zamestnancov.** Zamestnanosť sa zvýšila aj v kategórii mikropodnikov (0-9) o 20,7 % a v kategórii stredných podnikov (50-249) o 10,2 %. Naopak pokles zamestnanosti (o 21,1 %) bol zaznamenaný v rámci malých podnikov (10-49)¹¹.

Graf č. 56



Zdroj: SBA, na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR

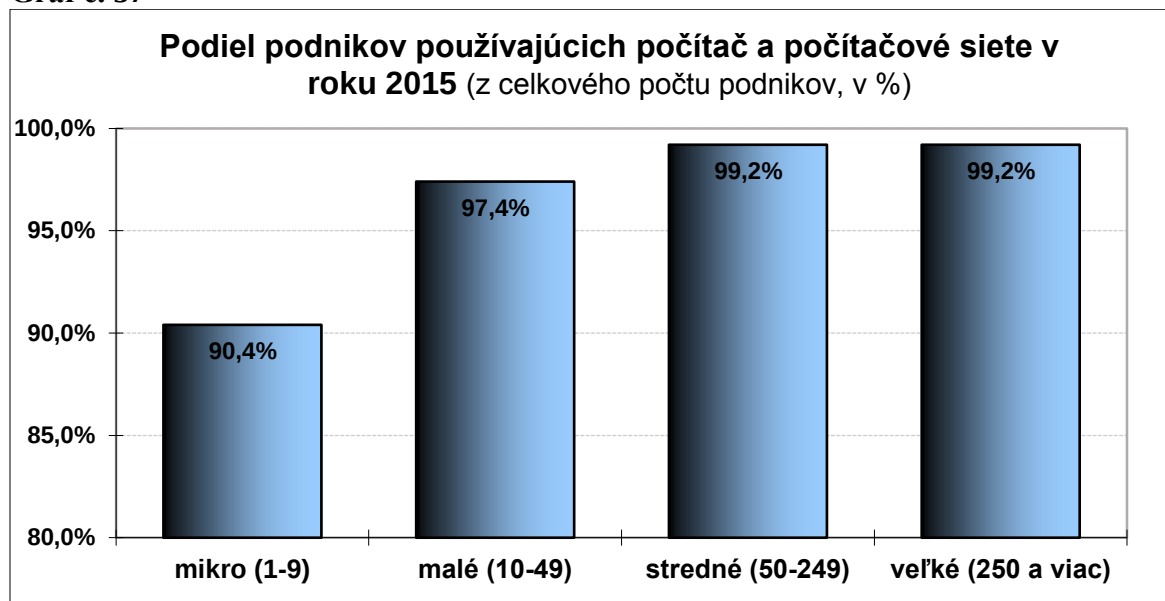
¹¹ Údaje o vývoze a dovoze high-tech tovarov MSP sú vyhodnotené v rámci výstupu Postavenie MSP v zahraničnom obchode SR, ktorý je dostupný:

<http://www.sbagency.sk/analzy-slovenskeho-podnikatelskeho-prostredia#.V3EdafmLRaQ>

10. Využívanie IKT v podnikoch

Podľa údajov Štatistického úradu SR využívalo v roku 2015 na Slovensku počítač a počítačové siete deväť z desiatich (90,4 %) mikropodnikov s počtom zamestnancov 1 až 9. Podiel malých podnikov (10-49) využívajúcich počítač a počítačové siete dosiahol 97,4 %. V kategórii stredných (50-249) a veľkých podnikov (250 a viac) používa počítač a počítačové siete takmer každý subjekt (99,2 %).

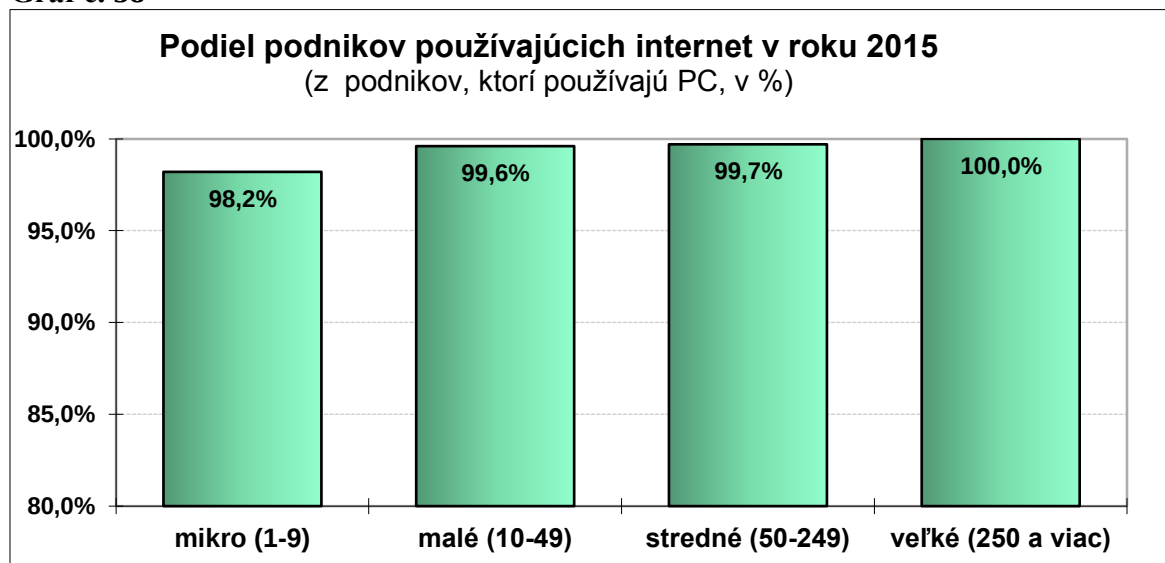
Graf č. 57



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

V prípade používania internetu taktiež platí pravidlo, čím väčší podnik, tým je vyššia miera využívania internetu. V roku 2015 z celkového počtu mikropodnikov (1-9), ktorí využívajú PC používalo internet 98,2 % subjektov. Takmer každý subjekt využíva internet v rámci kategórie malých podnikov (99,6 %) a stredných podnikov (99,7 %). V prípade veľkých podnikov dosiahlo zastúpenie subjektov využívajúcich internet 100 %.

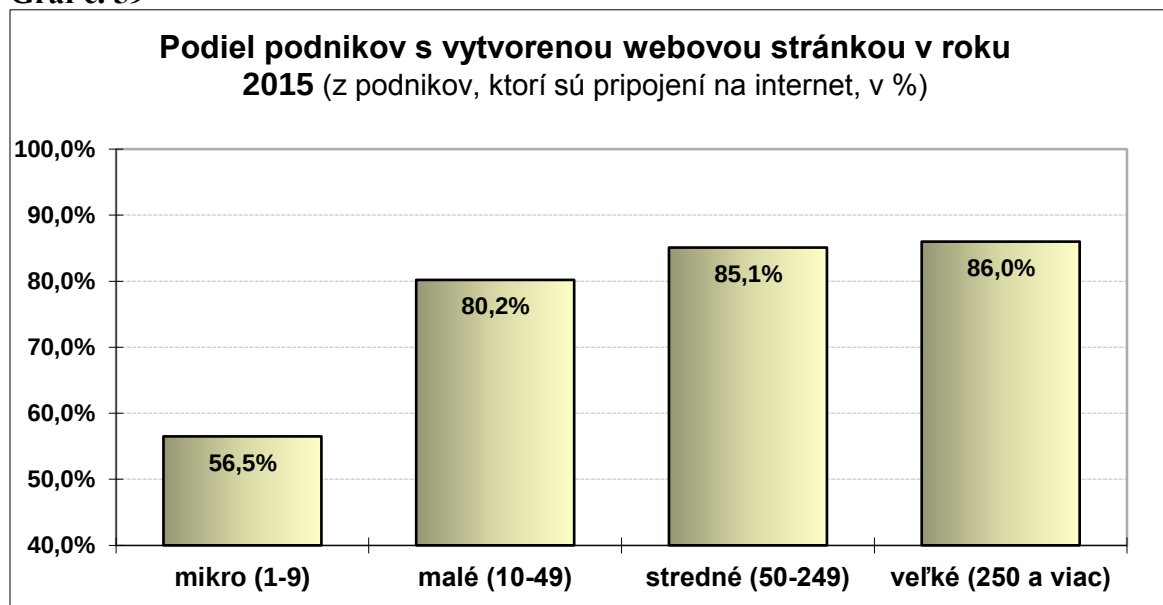
Graf č. 58



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Podľa údajov ŠÚ SR viac ako polovica (56,5 %) mikropodnikov (1-9) v roku 2015 disponovala vlastnou webovou stránkou. Vlastnú webovú stránku malo aj štyri pätiny (80,2 %) malých podnikov (10-49) a 85,1 % stredných podnikov (50-249). V prípade veľkých podnikov dosiahol podiel subjektov s vlastnou webovou stránkou 86,0 %.

Graf č. 59



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

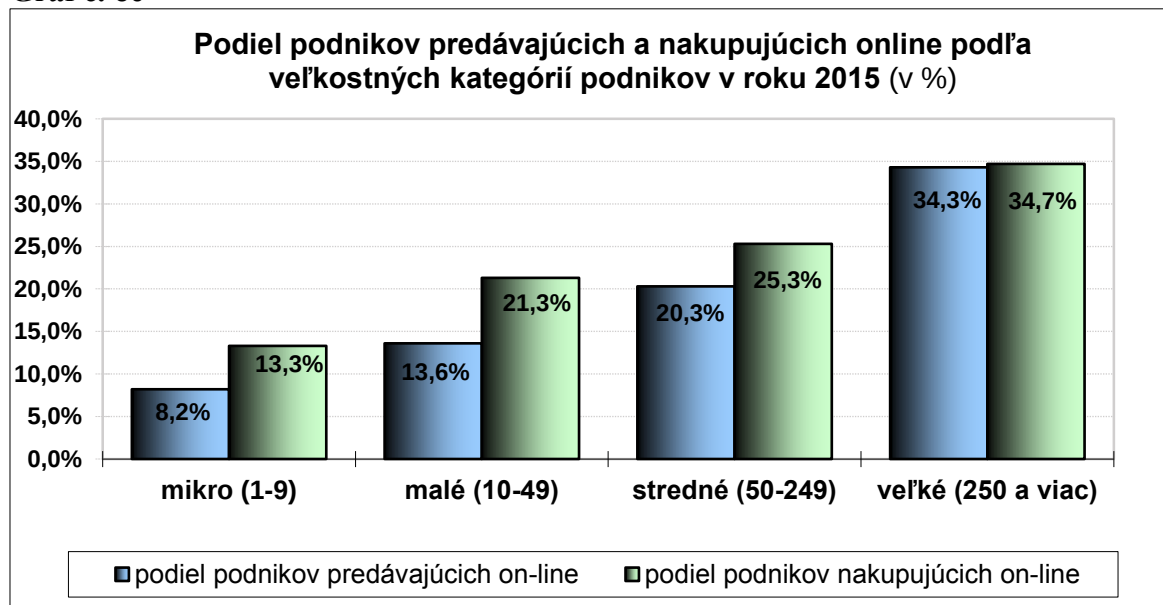
Na on-line objednávanie alebo rezervovanie využíva vlastnú webovú stránku približne jedna štvrtina mikropodnikov (1-9), 27,8 % malých podnikov (10-49) a 24,5 % stredných podnikov (50-249). Na zverejňovanie svojich výrobných katalógov a cenníkov využíva vlastnú webovú stránku približne deväť z desiatich mikropodnikov (1-9), 93,2 % malých podnikov (10-49) a 87,6 % stredných podnikov (50-249). Prostredníctvom vlastnej webovej stránky sleduje vývoj svojich objednávok približne 10 % malých (10-49) a stredných podnikov (50-249). Na zverejňovanie voľných pracovných miest alebo na on-line podávanie žiadostí o zamestnanie používa svoju webovú stránku 23,9 % malých podnikov (10-49) a 44,3 % stredných podnikov (50-249).

Sociálne siete v podniku využívalo v roku 2015 približne jedna pätina mikropodnikov (1-9), 29,7 % malých podnikov (10-49) a 30,1 % stredných podnikov (50-249).

V grafe č. 60 je znázornený podiel podnikov predávajúcich a nakupujúcich online podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015. Z uvedených hodnôt je zjavná priama závislosť medzi využívaním elektronického obchodu (nákup aj predaj) a jednotlivými veľkostnými kategóriami podnikov. S vyššou veľkostnou kategóriou rastie aj využívanie elektronického obchodu. Uvedené hodnoty taktiež poukazujú na vyššiu mieru nakupovania on-line ako predávania v rámci všetkých veľkostných kategórií podnikov.

V roku 2015 8,2 % zo všetkých mikropodnikov (1-9) predávalo výsledky svojej podnikateľskej činnosti on-line. V rámci ostatných veľkostných kategórií podnikov predávalo on-line 13,6 % malých podnikov (10-49) a 20,3 % stredných podnikov (50-249). Podiel subjektov nakupujúcich prostredníctvom internetu dosiahol 13,3 % v rámci mikropodnikov (1-9). On-line nakupovala taktiež viac ako jedna pätina (21,3 %) malých podnikov (10-49) a jedna štvrtina (25,3 %) stredných podnikov (50-249).

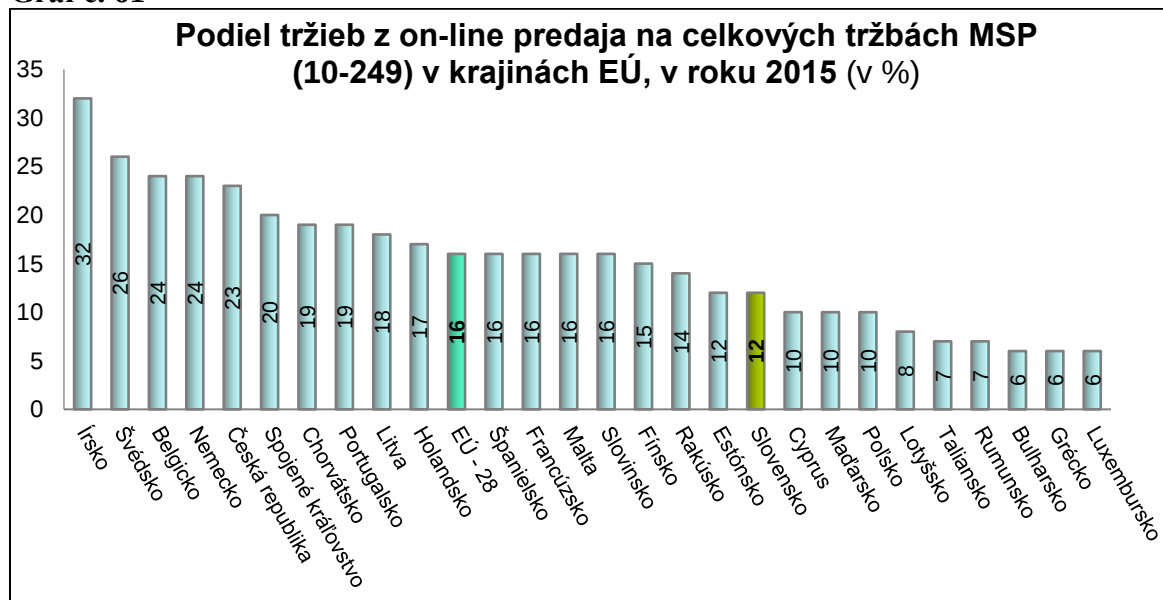
Graf č. 60



Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA

Podiel tržieb z on-line predaja na celkových tržbách MSP (s počtom zamestnancov 10-249) v jednotlivých krajinách EÚ je uvedený v grafe č. 61. **Slovensko sa s dosiahnutým 12 % podielom tržieb realizovaného on-line predaja na celkových tržbách podniku umiestňuje medzi krajinami s podpriemernými hodnotami.** Z jednotlivých krajín V4 sa pred Slovenskom umiestnila Česká republika s podielom 23 %. Naopak Poľsko a Maďarsko sa s dosiahnutým podielom 10 % umiestnili za Slovenskom.

Graf č. 61



Zdroj: Eurostat, spracované SBA

11. Záver

V dôsledku zmeny metodiky štatistického vykazovania aktívnych podnikateľských subjektov objektívne porovnanie početnosti MSP s predchádzajúcimi rokmi nie je technicky možné. V r.2015 bola uskutočnená **zmena metodiky Eurostatu pre vykazovanie ekonomicky aktívnych subjektov**. Zatiaľ čo v predchádzajúcom období boli do štatistiky podnikov zaradované subjekty podľa administratívnych pravidiel (napr. uskutočnená komunikácia s daným subjektom), od roku 2015 sú vykazované počty za *ekonomicky aktívne* subjekty zapísané v štatistickom registri organizácií ŠÚ SR, tzn. tie, ktoré mali v sledovanom referenčnom období zamestnancov, tržby alebo investície. V štatistickej databáze ŠÚSR ku koncu r.2015 navyše neboli započítané všetky vzniknuté a zaniknuté subjekty za druhý polrok 2015.

V roku 2015 bolo 99,9 % z celkového počtu aktívnych podnikateľských subjektov evidovaných v kategórii malých a stredných podnikov. Najväčší podiel v tejto kategórii tvorili mikropodniky (96,9 %), malé podniky (2,4 %) a najmenšie zastúpenie mali stredné podniky (0,5 %). **Takmer dve tretiny (63,7 %) z celkového počtu aktívnych MSP na Slovensku tvoria Fyzické osoby – podnikatelia**. Stále pretrvávajú nízke zastúpenie žien v podnikaní, v roku 2015 bolo z celkového počtu aktívnych fyzických osôb – podnikateľov **len 28,4 % žien**. Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií Štatistického úradu SR mala najväčšie zastúpenie veková kategória 40 až 49-ročných (28,5 %) fyzických osôb – podnikateľov. **Necelá polovica (46,6 %) aktívnych podnikateľských subjektov v MSP vykonávala svoju hlavnú podnikateľskú činnosť v obchode a v obchodných službách**. Najmenšie zastúpenie mali MSP v oblasti pôdohospodárstva (4,4 %) a v ubytovaní a stravovaní (3,7 %).

Najaktuálnejšie údaje o vzniknutých a zaniknutých subjektoch podľa metodiky pre demografiu podnikov ŠÚ SR sú publikované za rok 2013. Podľa týchto údajov dosiahol podiel novovzniknutých subjektov na celkovom počte aktívnych subjektov 9,9 %. **Miera prežitia po dvoch rokoch dosiahla 64,6 %**, čo predstavovalo 12. miesto v rámci porovnania 20 krajín EÚ. Podľa predbežných údajov (uvedené údaje budú spresnené smerom nahor) spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR vzniklo v roku 2015 celkom 45 657 a zaniklo 29 431 malých a stredných podnikov.

Z regionálneho hľadiska **každý tretí aktívny MSP právnická osoba - podnik pôsobí na území Bratislavského kraja**. Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP – PO bola zaznamenaná v okrese Bratislava a Košice. Naopak najnižšia v okresoch Gelnica, Revúca a Sobrance. Najviac fyzických osôb – podnikateľov pôsobilo v roku 2015 v Žilinskom a v Bratislavskom kraji, najmenej v Košickom kraji.

Pozitívne tendencie na trhu práce pretrvávali v roku 2015 aj v sektore malých a stredných podnikov. Zamestnanosť MSP sa v medzioročnom porovnaní zvýšila o 0,7 %. Podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike dosiahol 73,6 % a na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR 58,7 %. **Priemerný počet zamestnaných osôb v malých a stredných podnikoch bol však v porovnaní s rokom 2008 stále nižší o 27 tisíc osôb**. V rámci porovnania s ostatnými krajinami EÚ sa Slovensko vyznačuje nadpriemerným podielom MSP na zamestnanosti.

Hlavné ekonomické ukazovatele charakterizujúce vývoj MSP medzioročne vzrástli. Dosiahnutý rast pridanej hodnoty MSP (o 4,4 %) bol najvyšší za posledných 5 rokov. Viac ako

polovica vytvorenej pridanej hodnoty je výsledkom činnosti MSP pôsobiacich v sektore priemyslu a obchodu. Vplyvom vyššieho rastu pridanej hodnoty veľkých podnikov ako MSP, však podiel MSP na celkovej vytvorenej pridanej hodnote medziročne opätovne poklesol na úroveň 52,8 %. V absolútnej hodnote sa MSP medziročne zvýšila aj hrubá produkcia (6,3 %) a zisk pred zdanením MSP (o 8,3 %). Z odvetvového hľadiska zaznamenali MSP v najvýznamnejších odvetviach hospodárstva medziročný nárast tržieb, pričom najpozitívnejší vývoj dosiahli v stavebníctve, kde po dlhoročnom poklese vzrástla stavebná produkcia MSP o viac ako 10 %. Podiel malých a stredných podnikov na celkovom objeme tržieb vo vybraných odvetviach v roku 2015 dosahoval od 33,9 % v priemysle do 84,8 % vo vybraných trhových službách.

V zahranično-obchodnej výmene tovarov si dominantné postavenie udržujú veľké podniky. Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR v roku 2015 vzrástol celkový vývoz malých a stredných podnikov o 5,7 %, pričom **pretrvávajúci nízky podiel MSP na celkovom vývoze (29,3 %) sa medziročne nezmenil**. Z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov vykonával vývoz tovaru len každý dvadsiaty subjekt. Z teritoriálneho hľadiska sa malým a stredným podnikom nedarí znížiť závislosť na dopyte zo strany EÚ. Vývoz MSP do krajín mimo EÚ predstavuje len 11,2 % z celkového vývozu MSP a v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa slovenské MSP vyznačujú najnižšou intenzitou vývozu na trhy tretích krajín.

Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR bolo na konci roka 2015 evidovaných v high-tech sektoroch (ekonomické činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja) 17 976 aktívnych malých a stredných podnikateľov, pričom z celkového počtu MSP tvorili podiel 4,3 %. Z dlhodobého hľadiska sa **vývoj početnosti aj aktivít malých a stredných podnikov v high-tech odvetviach vyznačuje rastúcou dynamikou**. MSP dosiahli v roku 2015 podiel takmer jednu tretinu (29,6 %) na celkových tržbách a viac ako polovicu (50,8 %) na celkovej zamestnanosti v high-tech sektoroch.

V rámci využívania informačných a komunikačných technológií v sektora MSP platí pravidlo, **čím väčší podnik, tým je vyššia miera využívania PC a internetu**. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa slovenské MSP s dosiahnutým 12 % podielom tržieb realizovaného on-line predaja na celkových tržbách podniku umiestňujú medzi krajinami s podpriemernými výsledkami v tejto oblasti.

Zoznamy grafických objektov

Zoznam tabuliek

Tab. č. 1	Počet podnikateľských subjektov podľa jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov k 31. 12. 2015	7
Tab. č. 2	Rodové zloženie fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy	13
Tab. č. 3	Veková štruktúra fyzických osôb – podnikateľov podľa právnej formy	14
Tab. č. 4	Veľkostná štruktúra podnikateľského sektora v SR a EÚ	19
Tab. č. 5	Rýchlorastúce podniky v SR v roku 2013	20
Tab. č. 6	Rýchlorastúce začínajúce podniky (gazely) v SR v roku 2013	21
Tab. č. 7	Vznik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie	22
Tab. č. 8	Zánik právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v SR podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov a ekonomickej činnosti	23
Tab. č. 9	Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach v SR v roku 2013	23
Tab. č. 10	Podiel aktívnych subjektov v jednotlivých rokoch od svojho vzniku (tzv. miera prežitia) vo vybraných odvetviach (sekcia SK NACE B až S) spolu v SR podľa referenčných rokov	24
Tab. č. 11	Vývoj počtu vzniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠÚ SR k 31.12.	26
Tab. č. 12	Vývoj počtu zaniknutých MSP podľa právnych foriem na základe údajov z Registra organizácií ŠÚ SR k 31.12.	27
Tab. č. 13	Počet podnikateľských subjektov v jednotlivých krajoch SR v roku 2015	28
Tab. č. 14	Porovnanie zamestnanosti podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a krajinách EÚ	25
Tab. č. 15	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem (v mil. Eur)	37
Tab. č. 16	Vývoj stavebnej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	37
Tab. č. 17	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v obchode podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	38
Tab. č. 18	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v cestnej doprave podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	38
Tab. č. 19	Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar vo vybraných trhových službách podľa veľkostných kategórií podnikov a právnych foriem	39
Tab. č. 20	Podiel MSP v high-tech odvetvia na celkovom počte MSP v odvetviach priemyselnej výroby a služieb	53
Tab. č. 21	Počet podnikateľských subjektov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015	68
Tab. č. 22	Počet fyzických osôb - podnikateľov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015	69
Tab. č. 23	Počet živnostníkov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015	70
Tab. č. 24	Počet právnických osôb - podnikov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015	71
Tab. č. 25	Rozdelenie sektorov priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne priemyselnej výroby na základe klasifikácie SK NACE	72
Tab. č. 26	Rozdelenie sektorov služieb podľa znalostnej intenzity a technologickej úrovne služieb na základe klasifikácie SK NACE	73

Zoznam grafov

Graf. č. 1	Štruktúra MSP podľa právnych foriem v roku 2015	8
Graf. č. 2	Štruktúra MSP podľa veľkostných kategórií podnikov	8
Graf. č. 3	Trend vývoja početnosti MSP podľa veľkostných kategórií (2008=100)	9
Graf. č. 4	Vývoj početnosti malých a stredných podnikov podľa jednotlivých právnych foriem	9
Graf. č. 5	Štruktúra MSP podľa jednotlivých odvetví k 31.12. 2015	10
Graf. č. 6	Štruktúra FO - podnikateľov podľa právnych foriem v roku 2015	10
Graf. č. 7	Vývoj počtu živnostníkov v SR	10
Graf. č. 8	Vývoj počtu podnikateľov - slobodné povolania a samostatne hospodáriaci roľníci (SHR)	11
Graf. č. 9	Počet FO - podnikateľov podľa jednotlivých odvetví k 31.12.2015	11
Graf. č. 10	Počet živnostníkov podľa jednotlivých odvetví v roku 2015	12
Graf. č. 11	Štruktúra podnikajúcich živnostníkov podľa odvetví	12
Graf. č. 12	Počet osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach podľa jednotlivých odvetví v roku 2015	13
Graf. č. 13	Zastúpenie žien na celkovom počte podnikateľov podľa jednotlivých právnych foriem	14
Graf. č. 14	Vývoj vekovej štruktúry fyzických osôb - podnikateľov	15
Graf. č. 15	Podiel žien na celkovom počte podnikateľov v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2015	16
Graf. č. 16	Veková štruktúra podnikateľov vo vybraných krajinách EÚ v roku 2015	16
Graf. č. 17	Vývoj počtu MSP - právnických osôb	17
Graf. č. 18	Veľkostná štruktúra MSP - PO	17
Graf. č. 19	Počet MSP - PO podľa jednotlivých odvetví v roku 2015	18
Graf. č. 20	Štruktúra MSP-PO podľa odvetví	18
Graf. č. 21	Podiel mikropodnikov na celkovom počte podnikov v nefinančnej podnikovej ekonomike v krajinách EÚ v roku 2012	20
Graf. č. 22	Podiel vzniknutých právnických osôb a FO - podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2013	24
Graf. č. 23	Podiel zaniknutých právnických osôb a FO - podnikateľov vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2013	25
Graf. č. 24	Podiel aktívnych právnických osôb a FO - podnikateľov po dvoch rokoch od svojho vzniku (miera prežitia) vo vybraných odvetviach a krajinách v roku 2013	25
Graf. č. 25	Štruktúra MSP podľa dátumu vzniku subjektu k 31.12.2015	26
Graf. č. 26	Počet zamestnaných osôb podľa veľkostnej kategorizácie	32
Graf. č. 27	Zamestnanosť v podnikovej ekonomike podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015	33
Graf. č. 28	Podiel MSP (vrátane FO - podnikateľov) na zamestnanosti v národnom hospodárstve SR v roku 2015	33
Graf. č. 29	Štruktúra zamestnanosti MSP-PO vo vybraných odvetviach podľa veľkostných kategórií v roku 2015	34
Graf. č. 30	Podiel MSP na zamestnanosti v nefinančnej podnikovej ekonomike vo vybraných krajinách EÚ v roku 2013	35
Graf. č. 31	Štruktúra tržieb vybraných odvetví a stavebnej produkcie v roku 2015	40
Graf. č. 32	Vývoj objemu tržieb MSP vo vybraných odvetviach a stavebnej produkcii (v mil. Eur)	40

Graf. č. 33	Podiel MSP na tržbách v nefinančnej podnikovej ekonomike vo vybraných krajinách EÚ v roku 2013	41
Graf. č. 34	Vývoj hrubej produkcie podľa veľkostných kategórií podnikov (PO - nefinančných korporácií), v mil. Eur	42
Graf. č. 35	Vývoj pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií podnikov (PO - nefinančných korporácií), v mil. Eur	43
Graf. č. 36	Trend vývoja pridanej hodnoty podľa veľkostných kategórií podnikov (2008 = 100)	43
Graf. č. 37	Odvetvová štruktúra pridanej hodnoty MSP-PO (nefinančných korporácií) v rokoch 2012 - 2015	44
Graf. č. 38	Štruktúra pridanej hodnoty MSP-PO (nefinančných korporácií) podľa odvetví v roku 2015	44
Graf. č. 39	Podiel MSP na pridanej hodnote v nefinančnej podnikovej ekonomike vo vybraných krajinách EÚ v roku 2013	45
Graf. č. 40	Vývoj zisku pred zdanením podľa veľkostných kategórií podnikov (PO - nefinančných korporácií), v mil. Eur	46
Graf. č. 41	Objem vývozu podľa veľkostných kategórií	47
Graf. č. 42	Teritoriálna štruktúra vývozu MSP v roku 2015	48
Graf. č. 43	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ, v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2013	49
Graf. č. 44	Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ, v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2013	49
Graf. č. 45	Objem dovozu podľa veľkostných kategórií	50
Graf. č. 46	Teritoriálna štruktúra dovozu MSP v roku 2015	51
Graf. č. 47	Podiel MSP na vybraných ukazovateľoch	51
Graf. č. 48	Vývoj početnosti MSP v high-tech sektoroch	52
Graf. č. 49	Trend vývoja početnosti MSP (vrátane FO - podnikateľov) podľa technologických sektorov (2008=100)	53
Graf. č. 50	Štruktúra živnostníkov v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby	54
Graf. č. 51	Štruktúra živnostníkov v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti	54
Graf. č. 52	Štruktúra MSP- PO v odvetví priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne výroby	55
Graf. č. 53	Štruktúra MSP-PO v odvetví služieb podľa poznatkovej náročnosti	55
Graf. č. 54	Podiel MSP v high-tech odvetviach na celkovom počte MSP vo vybraných krajinách EÚ v roku 2013	56
Graf. č. 55	Vývoj tržieb v high-tech odvetviach podľa veľkostných kategórií podnikov (v mil. Eur)	57
Graf. č. 56	Vývoj zamestnanosti v high-tech odvetviach podľa veľkostných kategórií podnikov	57
Graf. č. 57	Podiel podnikov používajúcich počítač a počítačové siete v roku 2015 (z celkového počtu podnikov, v %)	58
Graf. č. 58	Podiel podnikov používajúcich internet v roku 2015 (z podnikov, ktorí používajú PC, v %)	58
Graf. č. 59	Podiel podnikov s vytvorenou webovou stránkou v roku 2015 (z podnikov, ktorí sú pripojení na internet, v %)	59
Graf. č. 60	Podiel podnikov predávajúcich a nakupujúcich online podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015 (v %)	60
Graf. č. 61	Podiel tržieb z on-line predaja na celkových tržbách MSP (10-249) v krajinách EÚ, v roku 2015 (v %)	60

Zoznam máp

Mapa č.1	Miera podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v roku 2015	29
Mapa č.2	Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci MSP-PO v okresoch SR v období 2010-2015	29
Mapa č.3	Miera podnikateľskej aktivity v rámci FO - podnikateľov v okresoch SR v roku 2015	31
Mapa č.4	Dynamika vývoja miery podnikateľskej aktivity v rámci FO-podnikateľov v okresoch SR v období 2009-2015	31

PRÍLOHA: Tabuľky

Tab. č. 21: Počet podnikateľských subjektov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Veľkostné kategórie podnikov					
		Mikro podniky (0 - 9)	Malé podniky (10 - 49)	Stredné podniky (50 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)	Veľké podniky (250 a viac)
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	22 543	858	187	23 588	23 588	1
Ťažba a dobývanie	Priemysel	163	46	14	223	70 346	1
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov		2 815	392	126	3 333		25
Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov		5 104	234	87	5 425		23
Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač		13 089	329	54	13 472		12
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov		18	1	1	20		1
Výroba chemikálií a chemických produktov		353	42	24	419		6
Výroba základných farmaceutických výrobkov		12	9	5	26		3
Výroba výrobkov z gumy a plastu		3 734	312	132	4 178		41
Výroba kovov a kovových konštrukcií		26 876	618	207	27 701		28
Výroba počítačových, elektronických výrobkov		789	63	37	889		12
Výroba elektrických zariadení		1 324	77	75	1 476		28
Výroba strojov a zariadení inde nezaraďovaných		1 230	164	106	1 500		27
Výroba dopravných prostriedkov		258	54	76	388		53
Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zar.		9 022	275	87	9 384		20
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		403	94	35	532		11
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd		1 221	112	47	1 380		12
Stavebníctvo	Stavebníctvo	87 993	1 248	186	89 427	89 427	13
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel	Obchod	118 536	3 150	397	122 083	122 083	86
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	19 089	880	181	20 150	20 150	51
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	18 466	895	75	19 436	19 436	6
Nakladateľské, audiovizuálne a rozhlasové činnosti	Doprava, informácie	5 397	66	10	5 473	20 047	3
Telekomunikácie		306	21	9	336		8
IT a ostatné informačné služby		13 895	267	76	14 238		15
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	10 184	97	43	10 324	125 454	23
Činnosti v oblasti nehnuteľností		13 262	388	62	13 712		12
Právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické činnosti, technické testovanie a analýzy		50 495	726	99	51 320		14
Vedecký výskum a vývoj		600	25	7	632		0
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti		18 871	264	30	19 165		2
Administratívne a podporné služby		29 305	786	210	30 301		45
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	Ostatné služby	2	3	2	7	40 532	4
Vzdelávanie		6 807	54	12	6 873		1
Zdravotníctvo		9 955	212	88	10 255		69
Rezidenčná starostlivosť a sociálna práca		1 311	11	5	1 327		0
Umenie, zábava a rekreácia		4 308	104	35	4 447		9
Ostatné činnosti		17 500	107	16	17 623		1

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Tab. č. 22: Počet fyzických osôb - podnikateľov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Veľkostné kategórie podnikov				
		Mikropodniky (0 - 9)	Malé podniky (10 - 49)	Stredné podniky (50 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	17 023	44	2	17 069	17 069
Ťažba a dobývanie	Priemysel	37	0	0	37	52 962
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov		1 561	96	10	1 667	
Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov		4 105	36	0	4 141	
Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač		10 341	46	1	10 388	
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov		3	0	0	3	
Výroba chemikálií a chemických produktov		98	0	0	98	
Výroba základných farmaceutických výrobkov		3	0	0	3	
Výroba výrobkov z gumy a plastu		2 649	25	1	2 675	
Výroba kovov a kovových konštrukcií		23 845	41	3	23 889	
Výroba počítačových, elektronických výrobkov		392	0	0	392	
Výroba elektrických zariadení		839	2	0	841	
Výroba strojov a zariadení inde nezarađených		685	8	1	694	
Výroba dopravných prostriedkov		104	3	0	107	
Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zar.		7 490	33	2	7 525	
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		17	0	0	17	
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd		480	4	1	485	
Stavebníctvo	Stavebníctvo	73 251	110	6	73 367	73 367
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel	Obchod	74 580	470	23	75 073	75 073
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	10 380	40	0	10 420	10 420
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	11 872	197	4	12 073	12 073
Nakladateľské, audiovizuálne a rozhlasové činnosti	Doprava, informácie	3 344	1	1	3 346	9 840
Telekomunikácie		28	0	0	28	
IT a ostatné informačné služby		6 465	1	0	6 466	
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	9 536	6	2	9 544	60 829
Činnosti v oblasti nehnuteľností		1 971	7	0	1 978	
Právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické činnosti, technické testovanie a analýzy		27 435	35	0	27 470	
Vedecký výskum a vývoj		171	0	0	171	
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti		10 133	8	3	10 144	
Administratívne a podporné služby		11 485	34	3	11 522	
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	Ostatné služby	0	0	0	0	26 834
Vzdelávanie		4 425	4	0	4 429	
Zdravotníctvo		4 141	3	0	4 144	
Rezidenčná starostlivosť a sociálna práca		1 044	0	0	1 044	
Umenie, zábava a rekreácia		2 051	5	0	2 056	
Ostatné činnosti		15 157	4	0	15 161	

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Tab. č. 23: Počet živnostníkov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Veľkostné kategórie podnikov				
		Mikropodniky (0 - 9)	Malé podniky (10 - 49)	Stredné podniky (50 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	12 713	35	2	12 750	12 750
Ťažba a dobývanie	Priemysel	35	0		35	52 938
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov		1 546	96	10	1 652	
Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov		4 105	36		4 141	
Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač		10 341	46	1	10 388	
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov		3	0		3	
Výroba chemikálií a chemických produktov		98	0		98	
Výroba základných farmaceutických výrobkov		3	0		3	
Výroba výrobkov z gumy a plastu		2 649	25	1	2 675	
Výroba kovov a kovových konštrukcií		23 845	41	3	23 889	
Výroba počítačových, elektronických výrobkov		392	0		392	
Výroba elektrických zariadení		839	2		841	
Výroba strojov a zariadení inde nezaraďených		684	8	1	693	
Výroba dopravných prostriedkov		104	3		107	
Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zar.		7 487	33	2	7 522	
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		14	0		14	
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd		480	4	1	485	
Stavebníctvo	Stavebníctvo	73 248	110	6	73 364	73 364
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel	Obchod	74 523	470	23	75 016	75 016
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	9 544	40		9 584	9 584
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	11 871	197	4	12 072	12 072
Nakladateľské, audiovizuálne a rozhlasové činnosti	Doprava, informácie	3 344	1	1	3 346	9 840
Telekomunikácie		28	0		28	
IT a ostatné informačné služby		6 465	1		6 466	
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	3 279	3	2	3 284	47 761
Činnosti v oblasti nehnuteľností		1 967	7		1 974	
Právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické činnosti, technické testovanie a analýzy		22 037	8		22 045	
Vedecký výskum a vývoj		171	0		171	
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti		8 845	8	3	8 856	
Administratívne a podporné služby		11 401	27	3	11 431	
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	Ostatné služby	0	0		0	23 135
Vzdelávanie		4 425	4		4 429	
Zdravotníctvo		475	1		476	
Rezidenčná starostlivosť a sociálna práca		1 029	0		1 029	
Umenie, zábava a rekreácia		2 036	5		2 041	
Ostatné činnosti		15 156	4		15 160	

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Tab. č. 24: Počet právnických osôb - podnikov podľa jednotlivých odvetví a veľkostných kategórií podnikov k 31.12.2015

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Veľkostné kategórie podnikov					
		Mikropodniky (0 - 9)	Malé podniky (10 - 49)	Stredné podniky (50 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)	Spolu MSP (0 - 249)	Veľké podniky (250 a viac)
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	5 520	814	185	6 519	6 519	1
Ťažba a dobývanie	Priemysel	126	46	14	186	17 384	1
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov		1 254	296	116	1 666		25
Výroba textilu, odevov, kože a kožených výrobkov		999	198	87	1 284		23
Výroba drevených a papierových výrobkov, tlač		2 748	283	53	3 084		12
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov		15	1	1	17		1
Výroba chemikálií a chemických produktov		255	42	24	321		6
Výroba základných farmaceutických výrobkov		9	9	5	23		3
Výroba výrobkov z gumy a plastu		1 085	287	131	1 503		41
Výroba kovov a kovových konštrukcií		3 031	577	204	3 812		28
Výroba počítačových, elektronických výrobkov		397	63	37	497		12
Výroba elektrických zariadení		485	75	75	635		28
Výroba strojov a zariadení inde nezaraďených		545	156	105	806		27
Výroba dopravných prostriedkov		154	51	76	281		53
Ostatná výroba, oprava a inštalácia strojov a zar.		1 532	242	85	1 859		20
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		386	94	35	515		11
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd		741	108	46	895		12
Stavebníctvo	Stavebníctvo	14 742	1 138	180	16 060	16 060	13
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel	Obchod	43 956	2 680	374	47 010	47 010	86
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	8 709	840	181	9 730	9 730	51
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	6 594	698	71	7 363	7 363	6
Nakladateľské, audiovizuálne a rozhlasové činnosti	Doprava, informácie	2 053	65	9	2 127	10 207	3
Telekomunikácie		278	21	9	308		8
IT a ostatné informačné služby		7 430	266	76	7 772		15
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	648	91	41	780	64 625	23
Činnosti v oblasti nehnuteľností		11 291	381	62	11 734		12
Právne a účtovnícke činnosti, poradenstvo v oblasti riadenia, architektonické činnosti, technické testovanie a analýzy		23 060	691	99	23 850		14
Vedecký výskum a vývoj		429	25	7	461		0
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti		8 738	256	27	9 021		2
Administratívne a podporné služby		17 820	752	207	18 779		45
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	Ostatné služby	2	3	2	7	13 698	4
Vzdelávanie		2 382	50	12	2 444		1
Zdravotníctvo		5 814	209	88	6 111		69
Rezidenčná starostlivosť a sociálna práca		267	11	5	283		0
Umenie, zábava a rekreácia		2 257	99	35	2 391		9
Ostatné činnosti		2 343	103	16	2 462		1

Zdroj: ŠÚ SR, spracované SBA

Tab. č. 25: Rozdelenie sektorov priemyselnej výroby podľa technologickej úrovne priemyselnej výroby na základe klasifikácie SK NACE

Technologický sektor	Odvetvia výroby podľa SK NACE Rev. 2
Vysoká technológia	21 výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceut. prípravkov 26 výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov 30.3 výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení
Stredne vysoká technológia	20 výroba chemikálií a chemických produktov 25.4 výroba zbraní a munície 27 až 29 výroba elektrických zariadení; výroba strojov a zariadení i.n.; výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov 30 výroba ostatných dopravných prostriedkov bez 30.1 stavba lodí a člnov a bez 30.3 výroba lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení 32.5 výroba lekárskeho a dentálneho nástroja a potrieb
Stredne nízka technológia	18.2 reprodukcia záznamových médií 19 výroba koksu a rafinovaných ropných produktov 22 až 24 výroba výrobkov z gumy a plastu; výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov; výroba a spracovanie kovov 25 výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení bez 25.4 výroba zbraní a munície 30.1 stavba lodí a člnov 33 oprava a inštalácia strojov a prístrojov
Nízka technológia	10 až 17 výroba potravín; výroba nápojov; výroba tabakových výrobkov; výroba textilu; výroba odevov; výroba kože a kožených výrobkov; spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu; výroba papiera a papierových výrobkov 18 tlač a reprodukcia záznamových médií bez 18.2 reprodukcia záznamových médií 31 výroba nábytku 32 iná výroba bez 32.5 výroba lekárskeho a dentálneho nástroja a potrieb
Spracovateľský priemysel spolu	10 až 33

Tab. č. 26: Rozdelenie sektorov služieb podľa znalostnej intenzity a technologickej úrovne služieb na základe klasifikácie SK NACE

Technologický sektor	Odvetvia služieb podľa SK NACE Rev. 2
Znalostne intenzívne služby	
Znalostne intenzívne služby s vysokou technológiou	59 až 63 výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok; činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie; telekomunikácie; počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby; informačné služby 72 vedecký výskum a vývoj
Znalostne intenzívne trhové služby (bez služieb s vysokou technológiou a finančného sprostredkovania)	50 vodná doprava 51 letecká doprava 69 až 71 právne a účtovnícke činnosti; vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia; architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie, analýzy 73 až 74 reklama a prieskum trhu; ostatné odborné, vedecké a technické činnosti 78 sprostredkovanie práce 80 bezpečnostné a pátracie služby
Znalostne intenzívne finančné služby	64 až 66 finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia; poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia; pomocné činnosti finančných služieb a poistenia
Ostatné znalostne intenzívne služby	58 nakladateľské činnosti 75 veterinárne činnosti 84 verejná správa a obrana; povinné sociálne poistenie 85 až 93 vzdelávanie; zdravotníctvo; starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť); sociálna práca bez ubytovania; tvorivé, umelecké a zábavné činnosti; činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení; činnosť herní a stávkových zariadení; športové, zábavné a rekreačné činnosti
Znalostne menej intenzívne služby	
Znalostne menej intenzívne trhové služby	45 až 47 veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov; veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov; maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov 49 pozemná doprava a doprava potrubím 52 skladové a pomocné činnosti v doprave 55 až 56 ubytovanie; činnosti reštaurácií a pohostinstiev 68 činnosti v oblasti nehnuteľností 77 prenájom a lízing 79 činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti 81 činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou 82 administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti 95 oprava počítačov, osobných potrieb pre domácnosti
Ostatné znalostne menej intenzívne služby	53 poštové služby a služby kuriérov 94 činnosti členských organizácií 96 ostatné osobné služby 97 až 99 činnosti domácností ako zamestnávateľov domáceho personálu; nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie; činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení
Služby spolu	45 až 99